सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा

२०७८

(संक्षिप्त झलक)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

सिंहदरबार, काठमाडौं

प्राक्कथन

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को सार्वजनिक संस्थानको समष्टिगत एवं क्षेत्रगत कार्यसम्पादन समीक्षा, वित्तीय विश्लेषण, विद्यमान चुनौती र सुधारको मार्गचित्रसमेतको विवरण समावेश गरी **"सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा २०७८"** प्रकाशनमा ल्याइएको छ।

आधारभूत वस्तु तथा सेवा सुपथ मूल्यमा उपलब्ध गराउने, बजारमा स्वस्थ प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण सिर्जना गर्ने, पूर्वाधार विकास गर्ने, उपलब्ध साधन र स्रोतको समुचित उपयोग गरी आर्थिक तथा सामाजिक विकासमा योगदान पुऱ्याउने उद्देश्यले नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको स्थापना गरिएको हो। सार्वजनिक सेवा वितरण, रोजगारी सिर्जना, विकास व्यवस्थापन तथा भू-कम्प, महामारी, बाढी पहिरो लगायतको कठिन परिस्थितिमा अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको निरन्तर आपूर्तिमा सार्वजनिक संस्थानको भूमिका महत्त्वपूर्ण रहँदै आएको छ। वर्तमान सरकारले तय गरेको **"समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली"** को राष्ट्रिय आकाङ्क्षा पूरा गर्न सार्वजनिक संस्थानको योगदान अपरिहार्य रहन्छ।

नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको पछिल्लो स्थितिको विश्लेषण गर्दा कार्यसम्पादनस्तर सुधारोन्मुख रहेको पाइन्छ। विश्व अर्थतन्त्र र राष्ट्रिय अर्थ व्यवस्थामा आएका परिवर्तन र नीतिगत एवं व्यवस्थापकीय कमजोरीको कारण अहिले पनि केही संस्थानहरू समस्याग्रस्त भई निरन्तर घाटामा छन्। संस्थान सुधारको प्रयासबाट सकारात्मक प्रतिफल प्राप्त भएको पनि छ। विगतमा विघटनको संघारमा पुगिसकेका कतिपय संस्थानको सुधार कार्यक्रमबाट उच्च प्रतिफल दिन सक्षम भएका छन्। पूर्वाधार विकासलाई गति प्रदान गर्न केही नयाँ संस्थान स्थापना गर्ने क्रम चलिरहेको छ भने केही संस्थान पुनर्संरचनाको प्रक्रियामा छन्।

सार्वजनिक संस्थानको कार्यसम्पादन स्तरमा थप सुधार गर्न भविष्यमा व्यवस्थापकीय, प्राविधिक, व्यावसायिक र प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता अभिवृद्धि गर्दै नीतिगत एवं संरचनागत सुधार गर्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको छ। निजीकृत संस्थानको कार्यसम्पादनको अवस्था विश्लेषण गरी त्यस्ता संस्थान सञ्चालनको लागि विगतका नीति, प्रक्रिया र विधिको समीक्षा गर्न जरूरी देखिन्छ। थप केही संस्थानलाई सार्वजनिक निजी साझेदारीको विधिवाट सञ्चालन गर्नुपर्ने देखिएको छ।

अन्त्यमा, सार्वजनिक संस्थानको स्थितिको बारेमा अद्यावधिक जानकारी राख्न चाहने सबैका लागि यो प्रकाशन उपयोगी हुने विश्वास लिएको छु। यो प्रकाशन तयार गर्न आवश्यक तथ्याङ्क एवं सूचना समयमै उपलब्ध गराई सहयोग गर्ने सबै संस्थान र समीक्षा तथा विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने अर्थ मन्त्रालयका कर्मचारी साथीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

धन्यवाद।

जेठ, २०७८

विष्णुप्रसाद पौडेल
अर्थ मन्त्री

विषय सूची

		विषय	पेज नं.
		प्राक्कथन	i
		विषय सूची	ii
		तालिका सूची	v
		रेखाचित्र सूची	vii
खण्ड एक		**नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको विकास र हालको स्थिति**	
	१.१	पृष्ठभूमि	१
	१.२	सुधारको प्रयास	२
	१.३	गठन तथा व्यवस्थापन	४
	१.४	सार्वजनिक संस्थानको समग्र कार्यसम्पादन स्थिति	५
	१.५	स्वामित्व संरचना	९
	१.६	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको योगदान	१३
	१.७	आयकरमा योगदान	१४
	१.८	रोजगारीमा योगदान	१५
	१.९	एकीकृत वासलातको स्थिति	१७
	१.१०	एकीकृत नाफा/नोक्सानको स्थिति	१८
	१.११	बजार पुँजीकरण	१९
	१.१२	विनिवेश/निजीकरण गरिएका संस्थानको वर्तमान अवस्था	२०
खण्ड दुई		**सार्वजनिक संस्थानको क्षेत्रगत समीक्षा**	
	२.१	औद्योगिक क्षेत्र	२४
	२.२	व्यापारिक क्षेत्र	२७
	२.३	सेवा क्षेत्र	२९
	२.४	सामाजिक क्षेत्र	३३
	२.५	जनोपयोगी क्षेत्र	३५
	२.६	वित्तीय क्षेत्र	३७
	२.७	विकास समिति	४०

खण्ड तीन		**सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय विश्लेषण**	
	३.१	नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गरेको लगानी	४१
	३.२	सञ्चालन आय	४३
	३.३	प्रशासनिक खर्च	४४
	३.४	खुद नाफा/नोक्सान	४५
	३.५	सञ्चित नाफा/नोक्सानको अवस्था	४६
	३.६	नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको लाभांश	४७
	३.७	शेयरधनीकोष/नेटवर्थ	४८
	३.८	कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व	४९
	३.९	कार्यरत जनशक्ति	५०
	३.१०	लेखा परीक्षणको अवस्था	५१
	३.११	बढी खुद नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानहरु	५२
खण्ड चार		**सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनका चुनौती र सुधारको मार्गचित्र**	
	४.१	सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनका चुनौती	५५
	४.२	नेपालमा सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनको आगामि मार्गचित्र	५७
खण्ड पाँच		**सार्वजनिक संस्थानको तथ्याङ्कीय विवरण**	
	५.१	सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय कार्यकुशलतासम्बन्धी संक्षिप्त विवरण	६०
	५.२	सार्वजनिक संस्थानको २०७७ आषाढ मसान्तको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण	६२
	५.३(क)	सार्वजनिक संस्थानको आ.व. २०७६/७७ को खुद नाफा/नोक्सान विवरण	६४
	५.३(ख)	सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत वासलात	६६
	५.३(ग)	सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत नाफा/नोक्सान	६७
	५.४	सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण (सार्वजनिक संस्थानको विवरणअनुसार)	६८
	५.५	सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण (सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको वित्तीय विवरणअनुसार)	६९
	५.६	२०७७ आषाढ मसान्तको सार्वजनिक संस्थानको शेयर	७०

	लगानी संरचना	
५.७	सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन/विक्री आय	७२
५.८	सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा/नोक्सान	७४
५.९	सार्वजनिक संस्थानको प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित) को विवरण	७६
५.१०	खुद नाफाका आधारमा प्रतिकर्मचारी योगदान	७८
५.११	नेपाल सरकारको शेयर लगानीमा देखिएको फरक रकम	७९
५.१२	नेपाल सरकारको ऋण लगानीमा देखिएको फरक रकम	८१
५.१३	सार्वजनिक संस्थानको सञ्चित नाफा तथा नोक्सानको विवरण	८३
५.१४	कोषमा व्यवस्था नभएको सम्भावित दायित्वको विवरण	८४
५.१५	विगतमा विनिवेश वा खारेज गरिएका सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारबाट दायित्व भुक्तानी गर्न गरिएको लगानी विवरण	८५
५.१६	सार्वजनिक संस्थानको शेयरधनीकोष (नेटवर्थ)	८६
५.१७	सार्वजनिक संस्थानको डेब्ट/इक्विटी अनुपात	८७
५.१८	नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरित पुँजीको विवरण	८८
५.१९	नेपाल सरकारबाट सार्वजनिक संस्थानलाई आ.व. २०७६/७७ मा प्रदान गरिएको अनुदान (सब्सिडी) विवरण	८९
५.२०	सार्वजनिक संस्थानको विवरण	९०
अनुसूची	**शब्दावली**	viii

तालिका सूची

		पेज नं.
तालिका १.१(क)	सार्वजनिक संस्थानको प्रमुख वित्तीय सूचकहरू	६
तालिका १.१(ख)	सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन तथा वित्तीय स्थितिका अन्य सूचकहरू	७
तालिका १.२	संस्थानको शेयर संरचना	१०
तालिका १.३	कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको योगदान	१३
तालिका १.४	आयकरमा योगदान	१५
तालिका १.५	रोजगारीमा योगदानको स्थिति	१६
तालिका १.६	एकीकृत वासलात	१८
तालिका १.७	एकीकृत नाफा/ नोक्सान	१९
तालिका १.८	सूचीकृत संस्थानको बजार पुँजीकरण स्थिति	२०
तालिका १.९	निजीकृत संस्थानको वित्तीय स्थिति	२१
तालिका १.१०	निजीकरण भई खारेजी भएका संस्थानको विवरण	२२
तालिका १.११	निजीकृत संस्थानको स्थिति	२३
तालिका २.१	आ.व.२०७६/७७ मा औद्योगिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	२४
तालिका २.२	आ.व.२०७६/७७ मा व्यापारिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	२७
तालिका २.३	आ.व.२०७६/७७ मा सेवा क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	३०
तालिका २.४	आ.व.२०७६/७७ मा सामाजिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	३३
तालिका २.५	आ.व.२०७६/७७ मा जनोपयोगी क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	३५
तालिका २.६	आ.व.२०७६/७७ मा वित्तीय क्षेत्रको वित्तीय स्थिति	३८
तालिका ३.१	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कुल लगानी (शेयर र ऋण) को अवस्था	४२
तालिका ३.२	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा सञ्चालन आयको अवस्था	४३
तालिका ३.३	विगत पाँच आर्थिक वर्षको प्रशासकीय खर्चको अवस्था	४४
तालिका ३.४	विगत पाँच आर्थिक वर्षको खुद नाफा/नोक्सानको स्थिति	४५
तालिका ३.५	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा सञ्चित नाफा/नोक्सानको स्थिति	४६

तालिका ३.६	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा लाभांश प्राप्तिको विवरण	४७
तालिका ३.७	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा शेयरधनीकोष/नेटवर्थको अवस्था	४९
तालिका ३.८	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अवस्था	५०
तालिका ३.९	विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कार्यरत कर्मचारीको अवस्था	५१
तालिका ३.१०	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय स्थिति	५३
तालिका ३.११	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानको विगत पाँच आर्थिक वर्षको खुद नाफा/नोक्सानको अवस्था	५४

रेखाचित्र सूची

		पेज नं.
रेखाचित्र १.१	कुल गार्हस्थ उत्पादनमा कुल सञ्चालन आयको अनुपात	१४
रेखाचित्र १.२	कुल आयकरमा सार्वजनिक संस्थानको योगदान	१५
रेखाचित्र १.३	रोजगारीमा संस्थानको क्षेत्रगत विवरण	१७
रेखाचित्र २.१	औद्योगिक क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति	२५
रेखाचित्र २.२	व्यापारिक क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति	२८
रेखाचित्र २.३	सेवा क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति	३१
रेखाचित्र २.४	सामाजिक क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति	३४
रेखाचित्र २.५	जनोपयोगी क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति	३६
रेखाचित्र २.६	वित्तीय क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति	३८
रेखाचित्र ३.१	शेयर लगानी र लाभांश अनुपात	४८

खण्ड एक

नेपालमा सार्वजनिक संस्थानको विकास र हालको स्थिति

१.१ पृष्ठभूमि

सन् १९३० को विश्वव्यापी आर्थिक मन्दीपछि अर्थतन्त्रलाई गतिशिल बनाउन वस्तु तथा सेवाको उत्पादन र बिक्री वितरणमा राज्यको संलग्नता एवं आवश्कता महसुस भयो। बजार संयन्त्रले सफलतापूर्वक काम गर्न नसकेको र निजी क्षेत्र सङ्गठित, सबल एवं सक्षम भइनसकेको अवस्थामा सरकार आफैं व्यवसायमा संलग्न हुनुपर्ने अवस्था सिर्जना भयो। लोककल्याणकारी राज्यको अवधारणाले संसारभरी नै महत्त्व पाउन थाल्यो। ठूला भौतिक पूर्वाधार विकासको आवश्यकता र मागले सरकारमाथि दवाब सिर्जना भयो। द्वितीय विश्व युद्धबाट ध्वस्त भएका देशमा पुनः निर्माण र विकास आयोजना सञ्चालन गर्न सरकारको भूमिका सशक्त हुनुपर्ने परिस्थिति निर्माण हुँदै गयो। यही पृष्ठभूमिमा संसारमा सार्वजनिक संस्थानको उदय भएको पाइन्छ।

आमजनताका लागि सुलभ मूल्यमा अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवा उपलब्ध गराउन र विकास निर्माणका क्रियाकलापलाई तीव्रता दिने उद्देश्यले सरकारको लगानी र व्यवस्थापनमा सार्वजनिक संस्थानको स्थापना भएको देखिन्छ। नेपालको सन्दर्भमा सार्वजनिक संस्थान स्थापनाको विश्वव्यापी लहरसँगै आवश्यक वस्तुको उत्पादन, बिक्री वितरण, पूर्वाधार निर्माण र जनोपयोगी लगायतका सेवा प्रदान गर्ने उद्देश्यले सार्वजनिक संस्थानको स्थापना र सञ्चालन हुँदैआएको छ। सार्वजनिक संस्थानको स्थापना एवं सञ्चालन गर्दा व्यावसायिकता, सार्वजनिकता र स्वायतत्ताको सिद्धान्तबाट निर्देशित भई व्यापार व्यवसाय सञ्चालन हुने अपेक्षा गरिएको हुन्छ। यसबाट वित्तीय कार्यकुशलता एवं कार्यदक्षतामा सुधार आई प्रतिस्पर्धात्मक क्षमता विकास हुन गई राज्यको सीमित स्रोतको अधिकतम उपयोग हुन जान्छ। नेपालमा औद्योगिक, व्यापारिक, सामाजिक, सेवा, जनोपयोगी र वित्तीयलगायतका क्षेत्रमा कार्य गर्न सार्वजनिक संस्थान स्थापना तथा सञ्चालन हुँदैआएका छन्। आत्मनिर्भर र स्वाधीन अर्थतन्त्रको विकास, आयात प्रतिस्थापन तथा निर्यात प्रवर्द्धन, निजीक्षेत्रको विकासका लागि अनुकूल वातावरणको निर्माण तथा समतामूलक राज्यको स्थापना गरी सामाजिक न्यायको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले वि. सं. १९९० को दशकदेखि नेपालमा सार्वजनिक संस्थान स्थापना भएको पाइन्छ।

नेपालमा पहिलो सार्वजनिक संस्थानको रूपमा वि.सं. १९९३ मा विराटनगर जुट मिलको स्थापना भई प्रथम पञ्चवर्षीय योजना (वि. सं. २०१३ - वि. सं. २०१८) को अवधिमा सार्वजनिक संस्थानको स्थापनाले गति लिएको देखिन्छ। यस अवधिमा वित्तीय, व्यापारिक एवं औद्योगिक क्षेत्रका नेशनल

ट्रेडिङ्ग लिमिटेड, दि टिम्बर कर्पोरेशन अफ नेपाल, नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनीलगायतका संस्थान स्थापना भई सञ्चालनमा आएका थिए। चौथो पञ्चवर्षीय योजना अवधिमा संस्थान स्थापना द्रुत गतिमा अगाडि बढेको पाइन्छ। सातौं पञ्चवर्षीय योजना (वि. सं. २०४२ - वि. सं. २०४७) को अन्त्यसम्ममा सरकारको पूर्ण वा अधिकाँश स्वामित्व भएका संस्थानको संख्या ६२ पुगेको थियो। संस्थानको शेयर पुँजीमा ५० प्रतिशतभन्दा बढी सरकारको स्वामित्व भएका निकायलाई मात्र सार्वजनिक संस्थानको रूपमा परिभाषित गर्ने व्यवस्था अन्तर्गत हाल औद्योगिक क्षेत्रमा १०, व्यापारिक क्षेत्रमा ४, सेवा क्षेत्रमा ११, सामाजिक क्षेत्रमा ५, जनोपयोगी क्षेत्रमा ५ र वित्तीय क्षेत्रमा ९ गरी जम्मा ४४ सार्वजनिक संस्थान अस्तित्वमा छन्। अस्तित्वमा रहेकामध्ये ३८ सार्वजनिक संस्थान मात्र सञ्चालनमा रहेका छन्। जनकपुर चुरोट कारखाना लि., बुटवल धागो कारखाना लि., नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि, नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लि. र नेपाल ओरियन्ड म्याग्नेसाइट प्रा. लि. कानुनी रूपमा अस्तित्वमा रहे तापनि ती संस्थानले हाल कुनै व्यावसायिक कारोबार गरेका छैनन्। नेपाल मेटल कम्पनी लि. स्थापना भएदेखि हालसम्म सञ्चालनमा आएको छैन।

केही वर्षयता जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारण लाईन, सार्वजनिक निर्माण र औद्योगिक क्षेत्रमा लगानी गर्दैजाने सरकारको नीतिअनुरूप थप नयाँ सार्वजनिक संस्थान स्थापना भएका छन्। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा धौबादी फलाम कम्पनी लि. र नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि. स्थापना भएका छन्।

१.२ सुधारको प्रयास

(क) स्थापनाको प्रारम्भिक समयमा सार्वजनिक संस्थानको व्यावसायिक तथा वित्तीय कार्यसम्पादन सन्तोषप्रद अवस्थामा रहेको थियो। सरकारको संरक्षण र लगानीमा सञ्चालित सार्वजनिक संस्थान आर्थिक उदारीकरणपछि प्रतिस्पर्धात्मक वातावरणमा व्यावसायिक कुशलताअनुरूप सञ्चालनमा आउन र निजीक्षेत्रसँग प्रतिस्पर्धा गर्न नसक्दा क्रमश: कमजोर बन्दै गए। सार्वजनिक संस्थानको खस्कँदो अवस्था र सन् १९८० मा विश्वभरी आएको निजीकरणको लहरले सार्वजनिक संस्थान सरकार आफैंले सञ्चालन गरिरहनुपर्छ कि पर्दैन भन्ने बहस शुरु भयो। सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनबाट सरकार अलग रहनुपर्छ भन्ने अवधारणाअनुसार संस्थानको निजीकरण शुरु गरियो। केही संस्थानहरू विघटन वा बन्द गरिए। केही संस्थानमा ठूलो लगानीमा सुधार गरी निरन्तरता दिइयो। तर निजीकरण गरिएका संस्थानले समेत उत्पादन, रोजगारी अभिवृद्धि, लगानी

वृद्धि जस्ता क्षेत्रमा अपेक्षित परिणाम दिन नसकेपछि लामो समयदेखि निजीकरण प्रक्रिया अगाडि बढ्नसकेको छैन। संस्थान सञ्चालनको मान्यता सरकार परिवर्तन भएअनुसार फरक फरक भएकोले निजीकरण कार्यक्रमले अपेक्षित गति लिनसकेको छैन।

(ख) खुला बजार अर्थनीति अवलम्बन गरेपश्चात् सार्वजनिक संस्थानमा सरकारको लगानी विनिवेश गर्ने नीतिअनुरूप हालसम्म ३० संस्थानलाई निजीकरण गरिएको छ। निजीकरणपश्चात् संस्थानमा लगानी बढ्ने, उत्पादन तथा रोजगारी बढ्ने र समग्रमा कार्यसम्पादन अपेक्षित रूपमा सुधार हुने अपेक्षा सार्थक बन्नसकेको छैन। व्यावसायिक कार्यकुशलता, वित्तीय दक्षता, सेवा प्रवाह क्षमता र उद्यमशीलता वृद्धिका लागि एकै प्रकृतिका संस्थानलाई एक आपसमा गाभ्नेलगायत सार्वजनिक संस्थान सुधारका प्रयासहरू निरन्तर भइरहेका छन्। यसै सिलसिलामा एन. आई. डि. सि. डेभलपमेण्ट बैङ्क लि. राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्कमा र राष्ट्रिय बीउ विजन कम्पनी लि. कृषि सामग्री कम्पनी लि. मा गाभिएको छ भने नेशनल ट्रेडिङ्ग लिमिटेड र नेपाल खाद्य संस्थानलाई एकीकृत गरी खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि. बनाइएको छ।

(ग) सार्वजनिक संस्थानको औचित्यमाथि बहस चलिरहेको बेलामा अत्यावश्यक वस्तु र सेवाको आपूर्ति, दुर्गममा खाद्यान्न आपूर्ति, बजारमा मूल्य स्थिरता र प्रतिकूल परिस्थितिमा काम गर्न सार्वजनिक संस्थानको आवश्यकता रहिनै रहेको छ। भू-कम्प, बाढी पहिरो, महामारीलगायतका विपद्को समयमा सार्वजनिक संस्थानले निर्वाह गरेको भूमिकाबाट संस्थानको आवश्यकता पुनर्पुष्टी भएको छ। भू-कम्प तथा महामारीलगायतको सङ्कटको समयमा खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि., नेपाल आयल निगम, नेपाल वायुसेवा निगम, नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी तथा साल्ट ट्रेडिङ्ग कर्पोरेशनले वस्तु तथा सेवाको आपूर्तिमा पुऱ्याएको योगदान झनै प्रशंसनीय रहेको छ।

(घ) प्रतिस्पर्धात्मक बजारमा सार्वजनिक संस्थानलाई मूल्य निर्धारण र व्यावसायिक निर्णयमा स्वायत्तता दिँदै व्यवस्थापनमा गरिएको सुधारको परिणामस्वरुप बैङ्क तथा वित्तीय क्षेत्रका सबै तथा व्यापार र सेवा क्षेत्रमा सञ्चालित केही सार्वजनिक संस्थानको सेवा प्रवाह र वित्तीय कार्यसम्पादनमा क्रमशः सुधार हुँदैआएको छ। तथापि, सार्वजनिक संस्थानको स्थिति समीक्षा गर्दा प्रत्येक संस्थानको सुक्ष्म अध्ययन गरी सुधार प्रक्रियालाई तीव्रता दिनु जरूरी भएको छ।

१.३ गठन तथा व्यवस्थापन

नेपालमा सार्वजनिक संस्थान विभिन्न ऐनद्वारा गठन भएका छन्। २०७७ आषाढ मसान्तमा कायम रहेका ४४ संस्थानहरूमध्ये नेपाल सरकारको अधिकांश स्वामित्व भएका ३३ संस्थान कम्पनी ऐन, ७ संस्थान विशेष ऐन, २ सञ्चार संस्थान ऐन, १ सहकारी ऐन र १ संस्थान ऐनबमोजिम स्थापना भएका छन्। यी संस्थानको कार्यसञ्चालनका लागि प्रबन्धपत्र नियमावली र विनियमावलीसमेत फरक फरक छन्। संस्थान सञ्चालनका लागि आवश्यक जनशक्तिको पदपूर्ति प्रक्रिया र वृत्ति विकासका विषयमा नेपालको संविधानबमोजिम लोक सेवा आयोगले यससम्बन्धी मापदण्ड तयार गरी लागू गरिसकेको हुँदा यस विषयमा लगभग एकरूपता कायम भएको छ। तथापि, सार्वजनिक संस्थानअनुसार कर्मचारीको सेवासुविधामा विविधता कायमै रहेको छ। कर्मचारीको कार्यसम्पादनस्तरसँग सेवा सुविधालाई आवद्ध गर्न सकिएको छैन।

संस्थान सञ्चालन तथा व्यवस्थापनमा साधारणसभा, सञ्चालक समिति र व्यवस्थापन समूह गरी तीन तहको संरचना रहेका छन्। साधारणसभाअन्तर्गत रहने सञ्चालक समिति संस्थानको समग्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापकीय कार्यमा जवाफदेही हुने गर्दछ। कम्पनी ऐनअनुसार स्थापना र सञ्चालन भएका संस्थानको सञ्चालक समितिमा कम्तिमा पाँच र बढीमा एघार जनासम्म रहने प्रावधान छ भने विशेष ऐन र अन्य सम्बन्धित ऐनका आधारमा स्थापना भएका संस्थानको सञ्चालक समिति सदस्य संख्या संस्थानको प्रकृतिअनुसार फरक फरक भएको पाइन्छ। सञ्चालक समिति र व्यवस्थापनको क्षमता, कार्यकुशलता र व्यावसायिकताको विकास अपेक्षितरूपमा हुनसकेको छैन।

सार्वजनिक संस्थानहरू कार्य प्रकृतिअनुसार विभिन्न मन्त्रालयअन्तर्गत रहेका छन्। हाल अस्तित्वमा रहेका संस्थानमध्ये उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयअन्तर्गत १४, अर्थ मन्त्रालयअन्तर्गत ९, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालयअन्तर्गत ५, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयअन्तर्गत ३, सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गत ३, संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालयअन्तर्गत ३, कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयअन्तर्गत २, वन तथा वातावरण मन्त्रालयअन्तर्गत २, शहरी विकास मन्त्रालय, खानेपानी मन्त्रालय र शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गत १/१ संस्थान रहेका छन्। सार्वजनिक संस्थानको लगानी, विनिवेश, सुविधा निर्धारण, समन्वय र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको कार्य अर्थ मन्त्रालयको कार्यक्षेत्रअन्तर्गत रहेको छ। हाल अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थानको गठन तथा ती संस्थानको व्यवस्थापनसम्बन्धी विस्तृत विवरण तालिका ५.२० मा छ।

१.४ सार्वजनिक संस्थानको समग्र कार्यसम्पादन स्थिति

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोभिड-१९ को संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारका लागि चालिएका कदमबाट समग्र अर्थतन्त्र नै प्रभावित हुन गएको अवस्थामा सार्वजनिक संस्थानको कार्यसम्पादनमा केही संकुचन आए तापनि सार्वजनिक संस्थानको समग्र वित्तीय स्थिति सन्तोषजनक रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा संस्थानको कुल सञ्चालन आय रु. ४ खर्ब ७१ अर्ब २४ करोड ४६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ९.०३ प्रतिशतले कमी आई रु. ४ खर्ब २८ अर्ब ७१ करोड ३४ लाख पुगेको छ। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा १.२१ प्रतिशतले कमी आई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४८ अर्ब २९ करोड ८२ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा जम्मा रु. १४ अर्ब ९ करोड ९५ लाख लाभांश प्राप्त भएको छ। यो रकम अघिल्लो वर्षको तुलनामा ४८.८७ प्रतिशतले बढी हो।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सञ्चित नाफा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १८.१९ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १ खर्ब ९ अर्ब ७४ करोड ८० लाख पुगेको छ। सञ्चित नोक्सानी गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ०.९३ प्रतिशतले कमी आई रू. ३४ अर्ब २३ करोड ६१ लाख कायम भएको छ। सबै संस्थानको सञ्चित नाफा (सञ्चित नोक्सान कटाएर) २९.५३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७५ अर्ब ५१ करोड १९ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा अस्तित्वमा रहेकामध्ये २४ संस्थान नाफा आर्जन गर्न सफल भएका छन्, २ संस्थानको कारोबार शून्य रहेको र १८ संस्थानले घाटा ब्यहोरेका छन्। जनकपुर चुरोट कारखाना लि. बन्द छ भने विद्युत उत्पादन कम्पनी लि. र राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनीको व्यवसाय शुरुवाती अवस्थामा छ। नोक्सानीमा सञ्चालन भइरहेका संस्थानमध्ये नेपाल ओरियण्ड म्याग्नासाईट प्रा. लि., बुटवल धागो कारखाना लि. को व्यावसायिक कारोबार नभएको, नेपाल रेल्वे कम्पनी लि. को व्यवसाय सञ्चालनको प्रक्रियामा रहेको तर यी तीन कम्पनीको प्रशासनिक खर्च हुने नै भएकाले नोक्सानी ब्यहोरिरहेका छन्। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नाफामा सञ्चालित २४ संस्थानको खुद नाफा ४.२८ प्रतिशत र नोक्सानीमा सञ्चालित १८ संस्थानको खुद नोक्सानी ९९.४६ प्रतिशतले बढेको छ। सार्वजनिक संस्थानको प्रशासनिक खर्चमा १२.६८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा शेयरधनीकोष/नेटवर्थ गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १३.११ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७ खर्ब ३ अर्ब ९० करोड ३४ लाख भएको छ। समीक्षा अवधिमा संस्थानमा नेपाल सरकारको कुल लगानी गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ११.८२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ खर्ब १९ अर्ब ५५ करोड ३६ लाख पुगेको छ। गत आर्थिक वर्ष मूलतः विद्युत उत्पादन र प्रसारण लाईन

निर्माण, विमानस्थल निर्माण, खानेपानी र वित्तीय क्षेत्रका केही संस्थानमा थप लगानी गरिएकोले कुल लगानी बढ्न गएको हो। गत आर्थिक वर्षको तुलनामा शेयर लगानी ६.१७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ८८ अर्ब ६५ करोड ८५ लाख पुगेको छ भने ऋण लगानी १९.७९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ३० अर्ब ८९ करोड ५१ लाख पुगेको छ।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १८.७२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने सम्भावित दायित्व १६.६६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। हालसम्म ६ सार्वजनिक संस्थान नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि. मा सूचीकृत भई अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा बजार पुँजीकरण २.१८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। ४ संस्थानको २२ आर्थिक वर्षको नियमित रूपमा लेखा परीक्षण नभएकोले वित्तीय अवस्थाको यथार्थ मूल्याङ्कन नहुनुको साथै वित्तीय अनुशासनको पक्ष पनि कमजोर रहेको छ। सबै संस्थानमा तोकिएको समयमा नै लेखा परीक्षण गर्न प्रमुख कार्यकारी अधिकृत र सञ्चालक समितिलाई जिम्मेवार बनाउने र सोही आधारमा निजहरूलाई निरन्तरता दिने नदिने निर्णय हुनुपर्ने देखिन्छ। हाल अस्तित्वमा भएका सार्वजनिक संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र २०७६/७७ को वित्तीय स्थिति निम्नानुसार तालिका १.१ (क) र १.१(ख) मा रहेको छः

तालिका १.१ (क): सार्वजनिक संस्थानको प्रमुख वित्तीय सूचकहरू

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष २०७५/७६	आर्थिक वर्ष २०७६/७७	परिवर्तन (प्रतिशत)
	आर्थिक वर्षको अन्त्यमा वित्तीय स्थिति			
१	चुक्ता पुँजी	२८५५५४५	३११०७९१	८.९४
३	सञ्चित नाफा/नोक्सानी	५८२९७३	७५५११९	२९.५३
४	शेयरधनीकोष/ नेटवर्थ	६२२३४३१	७०३९०३४	१३.११
५	वित्तीय लगानी	६४७६२६७	८०८१६१२	२४.७९
६	क्यापीटल इम्प्लोइड	१४३१२८८७	१६९३७३७८	१८.३४
७	ऋण (डेब्ट)	८०८९४५५	९८९८३४४	२२.३६
	आर्थिक वर्षमा वित्तीय कार्य अवस्था			
८	कुल आय	४९४५८७८	४६०३८८५	(६.९१)
९	कुल खर्च (आयकर व्यवस्था अघिको)	४२९०९६३	३९५९०८०	(७.८७)
१०	कर व्यवस्था (चाल तथा डिफर्ड)	१६५९९९	१६७८२५	१.१०

क्र.सं.	विवरण	आर्थिक वर्ष २०७५/७६	आर्थिक वर्ष २०७६/७७	परिवर्तन (प्रतिशत)
११	खुद नाफा/नोक्सान	४८८९१६	४८२९८१	(१.२१)
१२	खुद नाफा/क्यापीटल इम्प्लोइड अनुपात	३.४२%	२.८५%	(१६.५२)
१३	डेब्ट इक्वीटी अनुपात	१२९.९८%	१४०.६२%	८.१९
१४	प्रतिकर्मचारी तलब सुविधा (एक आय वर्षमा)	७.५५	९.०९	२०.४५
	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संस्थानबाट विभिन्न शीर्षकहरूमा नगदमा प्राप्त रकम			
१४	**सरकारको लगानीमा (क)**	**२३२२५५**	**१८८३०१**	**(१८.९२)**
	ब्याज	१३७५४६	४७३०६	(६५.६१)
	लाभांश ©	९४७०९	१४०९९५	४८.८७
१५	**कर तथा शुल्क वापत (ख)**	**९४६७७२**	**९५०५८९**	**०.४०**
	रोयल्टी	३९८०६	३९२३७	(१.४३)
	अन्तः शुल्क	४६५	३७४	(१९.५५)
	मूल्य अभिवृद्धि कर (VAT)	३४९११७	३०१०१३	(१३.७८)
	आयकर	१७५७२७	१९३६८८	१०.२२
	अन्य	३८१६५७	४१६२७९	९.०७
	जम्मा (क+ख)	**११७९०२७**	**११३८८९२**	**(३.४०)**

तालिका १.१(ख) : सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन तथा वित्तीय स्थितिका अन्य सूचकहरू

रकम (रु.लाखमा)

सि.नं.	विवरण	आर्थिक वर्ष २०७५/७६	आर्थिक वर्ष २०७६/७७	परिवर्तन (प्रतिशत)
१	जगेडा कोष	२६६८९९९	३१५५०५१	१८.२१
२	**सरकारको कुल लगानी ©**	४६४६४३१	५,१९५५३६	११.८२
	(क) शेयर लगानी	२७१८८९९	२,८८६५८५	६.१७
	(ख) ऋण लगानी	१९२७५३२	२३०८९५१	१९.७९
३	कुल सञ्चालन आय	४७१२४४६	४२८७१३४	(९.०३)
४	कुल सञ्चालन खर्च	४२०२७३२	३८६२४४९	(८.१०)
५	प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित)	३१६०५८	३५६११९	१२.६८
६	**समग्र खुद नाफा/नोक्सानी**	४८८९१६	४८२९८२	(१.२१)
	(क) नाफामा सञ्चालित संस्थानको खुद नाफा	५१७१४९	५३९२९८	४.२८
	(ख) नोक्सानीमा सञ्चालित संस्थानको खुद नोक्सानी	(२८२३३)	(५६३१५)	९९.४६
७	**सञ्चित नाफा/नोक्सानी**	५८२९७२	७५५११९	२९.५३

सि.नं.	विवरण	आर्थिक वर्ष		परिवर्तन (प्रतिशत)
		२०७५/७६	२०७६/७७	
	(क) सञ्चित नाफा	९२८५५०	१०९७४८०	१८.१९
	(ख) सञ्चित नोक्सानी	(३४५५७७)	(३४२३६१)	(०.९३)
८	कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व *	४८६०६१	५७७०९३	१८.७२
९	सम्भावित दायित्व * #	७३५९१८६	८५८५०७१	१६.६६
१०	बजार पुँजीकरण (६ संस्थाहरू)	२३६९७४३	२४२१३१७	२.१८
११	लेखा परीक्षण सम्पन्न गर्ने संस्थानको संख्या	२३	१३	(४३.४८)
१२	नाफामा सञ्चालन भएका संस्थान	२७	२४	(११.११)
१३	नोक्सानी भएका संस्थानको संख्या	१३	१८	३८.४६
१४	बन्द भएका एवं कारोबार नभएको संस्थानको संख्या	५	५	
१५	सञ्चित नाफा भएका संस्थानको संख्या	२३	२४	४.३५
१६	सञ्चित नोक्सानी भएका संस्थानको संख्या	१८	१८	
१७	कर्मचारी संख्या	२८७३८	२८३४१	(१.३८)
१८	सञ्चालन अनुदान		५४३७४	
१९	**अभिलेख भिडान हुन बाँकी रकम**			
	(क) शेयर लगानी	६४६२१	(४१८९९)	(१६४.८४)
	(ख) ऋण लगानी	२३०१८५	३१५९१७	३७.२४
२०	अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थान संख्या +	४५	४४	
२१	सञ्चालनमा रहेका सार्वजनिक संस्थान संख्या	३४	३८	
२२.	वित्तीय विवरण तयार गर्न प्रयोग भएको सार्वजनिक संस्थान संख्या	४५	४२	

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

नोटः **वासलात बाहिरका विषयहरू (Off-Balance Sheet Items)*

आ.व. २०७५/७६ को सम्भावित दायित्व रकममा कृषि विकास बैङ्क लि. को सम्भावित दायित्व रु.४ लाखलाई रु.५५,७७,७४ लाखले अद्यावधिक गरिएको छ।

\+ अस्तित्वमा रहेका सार्वजनिक संस्थानको संख्यामा नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लि. तथा नेपाल इन्जिनियरिङ्ग कन्स्ल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि.लाई समावेश गरिएको छ।)

© सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको विवरणबमोजिम राखिएको छ।

१.५ स्वामित्व संरचना

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म अस्तित्वमा रहेका ४४ संस्थानमध्ये नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा रहेका २३, अधिकांश स्वामित्व (नेपाल सरकार र नेपाल सरकारको स्वामित्व रहेका अन्य निकायहरूको ५० प्रतिशतभन्दा बढी स्वामित्व) मा रहेका २१ रहेका छन्। सामाजिक क्षेत्रमा रहेका सबै संस्थानमा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेको छ। औद्योगिक क्षेत्रका दुग्ध विकास संस्थान, उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि., हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि., जनकपुर चुरोट कारखाना लि. र नेपाल औषधि लिमिटेडमा नेपाल सरकारको शतप्रतिशत शेयर लगानी रहेको छ। धौबादी फलाम कारखानामा निजी (प्रदेश र स्थानीय तहसहित) क्षेत्रसमेतको लगानी हुने भए पनि हालसम्म नेपाल सरकारले मात्र लगानी गरेको छ।

नेपाल ओरियण्ड म्याग्नेसाइट प्रा.लि.मा नेपाल सरकारको ८३.३३ प्रतिशत र अन्य सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्रको १६.६७ प्रतिशत, बुटवल धागो कारखाना लि. मा नेपाल सरकारको ८९.७५ प्रतिशत र अन्य संस्थान तथा निजी क्षेत्रको १०.२५ प्रतिशत, नेपाल मेटल कम्पनी लि. मा नेपाल सरकारको ६८.९१ प्रतिशत र अन्य संस्थान तथा निजी क्षेत्रको ३१.०९ प्रतिशत शेयर लगानी रहेको छ।

व्यापारिक क्षेत्रको खाद्य तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड, कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड र नेपाल वन निगम लिमिटेड नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्वमा रहेका छन्। सेवा क्षेत्रका नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कम्पनी लि., नेपाल वायु सेवा निगम, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, नेशनल कन्स्ट्रक्शन कम्पनी नेपाल लि., नेपाल रेल्वे कम्पनी लि., नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि. र नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि. मा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहेको छ।

जनोपयोगी क्षेत्रतर्फ नेपाल खानेपानी संस्थान र नेपाल विद्युत प्राधिकरण पूर्ण सरकारी स्वामित्वमा छन् भने वित्तीय क्षेत्रतर्फका राष्ट्रिय बिमा संस्थान, राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि. र नागरिक लगानी कोषमा नेपाल सरकार र नेपाल सरकारको स्वामित्व रहेका अन्य निकायहरू तथा व्यक्तिको शेयर स्वामित्व रहेको छ भने अन्य सबै सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको अधिकांश स्वामित्व रहेको छ।

सार्वजनिक संस्थानको कुल चुक्ता पुँजी रु. ३ खर्ब ११ अर्ब ७ करोड ९१ लाखमध्ये नेपाल सरकारको पुँजी लगानी ९२.९६ प्रतिशत, अन्य संस्थान तथा निजी क्षेत्रको ७.0४ प्रतिशत शेयर स्वामित्व रहेको छ। क्षेत्रगत रूपमा विश्लेषण गर्दा वित्तीय क्षेत्रका सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको ७०.४४ प्रतिशत शेयर रहेको छ भने अन्य संस्थान तथा निजी क्षेत्रको २९.५६ प्रतिशत रहेको छ। औद्योगिक क्षेत्रमा सरकारको शेयर ९७.२७ प्रतिशत, व्यापारिक क्षेत्रमा ९९.५४ प्रतिशत,

सेवा क्षेत्रमा ९९.५६ प्रतिशत, सामाजिक क्षेत्रमा १०० प्रतिशत र जनोपयोगी क्षेत्रमा ९८.४० प्रतिशत रहेको छ। सार्वजनिक संस्थानको शेयर स्वामित्व संरचना तालिका १.२ मा छ।

तालिका १.२: संस्थानको शेयर संरचना

(प्रतिशतमा)

क्र.सं.	संस्थानको नाम	नेपाल सरकार	संस्थान/निजी क्षेत्रको	कैफियत
क. औद्योगिक क्षेत्र				
१	दुग्ध विकास संथान	१००	-	
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	८७.५८	१२.४२	
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	१००	-	
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	१००	-	
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	१००	-	
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१००	-	
७	नेपाल ओरियण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	८३.३३	१६.६७	
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	८९.७५	१०.२५	
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	६८.९१	३१.०९	
१०	धौबादी फलाम कारखाना.	१००	-	
	जम्मा	९७.२७	२.७३	
ख. जनोपयोगी क्षेत्र				
१	नेपाल खानेपानी संस्थान	१००	-	
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१००	-	
३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	९१.४९	८.५१	
४	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	६८.२०	३१.८०	
५	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रीड कम्पनी	९८.३६	१.६४	
	जम्मा	९८.४०	१.६०	

क्र.सं.	संस्थानको नाम	नेपाल सरकार	संस्थान/निजी क्षेत्रको	कैफियत
ग. व्यापारिक क्षेत्र				
१	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१००	-	आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि राष्ट्रिय बीउ विजन कम्पनी लि. मर्ज भएपछि १०० प्रतिशत सरकारको स्वामित्व
२	नेपाल आयल निगम लि.	९९.४६	०.५४	
३	नेपाल बन निगम लि.	१००	-	
४	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	१००	-	
	जम्मा	**९९.५४**	**०.४६**	
घ. वित्तीय क्षेत्र				
१	कृषि विकास बैङ्क लि.	५१.००	४९.००	
२	राष्ट्रिय बिमा संस्थान *	२७.७८	७२.२२	
३	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि. *	४७.५०	५२.५०	
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९९.९७	०.०३	
५	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०.००	१०.००	
६	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	५८.६६	४१.३४	
७	नागरिक लगानी कोष *	१०.००	९०.००	
८	हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनि लिमिटेड (साविक जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.)	६६.६७	३३.३३	
९	नेपाल बैङ्क लि.	५१.००	४९.००	
	जम्मा	**७०.४४**	**२९.५६**	
ङ. सामाजिक क्षेत्र				
१	सांस्कृतिक संस्थान	१००	-	
२	गोरखापत्र संस्थान	१००	-	
३	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१००	-	
४	नेपाल टेलिभिजन	१००	-	
५	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	१००	-	
	जम्मा	**१००**	-	

क्र.सं.	संस्थानको नाम	नेपाल सरकार	संस्थान/निजी क्षेत्रको	कैफियत
च. सेवा क्षेत्र				
१	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	९९.६२	०.३८	
२	नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लि.	१००	-	
३	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं. लि.	१००	-	
४	नेपाल इञ्जिनीयरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि.	१००	-	
५	नेपाल वायुसेवा निगम	१००	-	
६	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि. *	२३.९५	७६.०५	
७	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	१००	-	
८	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	१००	-	
९	साझा यातायात	९३.९०	६.१०	
१०	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	१००	-	
११.	विशाल बजार कम्पनी लिमिटेड	९८.७५	१.२५	
	जम्मा	९९.५६	०.४४	
	कुल जम्मा	९२.९६	७.०४	

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

*(क) *नागरिक लगानी कोषमा नेपाल सरकारको १० प्रतिशत, राष्ट्रिय बिमा संस्थानको ३१.५५ प्रतिशत, नेपाल राष्ट्र बैङ्कको १३.३४ प्रतिशत, नेपाल स्टक एक्स्चेञ्जको १० प्रतिशत, अन्य बैङ्क तथा वित्तीय संस्थाको १५.११ प्रतिशत र सर्वसाधारणको २० प्रतिशत शेयर रहेको।*

(ख) राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लिमिटेडमा नेपाल सरकारको ४७.५० प्रतिशत, कर्मचारी सञ्चय कोषको १९.३७ प्रतिशत, नेपाल बैङ्क लिमिटेडको ९.६० प्रतिशत र सर्वसाधारणको २३.५३ प्रतिशत शेयर रहेको।

(ग) राष्ट्रिय बिमा संस्थानमा नेपाल सरकारको २७.७८ प्रतिशत, नेपाल राष्ट्र बैङ्कको ५५.५५ प्रतिशत र नेपाल बैङ्क लिमिटेडको १६.६७ प्रतिशत शेयर रहेको।

(घ) राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लिमिटेडमा नेपाल सरकारको २३.९५ प्रतिशत, नेपाल राष्ट्र बैङ्कको ३१.५२ प्रतिशत, राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि. (तत्कालीन नेपाल औद्योगिक विकास निगमको स्वामित्वको शेयर) को १२.६० प्रतिशत, नेपाल बैङ्क लिमिटेडको ६.३० प्रतिशत, हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लिमिटेडको ६.३० प्रतिशत, नेपाल आयल निगमको ३.७९ प्रतिशत, राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्कको ३.१५ प्रतिशत, बीरगंज चिनी कारखाना लिमिटेडको ३.१५ प्रतिशत, राष्ट्रिय बिमा संस्थानको २.५२ प्रतिशत र अन्य निकाय तथा कर्मचारीको ६.७२ प्रतिशत शेयर रहेको।

१.६ कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको योगदान

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को संशोधित कुल गार्हस्थ्य उत्पादन रु. ३९ खर्ब १४ अर्ब ७० करोडमा सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन आयको अनुपात १०.९५ प्रतिशत रहेको छ। यो अनुपात गत वर्षभन्दा कम हो। विगत पाँच वर्षको यस्तो अनुपात विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा यस प्रकारको योगदान सबभन्दा कम १०.७० प्रतिशत रहेको थियो तर आर्थिक वर्ष २०७३/७४ देखि पुन: कुल गार्हस्थ्य उत्पादन र सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन आयको अनुपात निरन्तर बढ्दै गएकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा घटेको देखिन्छ। कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको अनुपात व्यापारिक क्षेत्रका सार्वजनिक संस्थानको सबैभन्दा बढी र सामाजिक क्षेत्रका सार्वजनिक संस्थानको अनुपात सबैभन्दा कम रहेको छ।

तालिका १.३: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा सञ्चालन आयको योगदान

(प्रतिशतमा)

सार्वजनिक संस्थानको क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	०.२९	०.२९	०.२५	०.२१	०.१५
व्यापारिक	४.७७	६.३१	६.८९	७.५३	५.६२
सेवा	०.६५	०.५७	०.७०	०.७५	०.५८
सामाजिक	०.०७	०.०८	०.०८	०.०६	०.०६
जनोपयोगी	३.२५	३.३८	३.१८	३.०१	२.६५
वित्तीय	१.६७	१.७७	१.९०	२.०७	१.८९
कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल सञ्चालन आयको अनुपात	१०.७०	१२.४०	१३.००	१३.६४	१०.९५

स्रोतः केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग र सम्बन्धित संस्थान

रेखाचित्र १.१: कुल गार्हस्थ्य उत्पादनमा कुल सञ्चालन आयको अनुपात

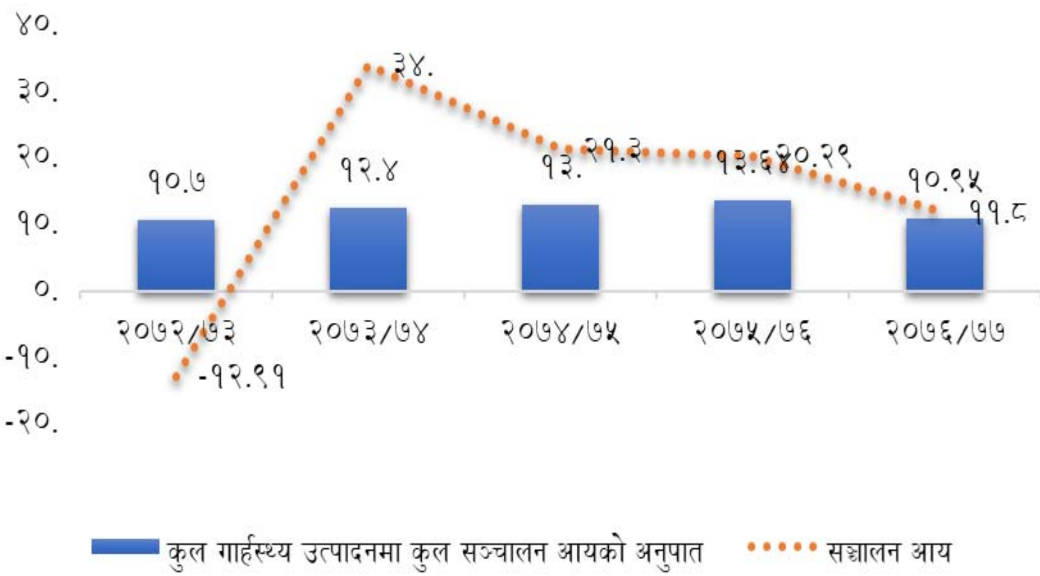

१.७ आयकरमा योगदान

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल सरकारको सञ्चितकोषमा सार्वजनिक संस्थानले कुल रु. १९ अर्ब ३६ करोड ८८ लाख आयकर दाखिला गरेका छन्। यो आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को तुलनामा १०.२२ प्रतिशतले बढी हो। क्षेत्रगत रूपमा विश्लेषण गर्दा जनोपयोगी क्षेत्रको सबैभन्दा बढी रु. ६ अर्ब ९२ करोड ४० लाख (३५.७५ प्रतिशत) र सामाजिक क्षेत्रको सबैभन्दा कम रु. ३ करोड ९ लाख (०.१६ प्रतिशत) योगदान छ। नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको कुल आयकरमा गत आर्थिक वर्षमा संस्थानको योगदान ९.०४ प्रतिशत रहेकोमा समीक्षा अवधिमा ८.८२ प्रतिशत रहन गएको छ। बढी आयकर योगदान गर्ने संस्थानमा नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड (रु. ६ अर्ब ९१ करोड ३० लाख), नेपाल आयल निगम लिमिटेड (रु. ४ अर्ब ४१ करोड ३० लाख), राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क (रु. १ अर्ब ८५ करोड ७४ लाख), कृषि विकास बैङ्क लिमिटेड (रु. १ अर्ब ७१ करोड ८५ लाख) र नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रू. १ अर्ब ५१ करोड) रहेका छन्।

तालिका १.४: आयकरमा योगदान

रकम (रु.लाखमा)

क्षेत्रगत आयकर	आर्थिक वर्ष		
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	४२९	१७२	१८०२
व्यापारिक	१३३९६	२९८८४	४४४९३
सेवा	७१४९	१५४९४	१५६०७
सामाजिक	३४१	४२१	३०९
जनोपयोगी	६७०३२	६०३२५	६९२४०
वित्तीय	४९११०	६९४३०	६२२३७
जम्मा	१३७४५८	१७५७२७	१९३६८८
कुल आयकर	१५९९००५	१९४२८३३	२१९६८९५
कुल आयकरमा संस्थानको योगदान (प्रतिशत)	८.६०	९.०४	८.८२

स्रोतः अर्थ मन्त्रालय र सम्बन्धित संस्थान

रेखाचित्र १.२ कुल आयकरमा सार्वजनिक संस्थानको योगदान (प्रतिशतमा)

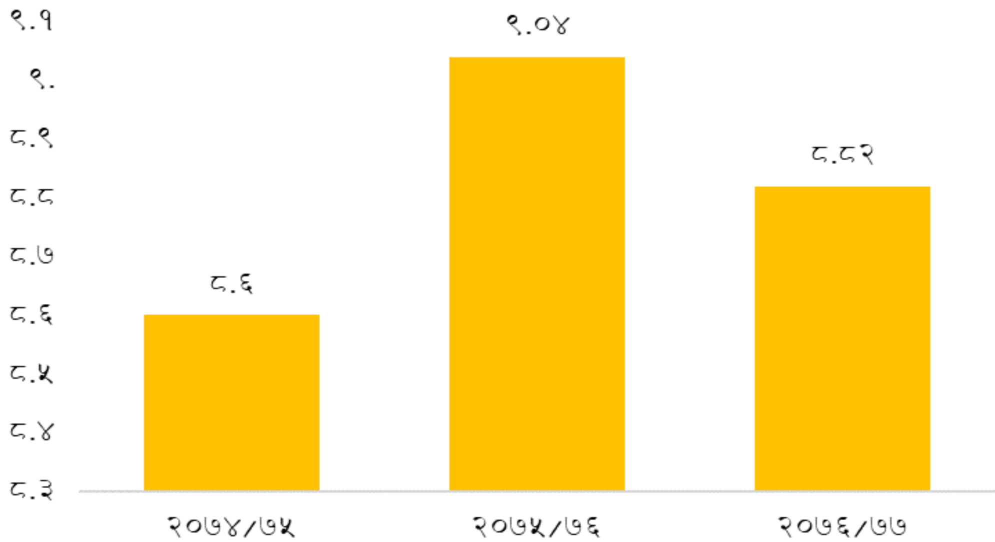

१.८ रोजगारीमा योगदान

सार्वजनिक संस्थानअन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा प्रत्यक्ष रूपमा २८३६४ जना रोजगारीमा आवद्ध छन्। सबैभन्दा बढी जनोपयोगी क्षेत्रका संस्थानमा १३४०४ (४७.२६ प्रतिशत) र सबैभन्दा कम व्यापारिक क्षेत्रका संस्थानमा १२७९ (४.५१ प्रतिशत) रहेको छ। औद्योगिक क्षेत्रका संस्थानमा

कर्मचारीको संख्या आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २१५६ रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ९.१३ प्रतिशतले कमी आई १९५९ पुगेको छ। सार्वजनिक संस्थानले प्रदान गरेको रोजगारी अघिल्लो आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को तुलनामा १.३० प्रतिशतले कमी आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सार्वजनिक संस्थानको प्रत्यक्ष रोजगारीले नेपालको कुल रोजगारी ७० लाख ८६ हजार (Nepal Labour Force Survey 2017/18) को ०.४० प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ। तर सार्वजनिक संस्थानको उत्पादन तथा बिक्री वितरण गर्ने वस्तु तथा सेवाका कारण अप्रत्यक्ष रूपमा ठूलो संख्यामा रोजगारी सिर्जना गर्न मदत पुर्‍याएको छ।

तालिका १.५: रोजगारीमा योगदानको स्थिति

क्षेत्रगत रूपमा कर्मचारी संख्या	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	२२४१	२२४५	२१७२	२१५६	१९५९
व्यापारिक	१७२८	१५६८	१२९१	१४४२	१२७९
सेवा	२७८७	२५७६	२७५९	२९६८	२७९५
सामाजिक	१४८७	१३७३	१३८६	१२५९	१४३८
जनोपयोगी	१२७२९	१३२३२	१३९८३	१३९८०	१३४०४
वित्तीय	८०३६	७४११	६९३१	६९३३	७४८९
जम्मा	**२९००८**	**२८४०५**	**२८५२२**	**२८७३८**	**२८३६४**

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

रेखाचित्र १.३: रोजगारीमा संस्थानको क्षेत्रगत विवरण (प्रतिशतमा)

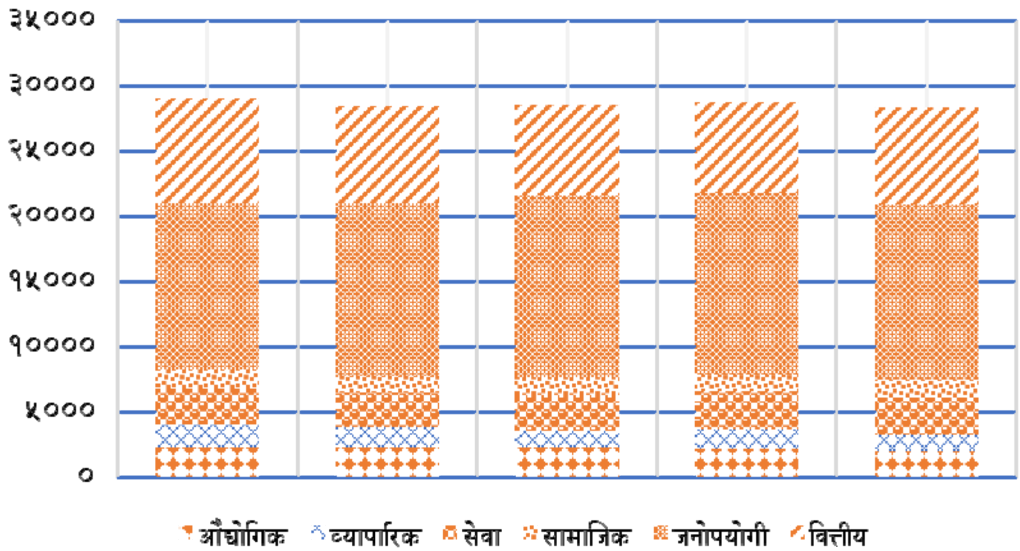

१.९ एकीकृत वासलातको स्थिति

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संस्थानको कुल चुक्ता पुँजी गत आर्थिक वर्षको तुलनामा ८.९४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ खर्ब ११ अर्ब ७ करोड ९१ लाख पुगेको छ। यस अवधिमा संस्थानको सञ्चित नाफा २९.५३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७५ अर्ब ५१ करोड १९ लाख पुगेको छ। मध्यम तथा दीर्घकालीन ऋण गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १३.२१ प्रतिशतले र अल्पकालीन ऋण/निक्षेप २६.४५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। चालु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था ६.६४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। खुद स्थिर सम्पत्ति ४२.३६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ खर्ब ११ अर्ब ६१ करोड ६७ लाख पुगेको छ भने चालु सम्पत्ति ३०.९६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ खर्ब ७ अर्ब ३४ करोड २६ लाख पुगेको छ। कुल लगानी १३.३३ प्रतिशत र कर्जा लगानी ३३.२८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने नगद तथा बैङ्क मौज्दात ३३.३२ प्रतिशतले घटेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संस्थानको कुल सम्पत्ति १६.९७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १९ खर्ब १५ अर्ब ४९ करोड ५४ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा समग्र संस्थानको चुक्ता पुँजी वृद्धि भएको, सञ्चित नाफा वृद्धि भएको, सम्पत्ति तथा लगानीमा वृद्धि भएको र नगद तथा बैङ्क मौज्दातमा कमी आएका कारण सार्वजनिक संस्थानको समग्र आर्थिक स्थिति सन्तोषजनक र सुधारोन्मुख रहेको पाइएको छ।

तालिका १.६ : एकीकृत वासलात

रकम (रु.लाखमा)

विवरण	असार मसान्त २०७६	असार मसान्त २०७७	परिवर्तन (प्रतिशत)
चुक्ता पुँजी	२८५५५४५	३११०७९१	८.९४
शेयर प्रिमियम	३२६२८	१७८९९	(४५.१४)
शेयर लगानी वापत प्राप्त अग्रिम भुक्तानी	६६४००	१७३	(९९.७४)
जगेडा कोष	२६६८९९९	३१५५०५१	१८.२१
सञ्चित नाफा/(नोक्सान)	५८२९७३	७५५११९	२९.५३
मध्यम तथा दीर्घकालीन ऋण	२४९७७६९	२८२७७१३	१३.२१
अल्पकालीन ऋण/निक्षेप	५५९१६८७	७०७०६३०	२६.४५
चालु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	२०७९४९२	२२१७५७६	६.६४
कुल जम्मा	**१६३७५४९२**	**१९१५४९५३**	**१६.९७**
खुद स्थिर सम्पत्ति	४२९६४१५	६११६१६७	४२.३६
लगानी	२७५६८६४	३१२४४७७	१३.३३
कर्जा लगानी	३७१९४०३	४९५७१३५	३३.२८
नगद तथा बैङ्क मौज्दात	१८२२२४१	१२१५०३३	(३३.३२)
चालु सम्पत्ति	२३४६८००	३०७३४२६	३०.९६
अन्य सम्पत्ति	१४३३७६९	६६८७१६	(५३.३६)
कुल जम्मा	**१६३७५४९२**	**१९१५४९५४**	**१६.९७**

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

१.१० एकीकृत नाफा/नोक्सानको स्थिति

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा संस्थानको कुल आय गत वर्षको तुलनामा ६.९१ प्रतिशतले घट्न गई रु. ४ अर्ब ६० करोड ३८ लाख रहन गएको छ। प्रत्यक्ष व्यापारिक खर्च गतवर्षको तुलनामा १५.२५ प्रतिशत र प्रशासनिक खर्च ०.७० प्रतिशतले घटेको देखिन्छ जुन सकारात्मक हो। सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत नाफा/नोक्सान हिसाबको विवरण तालिका १.७ मा रहेको छ।

तालिका १.७: एकीकृत नाफा/नोक्सान

रकम (रु.लाखमा)

विवरण	असार मसान्त २०७६	असार मसान्त २०७७	परिवर्तन (प्रतिशत)
ग्राहक सँगको सम्झौतामा आधारित आय/ बिक्रि आय/ ब्याज आय	४,५१८,०५८	४,२१९,५६१	(६.६१)
लगानीबाट प्राप्त आय	२०१,७३३	१९०,५७६	(५.५३)
अन्य आय	२२६,०८६	१९३,७४८	(१४.३०)
कुल आय	**४,९४५,८७८**	**४,६०३,८८५**	**(६.९१)**
प्रत्यक्ष व्यापारिक खर्च	३,२२९,२९५	२,७३६,७७७	(१५.२५)
कर्मचारी खर्च	२१६,९७५	२५७,७२६	१८.७८
प्रसासनिक खर्च	९९,०८३	९८,३९३	(०.७०)
ब्याज खर्च	३४२,२०५	४१९,१८५	२२.५०
ह्रासकट्टी/अमोरटाइजेसन/ईम्पेयरमेन्ट खर्च	१४५,४५८	१६८,१४२	१५.५९
जेखिम व्यवस्था	११,२००	३०,०६१	१६८.३९
अन्य खर्च	१५८,५१६	१५२,१६५	(४.०१)
अन्य व्यवस्था	५९,१७७	६७,२२४	१३.६०
चालु कर खर्च	१५२,२३२	१६६,९९२	९.७०
डेफर्ड कर खर्च/(आम्दानी)	१३,७६६	८३३	(९३.९५)
कर्मचारी बोनस व्यवस्था	२९,०५४	२३,४०७	(१९.४४)
कुल खर्च	**४,४५६,९६२**	**४,१२०,९०४**	**(७.५४)**
खुद नाफा	**४८८,९१६**	**४८२,९८१**	**(१.२१)**

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

१.११ बजार पुँजीकरण

सञ्चालनमा रहेका संस्थानमध्ये ६ संस्थान नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि. मा सूचीकृत छन्। तीमध्ये वित्तीय क्षेत्रका पाँच र जनोपयोगी क्षेत्रको एक रहेका छन्। सूचीकृत संस्थानको २०७६ असार मसान्तको तुलनामा २०७७ असार मसान्तमा समग्र बजार पुँजीकरण २.१८ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ। नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड, कृषि विकास बैङ्क लिमिटेड, हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेण्ट एण्ड डेभलपमेण्ट कम्पनी लिमिटेड र राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि. को २०७६ असार मसान्तको भन्दा २०७७ असार मसान्तमा प्रतिशेयर मूल्य घटेकोले दुवैको बजार पुँजीकरणमा कमी आएको छ भने अन्य चार संस्थानको बजार पुँजीकरण वृद्धि भएको छ। समग्र बजार पुँजीकरण १३.५१ प्रतिशतले वृद्धि हुँदा सरकारी स्वामित्व भएका सूचीकृत कम्पनीको बजार पुँजीकरण भने २.१८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। २०७६ असार मसान्तको कुल बजार पुँजीकरणमा सरकारी

संस्थानको बजार पुँजीकरणको हिस्सा १५.६३ प्रतिशत रहेकोमा २०७७ असार मसान्तमा १३.५१ प्रतिशतमात्र रहेको छ।

तालिका १.८ : सूचीकृत संस्थानको बजार पुँजीकरण स्थिति
(आर्थिक वर्ष २०७५/७६-२०७६/७७)

रकम (रु. लाखमा)

		बजार पुँजीकरण		
सि.नं.	बजार पुँजीकरण रकम (रु. लाखमा)	२०७६ असार मसान्त	२०७७ असार मसान्त	परिवर्तन (प्रतिशत)
१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड	१०३९५००	९८२५००	(५.४८)
२	कृषि विकास बैङ्क लिमिटेड	३६८७३५	३६७९२३.७	(०.२२)
३	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लिमिटेड	२४६६३९	२४५२७८.९	(०.५५)
४	नागरिक लगानी कोष	२६७७६१	३९८३७१.९	४८.७८
५	हाइड्रोईलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनि लिमिटेड (साविक जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.)	१७७१००	१४६३००	(१७.३९)
६	नेपाल बैङ्क लिमिटेड	२७०००८	२८०९४२.२	४.०५
कुल जम्मा		२२४३२५६	२४२१३१६.७	२.१८
कुल बजार पुँजीकरण		१८५६८२९४	१७९२७६२७	१४.३७
कुल बजार पुँजीकरणमा सार्वजनिक संस्थानको बजार पुँजीकरण प्रतिशत		१५.६३	१३.५१	

स्रोतः नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लि.

१.१२ विनिवेश/निजीकरण गरिएका संस्थानको वर्तमान अवस्था

नेपालमा हालसम्म विनिवेश गरिएका ३० सार्वजनिक संस्थानमध्ये १२ खारेज भएका छन्। निजीकरण ऐनबमोजिम खारेज भएका १२ संस्थानमध्ये हालसम्म कृषि चुन उद्योग लि. को मात्र कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा दर्ता खारेजी भई कानुनी रूपमा अस्तित्व समाप्त भएको छ। निजीकरण ऐनबमोजिम व्यवसाय बिक्री, सम्पत्ति बिक्री, शेयर विनिवेश, लिजका माध्यमबाट १८ संस्थान पूर्ण वा आंशिक निजीकरण गरिएकोमा हाल १२ संस्थान सञ्चालनमा रहेका छन्। सञ्चालनमा रहेका संस्थानमध्ये ९ नाफामा र ३ घाटामा सञ्चालित छन्। निजीकृत भई सञ्चालनमा रहेका १२ सार्वजनिक संस्थानमध्ये आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नाफामा रहेका बुटवल पावर कम्पनी, भक्तपुर ईट्टा तथा टायल कारखाना लि., नेपाल ल्युब आयल लि., नेपाल ढलौट उद्योग लि., नेपाल बैङ्क लिमिटेड र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. को आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को तुलनामा खुद मुनाफामा कमी आएको छ भने नेपाल चिया विकास निगम लि., नेपाल विटुमिन तथा व्यारेल उद्योग लि. र

रघुपति जुट मिल्सको सञ्चालन वा कुल मुनाफा तुलनात्मक रूपमा वृद्धि भएको छ। नोक्सानीमा रहेका ३ सार्वजनिक संस्थानमध्ये दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन प्रा.लि. को खुद नोक्सानीमा कमी आएको छ भने विराटनगर जुट मिल्स लि. तथा लुम्बिनी चिनी उद्योग प्रा. लि. खुद नोक्सानी वृद्धि भएको छ।

तालिका १.९: निजीकृत संस्थानको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष		परिवर्तन (प्रतिशत)
	२०७५/७६	२०७६/७६	
शेयर पुँजी	३१२३२९	३१५७१३	१.०९
बचत तथा जगेडा कोष	४१७२९२	३८५९३८	(७.५१)
सञ्चालन आय/बिक्री	५१९९०९	५११०१७	(१.७१)
खुद नाफा	१२८४४५	१२४६६६४	(२.९४)
आयकर	७११२२	७१५७१	०.७३
नाफामा रहेका संस्थान	९	९	
नोक्सानमा रहेका संस्थान	३	३	

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल बैङ्क लिमिटेड, बुटवल पावर कम्पनी लिमिटेड र नेपाल चिया विकास निगम लिमिटेडको बिक्री आय गत आर्थिक वर्षको तुलनामा वृद्धि भएको छ भने दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन प्रा.लि. लगायतका संस्थानको बिक्री घटेको छ तर समग्र सञ्चालन आयमा भने १.७१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। नेपाल ढलौट उद्योग लिमिटेड, नेपाल विटुमिन एण्ड व्यारेल उद्योग लिमिटेड, रघुपति जुट मिल्सको खुद नाफा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कमी आएको कारण खुद नाफा २.९४ प्रतिशतले कमी आएको छ। बुटवल पावर कम्पनी लिमिटेड, भक्तपुर ईंटा तथा टायल उद्योग, नेपाल ल्युब आयल लिमिटेडको नाफा गत वर्षको तुलनामा वृद्धि भई समीक्षा अवधिमा समग्र आय वृद्धि भएको छ।निजीकरण भएका सार्वजनिक संस्थानको विवरण र हालको अवस्था तलको तालिका १.१० मा छ।

तालिका १.१०: निजीकरण भई खारेजी भएका संस्थानको विवरण

सि.नं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	निजीकरण मिति	विधि/तरिका	विद्यमान अवस्था
१	नेपाल जुट विकास तथा व्यापार कं.	२०५०/११/१२	खारेजी	बन्द भएको।
२	कृषि आयोजना सेवा केन्द्र	सन् २००१	खारेजी	बन्द भएको।
३	सूर्ति विकास कम्पनी	२०५०/११/१२	खारेजी	बन्द भएको।
४	हिमाल सिमेन्ट उद्योग लि.	२०६३/१०/१४	खारेजी	नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालयको २०७२।०२।०६ को निर्णयानुसार साविकमा हिमाल सिमेन्ट उद्योग लि. को नाममा चोभारमा रहेको जग्गा उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयको भोगाधिकार रहने गरी हस्तान्तरण भएको र हाल सो जग्गा नेपाल इन्टरमोडल यातायात विकास समितिले उपयोग गरिरहेको।
५	घरेलु सिल्पकला बिक्री भण्डार	२०५९/१०/१७	खारेजी	बन्द भएको।
६	नेपाल कोल लि.	२०५९/०९/१०	खारेजी	बन्द भएको।
७	हेटौडा कपडा उद्योग	२०६०/०९/०३	खारेजी	नेपाल सरकारले हेटौडा कपडा उद्योगको भवन तथा जग्गा औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि. लाई हस्तान्तरण गरी औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि. मा शेयर तथा ऋण कायम गर्न उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालयमा अनुरोध गरिएको।
८	वीरगञ्ज चिनी कारखाना लि.	२०५९/१०/१६	खारेजी	भवन तथा जग्गा संरक्षण गर्ने जिम्मा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, पर्सालाई दिइएको।
९	कृषि औजार कारखाना लि.	२०५९/१२/०४	खारेजी	भवन तथा जग्गा संरक्षण गर्ने जिम्मा कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालय, पर्सालाई दिइएको।
१०	नेपाल यातायात संस्थान	२०५९/०८/०३	खारेजी	बन्द भएको।
११	कृषि चुन उद्योग लि.	२०६४/०९/१५	खारेजी	कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयबाट खारेजी भएको। खारेजीपश्चात् उद्योगको चोभार र धादिङको नौबीसेस्थित जग्गा कालिमाटी कृषि फलफूल तथा तरकारी विकास समितिलाई बिक्री गरिएको।
१२	नेपाल ड्रिलिङ्ग कम्पनी	सन् २००६	खारेजी	बन्द भएको।

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

तालिका १.११: निजीकृत संस्थानको स्थिति

सि.नं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	निजीकरण मिति	विधि/तरिका	विद्यमान अवस्था
१	भृकुटी कागज कारखाना	२०४९/०७/०५	व्यवसाय एवं सम्पत्ति बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
२	हरिसिद्धि इटा टायल कारखाना	२०४९/०७/१४	व्यवसाय एवं सम्पत्ति बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
३	बाँसबारी छाला जुत्ता कारखाना	२०४९/०७/२४	व्यवसाय एवं सम्पत्ति बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
४	चलचित्र विकास कम्पनी लि.	२०५०/०७/२६	शेयर बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
५	बालाजु कपडा उद्योग	२०५०/०८/१७	शेयर बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
६	काँचो छाला सङ्कलन तथा बिक्री केन्द्र	२०५०/०८/२८	शेयर बिक्री	बन्द अवस्थामा रहेको।
७	नेपाल बिटुमिन तथा ब्यारेल उद्योग	२०५१/०३/०७	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
८	नेपाल ल्यूब आयल	२०५१/०२/२२	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
९	नेपाल ढलौट उद्योग लि.	२०५२/१२/१२	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१०	श्री रघुपति जुट मिल्स	२०५३/०४/३०	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको। स्थानीय जनताद्वारा जग्गा अतिक्रमित भएको हुँदा नेपाल सरकारबाट सम्झौताबमोजिम जग्गा हस्तान्तरण नभएको भनी जग्गा विवाद रहेको।
११	नेपाल बैङ्क लि.	२०६३/०६/२१	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१२	नेपाल चिया विकास निगम	२०५७/०३/१४	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको। स्थानीय जनताद्वारा जग्गा अतिक्रमित बढ्दै गएको, नेपाल सरकारबाट सम्झौताबमोजिम जग्गा हस्तान्तरण नभएको भनी जग्गा विवाद रहेको।
१३	बुटवल पावर कम्पनी	२०५९/०९/१९	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१४	नेपाल दूरसञ्चार कं. लि.	२०६४/०९/०६	शेयर बिक्री	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१५	भक्तपुर इटा टायल कारखाना लि.	२०६०/०९/२२	सम्पत्ति बिक्री र भाडा	नाफामा सञ्चालनमा रहेको।
१६	विराटनगर जुट मिल्स	२०५३/०९/०४	व्यवस्थापन करार	घाटामा सञ्चालनमा रहेको।
१७	लुम्बिनी चिनी कारखाना	२०६२/०९/२४	सम्पत्ति बिक्री र भाडा	घाटामा सञ्चालनमा रहेको र विगत २ वर्षदेखि उखु क्रसिङ्ग नगरेको। हाल नाम परिवर्तन भई लुम्बिनी चिनी उद्योग प्रा.लि. भएको।
१८	नेपाल रोजिन एण्ड टर्पेण्टाईन लि.	२०६३।०१।२९	सम्पत्ति बिक्री र भाडा	घाटामा सञ्चालनमा रहेको। हाल नाम परिवर्तन भई दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेण्टाईन प्रा.लि. भएको।

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

द्रष्टव्यः *नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. को ८.४७ प्रतिशत र नेपाल बैङ्क लि. को ३७.९६ प्रतिशत शेयर निजीकरण ऐनबमोजिम विनिवेश गरिएको कारणले साविकदेखि नै निजीकरणको सूचीमा समावेश हुँदैआएका छन्।*

नोटः *अन्तिम लेखा परीक्षण भइसकेका सार्वजनिक संस्थानको अङ्क मिलान, सार्वजनिक संस्थान एकापसमा गाभिई हिसाब मिलान तथा नयाँ थप भएकाको हिसाब थप हुन गएको कारणले सञ्चालन आय, प्रशासकीय खर्च, खुद नाफा/नोक्सान, सञ्चित नाफा/नोक्सान, शेयरधनीकोष र कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व शीर्षकको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को रकम सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा २०७७ मा र यस समीक्षा पुस्तिकामा हेरफेर हुनगएको छ।*

खण्ड दुई

सार्वजनिक संस्थानको क्षेत्रगत समीक्षा

२.१ औद्योगिक क्षेत्र

औद्योगिक क्षेत्रमा १० सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रका संस्थानको कुल सञ्चालन आय आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ७ अर्ब ४२ करोड ४४ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १८.४६ प्रतिशतले कमी आई रु. ६ अर्ब ५ करोड ३६ लाख पुगेको छ। कोभिड १९ ले गर्दा उदयपुर सिमेन्ट उद्योग र हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लिमिटेड आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को चैत्र ११ देखि केही समयको लागि बन्द भएको र चालु हुँदासमेत क्षमताबमोजिम सञ्चालन गर्न नसकिएको कारण आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को तुलनामा समीक्षा अवधिमा हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि. को ३८.२६ प्रतिशत र उदयपुर सिमेन्ट उद्योगको ३४.११ प्रतिशतले सञ्चालन आयमा कमी आएकोले समग्र औद्योगिक क्षेत्रको संस्थानको सञ्चालन आयमा कमी आएको हो। यसको कारण जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि. बाहेक अन्य संस्थान सञ्चित नोक्सानीमा रहेका छन्। जनकपुर चुरोट कारखाना लिमिटेड बन्द अवस्थामा रहेको तथा नेपाल ओरिण्ड म्याग्नेसाइट प्रा. लि. र बुटवल धागो कारखाना लि. सञ्चालनमा रहेका छैनन्। नेपाल मेटल कम्पनी सञ्चालनमा नै आएको छैन। धौबादी फलाम कम्पनी लि. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा स्थापना भई कच्चा पदार्थको नमूना परीक्षणकै क्रममा रहेको छ।

तालिका २.१: आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा औद्योगिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थान	सञ्चालन आय	प्रशासकीय खर्च रकम	खुद नाफा/नोक्सान	सञ्चित नाफा/नोक्सान	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	दुग्ध विकास संथान	३८४४२	४९२६	(१५८१)	(७६८०)	७३.९०
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१३४६	३८४	१२२	२९६७	३८.०८
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९५५२	१९६४	(१७६४)	(४३१४)	१४०.०३
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४२	५२	(१९)	(२९०८९)	(१०४.७५)
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	२४९	४८६	(७६५)	(१७०८०)	(७५.९५)
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१०९०६	११७०	(३३३६)	(५२५१५)	(१०८.००)
७	नेपाल ओरियण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	-	८०	(१४८८)	(४७२८८)	(४०.२७)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थान	सञ्चालन आय	प्रशासकीय खर्च रकम	खुद नाफा/नोक्सान	सञ्चित नाफा/नोक्सान	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	-	३७	(३४४)	(१८८६५)	(१८.४७)
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	-	२१	(४१)	(११६३)	१०४.१८
१०	धौबादी फलाम कम्पनी लि.	-	२५	७०	७०	-
	जम्मा	६०५३६	९१४३	(९१४७)	(१७४९५६)	(११६.७९)

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

रेखाचित्र २.१: औद्योगिक क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति

रकम (रु. करोडमा)

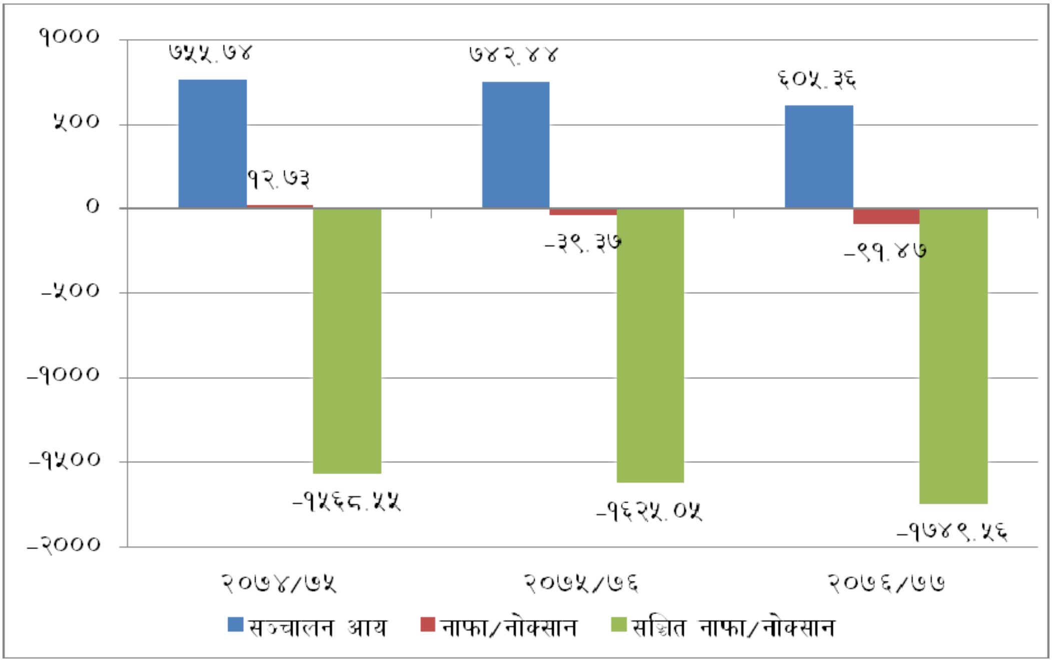

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रका संस्थानको कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसमेत) रु.८७ करोड ३१ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सोमा ४.७३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु.९१ करोड ४३ लाख पुगेको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रको समग्र खुद नोक्सानी रु. ३९ करोड ३७ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा खुद नोक्सानी १३२.३२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९१ करोड ४७ लाख पुगेको छ। गत वर्ष नोक्सानीमा रहेका हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग र उदयपुर सिमेन्ट उद्योग यस वर्ष पनि क्रमशः रु. १७ करोड ६४ लाख र रु. ३३ करोड ३६ लाख

नोक्सानीमा छन्। यस आर्थिक वर्षमा जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लिमिटेड मात्र सञ्चालन नाफामा रहेको तथा धौबादी फलाम कम्पनी लिमिटेडको शेयरवापतको रकममा प्राप्त ब्याज आयले गर्दा नाफामा देखिएको र अन्य सबै संस्थान नोक्सानीमा रहेका कारण समग्र औद्योगिक क्षेत्र नोक्सानमा देखिएको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको कुल सञ्चित नोक्सानी आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. १६ अर्ब २५ करोड ५ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कुल सञ्चित नोक्सानी ७.६६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १७ अर्ब ४९ करोड ५६ लाख हुन पुगेको छ।

औद्योगिक क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ८ अर्ब ५ करोड ४ लाख ऋणात्मक रहेकोमा यो रकम आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ८.४६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८ अर्ब ७३ करोड १६ लाख ऋणात्मक रहेको छ। शेयरधनीकोषमा भएको परिवर्तनका कारण आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात ९२.७८ प्रतिशत ऋणात्मक भएकोमा समीक्षा अवधिमा ११६.७९ प्रतिशत ऋणात्मक रहेको छ।

यस क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २ हजार १ सय ५६ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ९.१४ प्रतिशतले कमी भई कर्मचारी संख्या १ हजार ९ सय ५९ पुगी प्रतिकर्मचारी उत्पादकत्व रु. ३० लाख ९० हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. ७ अर्ब ९८ करोड १६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सो रकममा १.३८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८ अर्ब ९ करोड १८ लाख रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. ५ अर्ब ९० करोड ३५ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यमा ४.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६ अर्ब १५ करोड ३५ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. २ अर्ब ४१ करोड २७ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १६.५७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ अर्ब ८१ करोड २४ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा उदयपुर सिमेन्ट उद्योगमा कर्मचारीको तलब वृद्धि तथा कर्मचारीको कार्यअवधिसँगै उपदान रकममा भएको वृद्धिका कारण कोषमा व्यवस्था नभएको र सम्भावित दायित्व ३१.२१ प्रतिशतले बढेकोले समग्र औद्योगिक क्षेत्रको कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व बढ्न गएको हो।

२.२ व्यापारिक क्षेत्र

व्यापारिक क्षेत्रमा ४ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रका संस्थानको कुल सञ्चालन आय गत आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. २ खर्ब ५९ अर्ब ९९ करोड २० लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १५.४४ प्रतिशतले कमी भई रु. २ खर्ब १९ अर्ब ८४ करोड ४९ लाख भएको छ। कोभिड-१९ को संक्रमण जोखिमको कारण आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को चैत्र ११ गतेदेखि आवागमन निषेध गरिएका कारण पेट्रोलियम पदार्थको खपतमा कमी आएको हुँदा ठूलो कारोबार भएको नेपाल आयल निगमको सञ्चालन आयमा १६.६० प्रतिशत कमी आएको कारण यस क्षेत्रको कुल सञ्चालन आयमा कमी भएको देखिन्छ।

तालिका २.२: आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा व्यापारिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थान	सञ्चालन आय	प्रशासकीय खर्च	खुद नाफा/नोक्सान	सञ्चित नाफा/नोक्सान	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१२५८७०	४२३३	१०५१	१००८२	-
२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	१२०२७	४२७४	७०८	(१०४१२)	१६.४८
३	नेपाल आयल निगम लि.	२०५७४५३	१५७५२	१२९१४८	२१२७१८	६.१५
४	नेपाल बन निगम लिमिटेड	३०९९	१४४४	(९७७)	२४०३	५२.७२
	जम्मा	२१९८४४९	२५७०४	१२९९३१	२१४७९१	७.००

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

रेखाचित्र २.२: व्यापारिक क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति

रकम (रु. करोडमा)

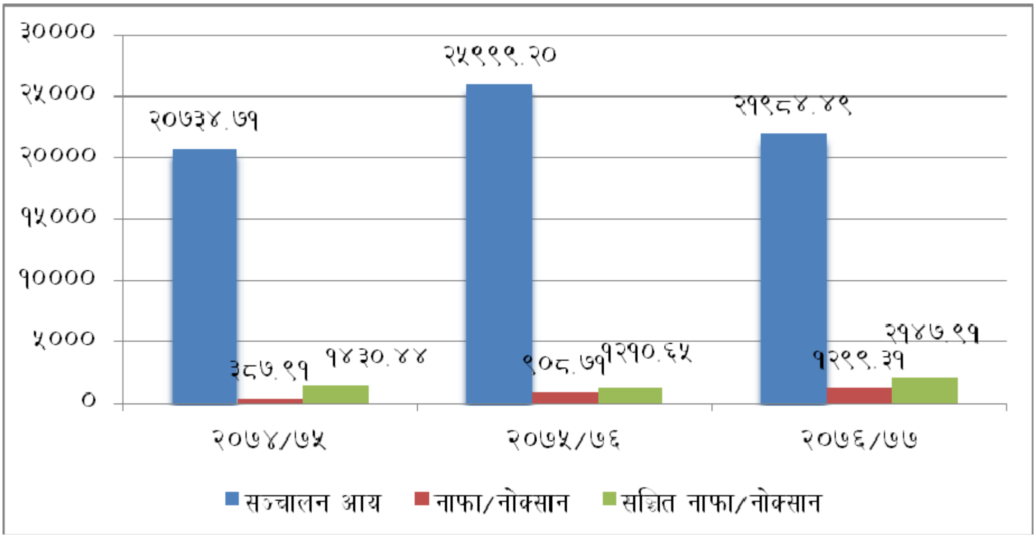

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रका संस्थानको कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसमेत) रु.१ अर्ब ८० करोड ५८ लाख रहेकोमा सो खर्च आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४२.३४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ अर्ब ५७ करोड ४ लाख पुगेको छ। नेपाल आयल निगममा Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) लागू भई कर्मचारीसँग सम्वद्ध दायित्वलाई Acturial Valuation गरिएकाले प्रशासनिक खर्च ५९.५४ प्रतिशतले वृद्धि भएका कारण यस क्षेत्रको प्रशासनिक खर्चको वृद्धि उच्च देखिएको हो। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रको समग्र खुद नाफा रु. ९ अर्ब ८ करोड ७१ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा समग्र खुद नाफामा ४२.९८ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२ अर्ब ९९ करोड ३१ लाख पुगेको छ भने कुल सञ्चित नाफामा ७७.४२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २१ अर्ब ४७ करोड ९१ लाख रहेको छ। नेपाल आयल निगमको खुद नाफामा भएको उच्च वृद्धि (४७.५४ प्रतिशत) का कारण यस क्षेत्रको खुद नाफामा उल्लेख्य वृद्धि भएको हो।

व्यापारिक क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात ७.०० प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष गत आर्थिक वर्षको तुलनामा १.२९ प्रतिशतले वृद्धि भई समीक्षा अवधिमा रु. ३७ अर्ब ७ करोड ५८ लाख पुगेको छ। यस क्षेत्रको समग्र शेयरधनीकोषमा नेपाल आयल निगमको मात्र ८७.०४ प्रतिशत हिस्सा रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १ हजार ४ सय ४२ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११.३० प्रतिशतले कमी

भई कर्मचारी संख्या १ हजार २ सय ७९ पुगेको छ। यस आधारमा प्रतिकर्मचारी उत्पादकत्व रु. १७ करोड १८ लाख ८८ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. ३३ करोड ७ लाख रहेकोमा १.२७ प्रतिशतले कमी भई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ३२ करोड ६५ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. १२ अर्ब ६४ करोड ९३ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा नेपाल सरकारको शेयर लगानी २.७४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२ अर्ब ९९ करोड ५८ लाख पुगेको छ। समीक्षा अवधिमा नेपाल सरकारलाई यस क्षेत्रका संस्थानबाट कुल नगद लाभांश रु. ५ अर्ब १५ करोड ४७ लाख प्राप्त भएको छ जुन नेपाल आयल निगमबाट प्राप्त भएको हो। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ७७ करोड ६३ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १३.३६ प्रतिशतले कमी भई रु. ६७ करोड २६ लाख पुगेको छ।

२.३ सेवा क्षेत्र

सेवा क्षेत्रमा ११ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि. आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सञ्चालनमा आएको र नेपाल रेल्वे कम्पनी लि. पुनर्गठित भई सञ्चालनको प्रक्रियामा रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ देखि विशाल बजार कम्पनी लिमिटेडलाई समेत नेपाल सरकारको अधिकांश शेयर स्वामित्व भएका कारण यस क्षेत्रमा समेटिएको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल सञ्चालन आय रु. २६ अर्ब ०३ करोड ६२ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १२.६७ प्रतिशतले कमी भई रु. २२ अर्ब ७३ करोड ७७ लाख पुगेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानमध्ये नेपाल इन्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लिमिटेड र नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लिमिटेड सञ्चालनमा छैनन्।

तालिका २.३: आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सेवा क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	संस्थान	सञ्चालन आय	प्रशासकीय खर्च	खुद नाफा/नोक्सान	सञ्चित नाफा/नोक्सान	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१०८२३	२४७०	११२१	५२५३	३१.२१
२	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	९६९	४७५	२७१	३४०३	-
३	नेपाल वायुसेवा निगम	१४२४६१	२७७५०	(३८९८३)	(९५५२४)	(२०८९.५६)
४	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास के.लि.	१६	१८२	(१३७)	(६९९)	(१३९.५०)
५	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	७००२८	२०२५४	२५२५८	१७३९९५	१०.०६
६	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	९	(९)	(९)	-
७	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	१०७५	१६७	२४६६	९५	४.४७
८	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४०	११३	(७३)	(२५४९)	(१६७.८९)
९	विशाल बजार कम्पनी लि.	१९६४	४२६	१३१४	७१५२	-
१०	नेपाल इन्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लिमिटेड	हाल बन्द रहेको।				
११	नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी लिमिटेड	हाल बन्द रहेको।				
	जम्मा	२२७३७७	५१८४६	(८७७२)	९१११६	३०.०३

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

रेखाचित्र २.३: सेवा क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति

रकम (रु. करोडमा)

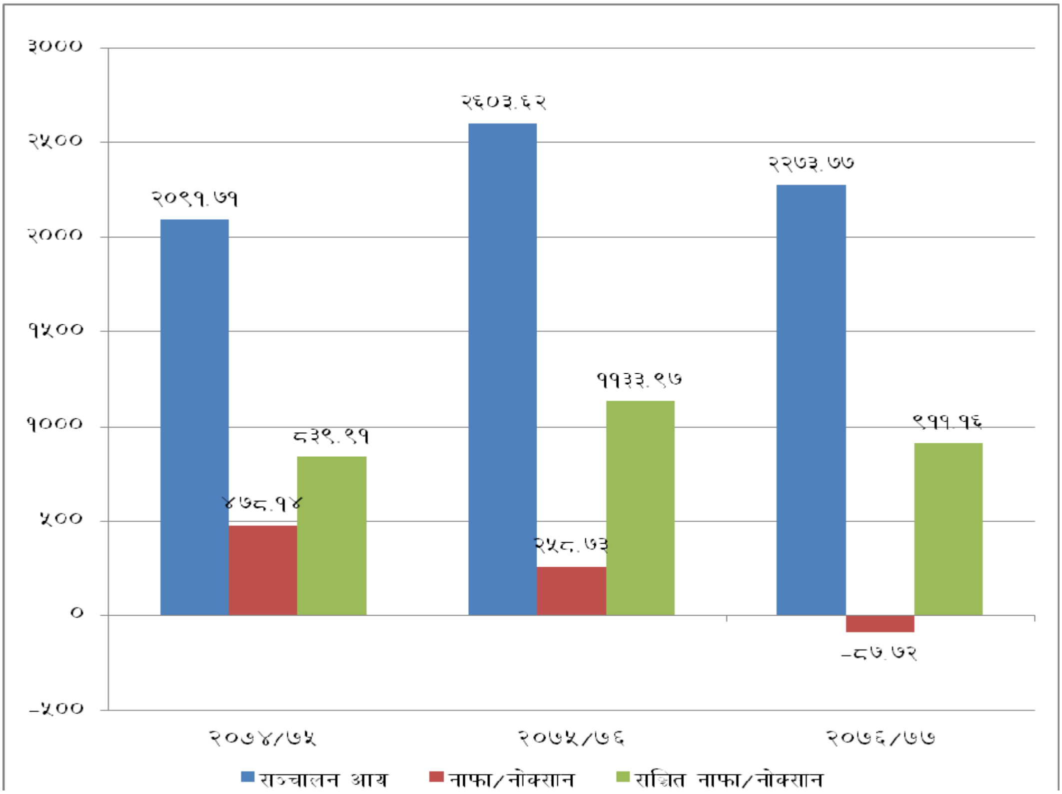

यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्च समेत) रु.५ अर्ब ११ करोड २५ लाख रहेकोमा सो खर्च आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १.४१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५ अर्ब १८ करोड ४६ लाख पुगेको छ। औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लिमिटेड र राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्रको प्रशासकीय खर्चमा क्रमश: ४२.६८ प्रतिशत र ८३.०५ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रको समग्र खुद नाफा रु. २ अर्ब ५८ करोड ७३ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा खुद नाफा १३३.९० प्रतिशतले कमी आई रु. ८७ करोड ७२ लाख नोक्सानी रहेको छ भने कुल सञ्चित नाफामा १९.६५ प्रतिशतले कमी भई रु. ९ अर्ब ११ करोड १६ लाख रहेको छ। नेपाल वायु सेवा निगमको नोक्सानी अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा ९८.३५ प्रतिशतले वृद्धि भई यस आर्थिक वर्षमा रु. ३ अर्ब ८९ करोड ८३ लाख रहेको कारण यस क्षेत्रका संस्थानको खुद नाफामा उल्लेखनीय गिरावट आएको देखिएको छ। कोभिड-१९ ले

नेपाल वायु सेवा निगमको व्यवस्थापनमा नराम्रोसँग प्रभाव पारेको देखिन्छ। नेपाल वायुसेवा निगमले नेपाल सरकारको जमानतमा नागरिक लगानी कोष र कर्मचारी सञ्चयकोषबाट जहाज खरिद गर्न ऋण लिएको तर व्यावसायिक योजनाअनुसार जहाज चलाउन नसक्दा ब्याजको रकम बढ्न गई नोक्सानी वृद्धि हुन गएको छ। सेवा क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात ३०.०३ प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. २ खर्ब ९ अर्ब २६ करोड २७ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १८.७४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ४८ अर्ब ४८ करोड ८४ लाख पुगेको छ। यस क्षेत्रको समग्र सञ्चित नाफामा १९.६५ प्रतिशतले कमी आएको भए तापनि औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लिमिटेडको सम्पत्ति पुनर्मूल्याङ्कन गरी शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को तुलनामा समीक्षा अवधिमा रु. ४१ अर्ब २५ करोड ६६ लाखले वृद्धि हुन गएकोले यस क्षेत्रको समग्र शेयरधनीकोषमा वृद्धि देखिएको हो।

सेवा क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २ हजार ९ सय ६८ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ५.८३ प्रतिशतले कमी भई कर्मचारी संख्या २ हजार ७ सय ९५ रहेको देखिदा प्रतिकर्मचारी उत्पादकत्व रु. ८१ लाख ३५ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म नेपाल सरकारको ऋण रु. १२ अर्ब ६१ करोड ९७ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा उक्त रकम वृद्धि भई रु. १९ अर्ब ४३ करोड ६२ लाख पुगेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानले नेपाल सरकारलाई तिर्नुपर्ने ऋणमा विगतको तुलनामा ५४.०१ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल सरकारले रु. ६ अर्ब ५८ करोड ६७ लाख थप ऋण लगानी गरेकोले यस क्षेत्रको समग्र ऋण लगानीमा उच्च वृद्धि देखिएको हो। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. ६० अर्ब ११ करोड ६५ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्म यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी १०.४४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ६६ अर्ब ३९ करोड २६ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा विशाल बजार कम्पनी लिमिटेडलाई सेवा क्षेत्रअन्तर्गतका संस्थानमा थप गरिएकोले उक्त लिमिटेडमा रहेको नेपाल सरकारको शेयर रु. ३ अर्ब ९६ करोडलाई समावेश गर्दा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानीतर्फ उच्च वृद्धि देखिएको हो। समीक्षा अवधिमा यस क्षेत्रका संस्थानबाट नेपाल सरकारले कुल लाभांश रु. २५ करोड ७४ लाख प्राप्त गरेको छ जुन नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणबाट प्राप्त भएको हो। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ७ अर्ब ६१ करोड ३६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष

२०७६/७७ मा ३.७५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८ अर्ब ७ करोड ५५ लाख पुगेको छ। जसमा सबैभन्दा बढी नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरणको रु. ६ अर्ब ८५ करोड ५३ लाख र नेपाल वायु सेवा निगमको रु. १ अर्ब १० करोड ३४ लाख रहेको छ।

२.४ सामाजिक क्षेत्र

सामाजिक क्षेत्रमा ५ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रमा रहेका संस्थानको कुल सञ्चालन आय आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. २ अर्ब २४ करोड ८ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११.९९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ अर्ब ५० करोड ९५ लाख पुगेको छ।

तालिका २.४: आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सामाजिक क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

क्र.सं.	संस्थान	सञ्चालन आय रकम (रु.लाखमा)	प्रशासकीय खर्च रकम (रु.लाखमा)	खुद नाफा/नोक्सान रकम (रु. लाखमा)	सञ्चित नाफा/नोक्सान रकम (रु. लाखमा)	डेब्ट इक्विटी अनुपात (प्रतिशत)
१	साँस्कृतिक संस्थान	४६	३६७	(२९०)	(२२०७)	(४१.२८)
२	गोरखापत्र संस्थान	६२७३	३२५६	२०२	२४४	३५.७४
३	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१३९६०	४४८९	(६१०)	(१६१५५)	८६.७०
४	नेपाल टेलिभिजन	३९८५	४४३३	(२०६३)	(१७२६१)	४.७८
५	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	८३१	५७२	(२६५)	(२६५)	-
	जम्मा	**२५०९५**	**१३११६**	**(३०२६)**	**(३५६४४)**	**४६.६४**

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

रेखाचित्र २.४: सामाजिक क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति

रकम (रु. करोडमा)

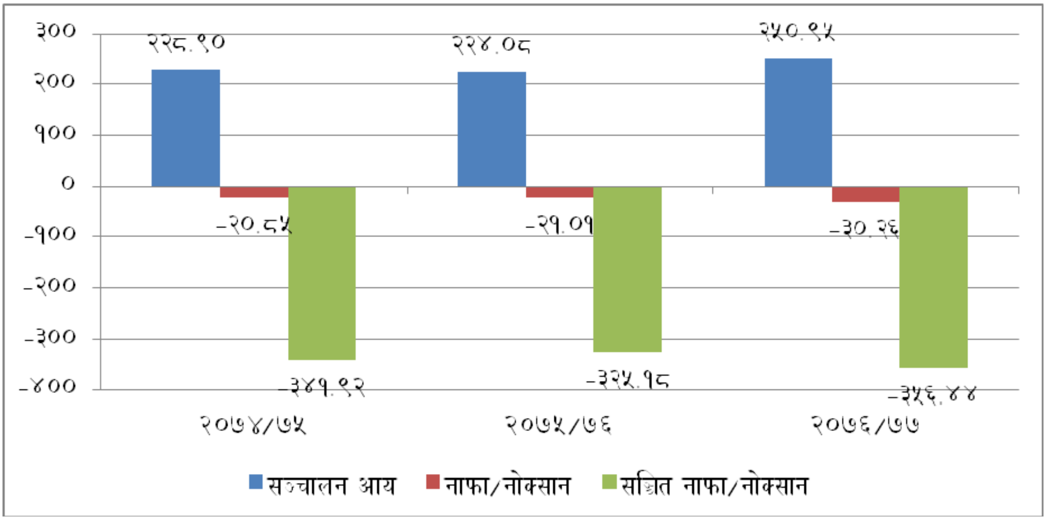

यस क्षेत्रमा रहेका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसमेत) रु. १ अर्ब १६ करोड १ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १३.०७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्व ३१ करोड १६ लाख पुगेको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रको समग्र खुद नोक्सानी रु. २१ करोड १ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा खुद नोक्सानीमा ४४.०४ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३० करोड २६ लाख पुगेको छ। कुल सञ्चित नोक्सानीमा ९.६१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३ अर्ब ५६ करोड ४४ लाख पुगेको छ। समीक्षा अवधिमा नेपाल टेलिभिजनको नोक्सानी ६३.४४ प्रतिशतले बढेको छ भने गोरखापत्र संस्थान बाहेक सबै संस्थान खुद नोक्सानीमा रहेका छन्।

सामाजिक क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात ४६.६४ प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ९ अर्ब १५ करोड ५९ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १०.६९ प्रतिशतले कमी भई रु. ८ अर्ब १७ करोड ६८ लाख पुगेको छ। सामाजिक क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १ हजार २ सय ५९ कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १४.२२ प्रतिशतले वृद्धि भई कर्मचारी संख्या १ हजार ४ सय ३८ रहेकोले प्रतिकर्मचारी उत्पादकत्व रु. १७ लाख ४५ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. १ अर्ब ६९ करोड ७५ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २.९५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्ब ७४ करोड ७५ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. ३ अर्ब ९३ करोड ४३ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी परिवर्तन नभई रु. ३ अर्ब ९३ करोड ४३ लाख नै रहेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ५५ करोड ३८ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११६.०० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ अर्ब १९ करोड ६२ लाख रहेको छ। समीक्षा अवधिमा जनक शिक्षा सामग्री केन्द्रले Nepal Financial Reporting Standards (NFRS) लागू गरी उपदान जस्ता कर्मचारीसँग सम्वद्ध दायित्वलाई Acturial Valuation गरी कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्वअन्तर्गत रु. ७१ करोड ३७ लाख लेखाङ्कन गरेको र नेपाल टेलिभिजनले अघिल्लो आर्थिक वर्षमा लेखाङ्कन गर्न छुटाई यस आर्थिक वर्षमात्र लेखाङ्कन गरेका कारण समग्र क्षेत्रको कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व तथा सम्भावित दायित्वमा वृद्धि भएको हो।

२.५ जनोपयोगी क्षेत्र

जनोपयोगी क्षेत्रमा ५ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रमा रहेकामध्ये विद्युत उत्पादन कम्पनी लि. र राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनीको कारोबार शुरुवाती अवस्थामा नै छ। यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. १ खर्ब ४ अर्ब ८ करोड ९२ लाख कुल सञ्चालन आय रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ०.४१ प्रतिशतले कमी भई रु. १ खर्ब ३ अर्ब ६६ करोड पुगेको छ। नेपाल विद्युत प्राधिकरणको सञ्चालन आयमा २.७६ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ भने नेपाल दुरसञ्चार कम्पनी लि. र नेपाल खानेपानी संस्थानको सञ्चालन आयमा क्रमश: ६.१० र २.८३ प्रतिशतले कमी आएको छ।

तालिका २.५: आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा जनोपयोगी क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	संस्थान	सञ्चालन आय	प्रशासकीय खर्च	खुद नाफा/नोक्सान	सञ्चित नाफा/नोक्सान	डेब्ट इक्विटी अनुपात
१	नेपाल खानेपानी संस्थान	५९१५	१५९९	(३५६९)	(१९२८६)	(९१८.०५)
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	६८४४८५	६०४६७	११०३८५	५४०११	१२२.९८
३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	३४६२००	६९९९३	९७४९०	४६४९६९	२५.५३
४	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	-	२७३	४६३	६६१	०.०३
५	राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी	-	२५७	१५४०	३३३२	०.१०
	जम्मा	१०३६६००	१३२५९०	२०६३०९	५०३६८७	८८.३३

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

रेखाचित्र २.५: जनोपयोगी क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति

रकम (रु. करोडमा)

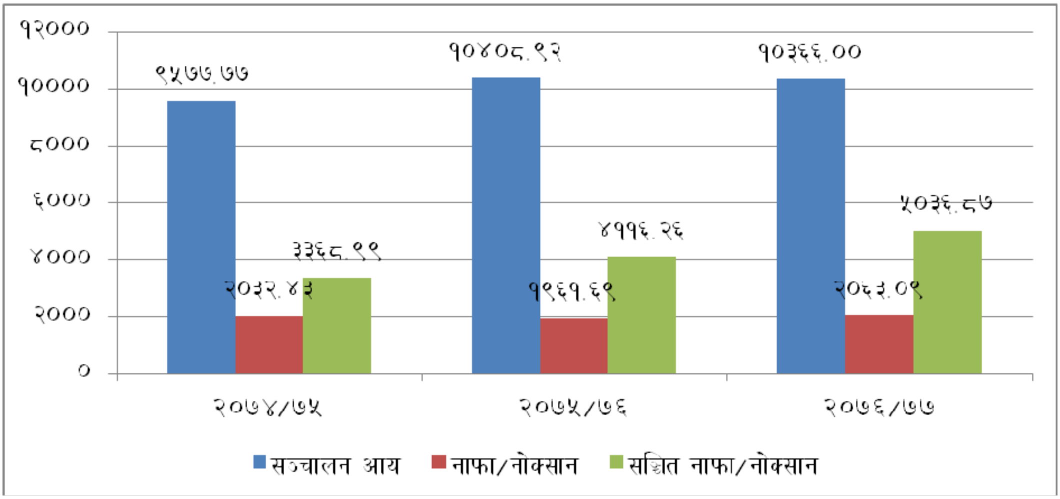

आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रका संस्थानको कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसमेत) रु.११ अर्ब ९८ करोड २४ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १०.६५ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १३ अर्ब २५ करोड ९० लाख पुगेको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रको खुद नाफा रु. १९ अर्ब ६१ करोड ६९ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा ५.१७ प्रतिशतले वृद्धि भई खुद नाफा रु. २० अर्ब ६३ करोड ९ लाख रहेको छ भने कुल सञ्चित नाफामा भने २२.३७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५० अर्ब ३६ करोड ८७ लाख पुगेको छ। जनोपयोगी क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा १३ हजार ९ सय ८० कर्मचारी कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४.१२ प्रतिशतले कमी आई १३ हजार ४ सय ४ रहेको छ। प्रतिकर्मचारी उत्पादकत्व रु. ७७ लाख ३४ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको देखिन्छ।

जनोपयोगी क्षेत्रका संस्थानको औसत डेब्ट इक्विटी अनुपात ८८.३३ प्रतिशत रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. २ खर्ब २९ अर्ब ९३ करोड ५२ लाख रहेकोमा यो रकम आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ११.०१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ५५ अर्ब २५ करोड २५ लाख रहेको छ। यी संस्थानमध्ये नेपाल खानेपानी संस्थानको शेयरधनीकोष ऋणात्मक रहेको छ। नेपाल सरकारले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल विद्युत प्राधिकरणमा गरेको

थप शेयर लगानी रु. ८ अर्ब ४७ करोड १९ लाख र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा नेपाल विद्युत प्राधिकरणले गरेको नाफाका कारण प्राधिकरणको शेयरधनीकोषमा १८.९२ प्रतिशत वृद्धि भई रु. १ खर्ब ३१ अर्ब ९४ करोड २४ लाखबाट रु. १ खर्ब ५६ अर्ब ९० करोड १९ लाख पुगेको छ जसले गर्दा यस क्षेत्रकै समग्र शेयरधनीकोषमा वृद्धि भएको देखिएको छ।

सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. १ खर्ब ६९ अर्ब ६४ करोड ४४ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १८.६० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. २ खर्ब ०१ अर्ब १९ करोड ४३ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. १ खर्ब ४४ अर्ब ४३ करोड ७७ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा यस समूहका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी ६.३९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ५३ अर्ब ६६ करोड ५८ लाख रहेको छ। यस आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारले यस क्षेत्रका संस्थानबाट रु. ६ अर्ब १७ करोड ७७ लाख लाभांश प्राप्त गरेको छ र यो लाभांश रकम नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडबाट प्राप्त भएको हो। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ४३ अर्ब ७२ करोड ५९ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १६.६७ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ५१ अर्ब ०१ करोड ५७ लाख पुगेको छ। यसमध्ये यस आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व नेपाल विद्युत प्राधिकरणको १६.२३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ३५ अर्ब ५६ करोड ६५ लाख र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेडको २२.११ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५ अर्ब ४४ करोड ८० लाख पुगेको छ।

२.६ वित्तीय क्षेत्र

वित्तीय क्षेत्रमा ९ सार्वजनिक संस्थान रहेका छन्। यस क्षेत्रका संस्थानको कुल सञ्चालन आय आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ७१ अर्ब ४६ करोड १९ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ३.४२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७३ अर्ब ९० करोड ७८ लाख पुगेको छ। यस क्षेत्रमा सबैभन्दा बढी सञ्चालन आय राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि. को रु. १७ अर्ब २१ करोड ४९ लाख रहेको छ।

तालिका २.६: आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा वित्तीय क्षेत्रको वित्तीय स्थिति

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थान	सञ्चालन आय रकम	प्रशासकीय खर्च रकम	खुद नाफा/ नोक्सान रकम	सञ्चित नाफा/ नोक्सान रकम	डेब्ट इक्विटी अनुपात
१	कृषि विकास बैङ्क लि.	१६२१३९	३७३६१	३३३१८	२३४२१	-
२	राष्ट्रिय बिमा संस्थान	९२३०१	२०६५	५९१	२८५८	-
३	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	११२३४	१८३३	६३८६	२९६८३	-
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	१७२१४९	४०५२०	४३७७३	७६१६	-
५	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२९०५१	२०५२	१८७११	१६१३	३.७६
६	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	३२७९	१३२०	३३६९	९२७३	०.६५
७	नागरिक लगानी कोष	१३२८९३	१०७१४	२७९२९	४७३७८	-
८	हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेण्ट एण्ड डेभलपमेण्ट कम्पनी लि.	१६६३८	७०९	१०२८१	३२५४	७.०१
९	नेपाल बैङ्क लि.	११९३९४	२७१४८	२३३२९	३१०२७	-
	जम्मा	७३९०७८	१२३७२०	१६७६८७	१५६१२५	-

स्रोत: सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

रेखाचित्र २.६: वित्तीय क्षेत्रको तीन वर्षको तुलनात्मक स्थिति

रकम (रु. करोडमा)

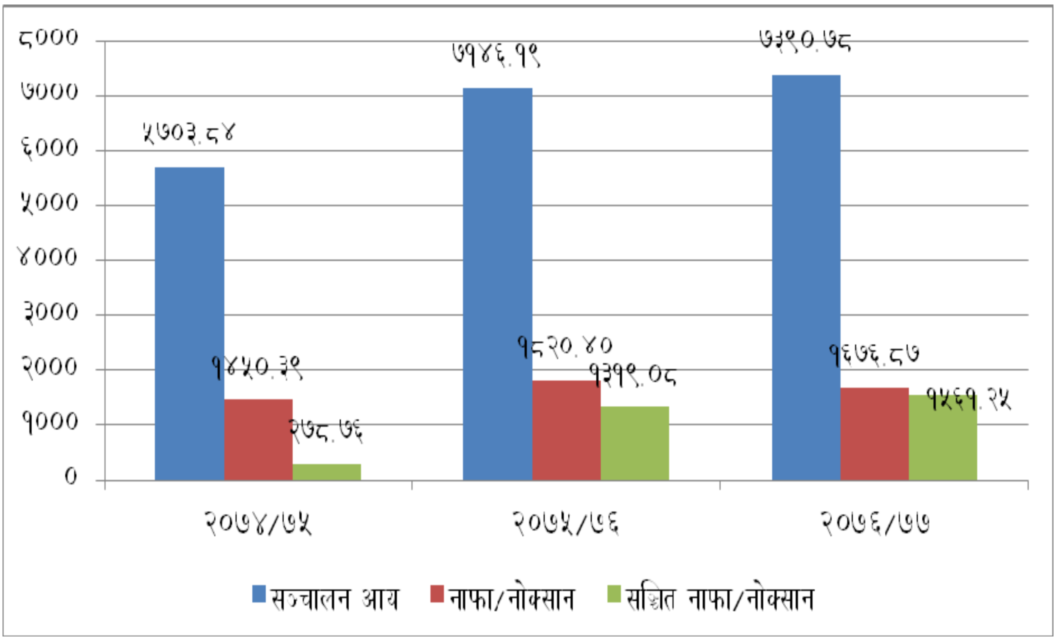

यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसमेत) रु.१० अर्ब ६७ करोड १९ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १५.९३ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १२ अर्ब ३७ करोड २० लाख रहेको छ। त्यस्तै, आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा यस क्षेत्रको खुद नाफा रु. १८ अर्ब २० करोड ४० लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिमा खुद नाफामा ७.८८ प्रतिशतले कमी भई रु. १६ अर्ब ७६ करोड ८७ लाख पुगेको छ भने कुल सञ्चित नाफामा १८.३६ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १५ अर्ब ६१ करोड २५ लाख पुगेको छ।

वित्तीय क्षेत्रका संस्थानमा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा ६ हजार ९ सय ३३ कर्मचारीहरू कार्यरत रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ८.०२ प्रतिशतले वृद्धि भई कर्मचारी संख्या ७ हजार ४ सय ८९ पुगेकोले प्रतिकर्मचारी उत्पादकत्व रु. ९८ लाख ६९ हजार (सञ्चालन आयमा) रहेको छ। यस क्षेत्रका संस्थानको शेयरधनीकोष आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. १ खर्ब ४५ अर्ब ४३ करोड ५१ लाख रहेकोमा यो रकम आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १२.५२ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. १ खर्ब ६३ अर्ब ६४ करोड १६ लाख पुगेको छ। हाइड्रोईलेक्ट्रिसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनि लिमिटेड (साविक जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.) बाहेक यस क्षेत्रका सबै संस्थानको शेयरधनीकोषमा वृद्धि भएको छ। सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको अभिलेखअनुसार यस क्षेत्रका संस्थानको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म नेपाल सरकारलाई तिर्न बाँकी ऋण रु. ४७ करोड ९३ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ९ करोड ४५ लाख रही ८०.२८ प्रतिशतले कमी आएको छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी रु. ४४ अर्ब ७९ करोड ८६ लाख रहेकोमा समीक्षा अवधिको अन्त्यसम्ममा यस क्षेत्रका संस्थानमा नेपाल सरकारको शेयर लगानी १.६० प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ४५ अर्ब ५१ करोड ६४ लाख पुगेको छ। यस अवधिमा नेपाल सरकारले यस क्षेत्रका संस्थानबाट रु. २ अर्व ५० करोड ९७ लाख लाभांश प्राप्त गरेको छ। उक्त रकम कृषि विकास बैङ्क र राष्ट्रिय बाणिज्य बैङ्कबाट प्राप्त भएको हो। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ सम्म कोषमा व्यवस्था नगरिएको तथा सम्भावित दायित्व रु. ७ खर्व २९ अर्ब ३५ करोड ६२ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा १६.८९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ८ खर्ब ५२ अर्ब ५३ करोड २२ लाख पुगेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा कृषि विकास बैङ्क लिमिटेड र राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लिमिटेडको क्रमश: २६.५६ प्रतिशत र ४२.६७ प्रतिशतले वृद्धि भएकोले समग्रमा उच्च वृद्धि देखिएको हो। कृषि विकास बैङ्कको प्रतितपत्र (LC) तथा ग्यारेण्टी बढेको र राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लिमिटेडको कोषमा व्यवस्था नगरिएको र सम्भावित दायित्व बढ्न गएकोले कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व बढ्न गएको हो।

२.७ विकास समिति

विकास समिति ऐन, २०१३ अन्तर्गत स्थापित विभिन्न समितिका क्रियाकलाप र कार्यक्षेत्र भिन्न भिन्न रहेका छन्। सामान्यतया विकास समितिमा नेपाल सरकारको ऋण तथा शेयर लगानी नहुने हुँदा सरकारबाट प्राप्त हुने अनुदान र आफ्नै आयस्रोतबाट यस्ता समितिहरू सञ्चालित छन्।

विकास समिति विभिन्न विषयगत मन्त्रालयहरूसँग आवद्ध रहेर स्वायत्त संस्थाको रूपमा आ-आफ्नो कार्यक्षेत्रमा कार्यरत रहेका हुन्छन्। सबै विकास समिति अर्थ मन्त्रालयसँग समन्वयमा नरहने हुँदा नेपालमा कति विकास समिति रहेका छन् भन्ने एकीकृत विवरण सङ्कलन गर्न सकिएको छैन। विकास समितिले संस्थागत सुशासन र वित्तीय पारदर्शिता पूरा गर्न वित्तीय प्रतिवेदनहरू सार्वजनिक गर्नुपर्ने मान्यताअनुरूप यस मन्त्रालयमा उपलब्ध भएसम्मका वित्तीय प्रतिवेदनलाई यस वार्षिक स्थिति समीक्षामा समावेश गरिएको छ। आगामी दिनमा सबै विकास समितिको विवरण सङ्कलन गरी समीक्षामा समावेश गर्दै लगिनेछ।

नोटः *अन्तिम लेखा परीक्षण भइसकेका सार्वजनिक संस्थानको अङ्क मिलान, सार्वजनिक संस्थान एकापसमा गाभिई हिसाब मिलान तथा नयाँ थप भएकाको हिसाब थप हुन गएको कारणले सञ्चालन आय, प्रशासकीय खर्च, खुद नाफा/नोक्सान, सञ्चित नाफा/नोक्सान, शेयरधनीकोष र कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व शीर्षकको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को रकम सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा २०७७ मा र यस समीक्षा पुस्तिकामा हेरफेर हुनगएको छ।*

खण्ड तीन

सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय विश्लेषण

नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गरेको लगानी, सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन आय, प्रशासनिक खर्च, खुद नाफा/नोक्सान, सञ्चित नाफा/नोक्सानको अवस्था, नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको लाभांश, शेयरधनीकोष/नेटवर्थ, कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व, कार्यरत जनशक्ति, लेखा परीक्षणको अवस्था र आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानका सम्बन्धमा देहायबमोजिम विश्लेषण गरिएको छ :

३.१ नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गरेको लगानी

नेपाल सरकारको सार्वजनिक संस्थानको शेयर र ऋणमा लगानी निरन्तर बढ्दैगएको छ। जलविद्युत उत्पादन तथा प्रसारण, विमानस्थल निर्माण, खानेपानी आयोजना सञ्चालनलगायतका ठूला पुँजीगत आयोजनामा सार्वजनिक संस्थानमार्फत नेपाल सरकारले लगानी गर्ने हुँदा यस्तो स्थिति देखिएको हो। यस्तो लगानी आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ४ खर्ब ६४ अर्ब ५९ करोड ३१ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ५ खर्ब १९ अर्ब १३ करोड ६६ लाख भई ११.७४ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यसमा शेयरको अंश ५५.५२ प्रतिशत (रु. २ खर्ब ८८ अर्ब २४ करोड ५८ लाख) तथा ऋणको अंश ४४.४८ प्रतिशत (रु. २ खर्ब ३० अर्ब ८९ करोड ८ लाख) रहेको छ।

तालिका ३.१

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कुल लगानी (शेयर र ऋण) को अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

विवरण	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	१२२७९८	१२४७३२	१२६२७५	१३८८५१	१४२४५३
व्यापारिक	२९२८६	३०३८६	२३३००	१२९८००	१३३२२३
सेवा	२२९३५५	३२१९८४	४१६५४०	७२७३६२	८५८२८८
सामाजिक	४१२९५	४५१९६	४८९१८	५६३१८	५६८१९
जनोपयोगी	२०१७९३२	२२८११८६	२६५३०४३	३१४०८२१	३५४८६०१
वित्तीय	३०००८४	३१७३०९	३७९८४३	४५२७७९	४५६१०९
कुल जम्मा	**२७४०७५१**	**३१२०७९३**	**३६४७९१९**	**४६४५९३१**	**५१९५५३५**
वार्षिक वृद्धि (%)	७.०१	१३.८७	१६.८९	२७.३६	११.७४
	पाँच वर्षको औसत वृद्धि (%)				**१५.३७**
शेयर लगानी	१४३५६८२	१५९५७१८	२००३७०८	२६२८५६७	२८८६५८५
ऋण लगानी	१३०५०६८	१५२५०७५	१६४४२११	१९१५३५४	२३०८९५१
शेयर लगानी वृद्धि	१३.८०	११.१५	२५.५७	३५.६७	६.१९
ऋण लगानी वृद्धि	०.४२	१६.८६	७.८१	१७.२३	१९.७९
	औसत शेयर लगानी वृद्धि				१०.१९
	औसत ऋण लगानी वृद्धि				१२.४२

स्रोतः सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालय

आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा शेयर लगानी रु. १ खर्ब ४३ अर्ब ५६ करोड ८२ लाख रहेकोमा पाँच वर्षको अवधिमा औसत १८.२७ प्रतिशतले वृद्धि भई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. २ खर्ब ८८ अर्ब २४ करोड ५८ लाख पुगेको छ। नेपाल सरकारको शेयर लगानीको अधिकांश अंश मूलतः तीन संस्थानमा केन्द्रित रहेको छ। जसमा नेपाल विद्युत प्राधिकरण (४६.४३ प्रतिशत), नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (१९.४५ प्रतिशत) र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (४.७६ प्रतिशत) रहेका छन्। यी संस्थानमा गरिएको लगानी ठूला पूर्वाधार निर्माण जस्तै-

जलविद्युत आयोजना, प्रसारण लाइन निर्माण, विमानस्थलको क्षमता विस्तार एवं नयाँ विमानस्थलको निर्माण र ग्रामीण दूरसञ्चारको विस्तार एवं दूरसञ्चार क्षेत्रको नविनतम प्रविधि भित्र्याउने कार्यमा केन्द्रित रहेको देखिन्छ।

समीक्षा अवधिमा नेपाल सरकारले सार्वजनिक संस्थानमा गरेको ऋण लगानी वार्षिक औसत १२.४३ प्रतिशतले वृद्धि भई आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. २ खर्ब ३० अर्ब ८९ करोड ८ लाख पुगेको देखिन्छ। कुल ऋण लगानीमध्ये नेपाल विद्युत प्राधिकरणमा रु. १ खर्ब ८५ अर्ब ५४ करोड २० लाख (८२.३६ प्रतिशत) रहेको छ, जुन रकम नयाँ विद्युत् विकासका आयोजना र प्रसारण लाइन निर्माणमा लगानी केन्द्रित रहेको छ।

३.२ सञ्चालन आय

सार्वजनिक संस्थानको उद्देश्यअनुरूपको सेवा/वस्तु बिक्रीबाट प्राप्त हुनआएको रकम सञ्चालन आयमा गणना गर्ने गरिन्छ। यस्तो सञ्चालन आय आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ४ खर्ब ७१ अर्ब २४ करोड ४६ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ४ खर्ब २८ अर्ब ७१ करोड ३४ लाख भई ९.०३ प्रतिशतले घटी भएको छ। कोभिड-१९ को रोकथाम र नियन्त्रणका लागि लामो समयसम्म गरिएको बन्दाबन्दीले व्यावसायिक क्रियाकलाप न्यून हुँदा सञ्चालन आय कम भएको देखिन्छ।

तालिका ३.२
विगत पाँच आर्थिक वर्षमा सञ्चालन आयको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	६४३४६	७५५६०	७५५७४	७४२४४	६०५३६
व्यापारिक	१०७१८४६	१६३८७५०	२०७३४७१	२५९९९२०	२१९८४४९
सेवा	१४५५५४	१४८७५६	२०८१५९	२६०३६२	२२७३७७
सामाजिक	१६२६४	२००५०	२२८९०	२२४०८	२५०९५
जनोपयोगी	७३०५६७	८७७७४३	९५७७७७	१०४०८९२	१०३६६००
वित्तीय	३५९८१३	४५९७६१	५७०३८४	७१४६१९	७३९०७८
कुल जम्मा	२३८८३९०	३२२०६१९	३९०८२५५	४७१२४४६	४२८७१३४
वार्षिक वृद्धि/ह्रास (%)	(१२.९४)	३४.८४	२१.३५	२०.५८	(९.०३)
पाँच वर्षको औसत वृद्धि (%)					१०.९६

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सञ्चालन आयमा सबैभन्दा बढी योगदान व्यापारिक क्षेत्रको रहेको छ भने जनोपयोगी क्षेत्र र वित्तीय क्षेत्र क्रमशः दोस्रो र तेस्रो स्थानमा रहेका छन्।

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा सञ्चालन आय बढी भएका तीन सार्वजनिक संस्थानमा क्रमशः नेपाल आयल निगम (रु. २ खर्ब ५ अर्ब ७४ करोड ५३ लाख), नेपाल विद्युत प्राधिकरण (रु. ६८ अर्ब ४४ करोड ८५ लाख) र नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु. ३४ अर्ब ६२ करोड) रहेका छन्।

३.३ प्रशासनिक खर्च

सार्वजनिक संस्थानले प्रशासनिक कार्य र कर्मचारीको तलबभत्ता आदिमा गरेको खर्च प्रशासनिक खर्चअन्तर्गत गणना गरिएको छ, यस्तो खर्च आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ३१ अर्ब ६० करोड ५८ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ३५ अर्ब ६१ करोड १९ लाख पुगी १२.६८ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। यो खर्च आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को सञ्चालन आयको ८.३१ प्रतिशत रहन गएको देखिन्छ।

तालिका ३.३

विगत पाँच आर्थिक वर्षको प्रशासकीय खर्चको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	५३२१	८३८३	७४०४	८७३१	९१४३
व्यापारिक	१६३९७	३६६६१	१८१२९	१८०५८	२५७०४
सेवा	२२३३०	३७३४१	३७८४२	५११२५	५१८४६
सामाजिक	७२६४	८४४२	१०२४०	११६०१	१३११६
जनोपयोगी	७३७५३	३३४१३	३८५८२	११९८२४	१३२५९०
वित्तीय	१०८५३९	११७९४१	११००५१	१०६७१९	१२३७२०
कुल जम्मा	२३३६०३	२४२१८१	२२२२४८	३१६०५८	३५६११९
वार्षिक वृद्धि/ह्रास (%)	(१०.२६)	३.६७	(८.२३)	४२.२०	१२.६८

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

प्रशासनिक खर्च बढी रहेका तीन सार्वजनिक संस्थानहरूमा क्रमश: नेपाल विद्युत प्राधिकरण, राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क र कृषि विकास बैङ्क छन्।

३.४ खुद नाफा/नोक्सान

सार्वजनिक संस्थानको समग्र आयबाट समग्र व्यय घटाई हुनआउने रकमलाई खुद नाफा/नोक्सानमा गणना गरिएको छ। यस्तो खुद नाफा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ४८ अर्ब २९ करोड ८२ लाख रहेको पाइयो। सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय विवरणअनुसार २४ वटा खुद नाफामा रहेका छन् जसको खुद नाफा रु. ५३ अर्ब ९२ करोड ९६ लाख रहेको छ। बाँकी १८ संस्थान खुद नोक्सानीमा रहेका छन् जसको खुद नोक्सान रु. ५ अर्ब ६३ करोड १४ लाख रहेको देखिन्छ।

तालिका ३.४

विगत पाँच आर्थिक वर्षको खुद नाफा/नोक्सानको स्थिति

रकम (रु.लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	२४७२	(३१०७)	१६२०	(३९३७)	(९१४७)
व्यापारिक	१९२४७०	१२०६४७	३८७९१	९०८७१	१२९९३१
सेवा	१५१८७	१७३२३	४७८८१	२५८७३	(८७७२)
सामाजिक	(१८२१)	(३७२३)	(२०८५)	(२१०१)	(३०२६)
जनोपयोगी	४३२३९	१६६४९५	२०३२४३	१९६१६९	२०६३०९
वित्तीय	९८०६१	११६६४३	१४५०३९	१८२०४०	१६७६८७
कुल जम्मा	३४९६१०	४१४२७७	४३४४८९	४८८९१६	४८२९८२
वार्षिक वृद्धि/ह्रास (%)	१.६१	१८.५०	४.८८	१२.५३	(१.२१)

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

समीक्षा अवधिमा वित्तीय क्षेत्र खुद नाफामा र अन्य ५ क्षेत्रको कार्यसम्पादन मिश्रित अवस्थामा रहेको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा खुद नाफा आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को भन्दा करिब रु. ६० करोडले घटेको छ। यसरी घट्नुको कारणमा कोभिड-१९ को रोकथाम र नियन्त्रण गर्न गरिएको बन्दाबन्दीले गर्दा कारोबार नै कम हुनु मुख्य रहेको पाइयो।

३.५ सञ्चित नाफा/नोक्सानको अवस्था

पछिल्लो आर्थिक वर्षमा समग्र कारोबारबाट भएको खुद नाफा (कर र लाभांशपश्चात्)/नोक्सान रकम अघिल्लो आर्थिक वर्षसम्मको नाफा/नोक्सान (समायोजन नगरेको) सँग मिलान गरी हुनआउने रकमलाई सार्वजनिक संस्थानको सञ्चित नाफा/नोक्सानमा देखाउने गरिएको छ। यस्तो रकम आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्ममा रु. ७५ अर्ब ५१ करोड १९ लाख पुगेको छ भने सो अवधिसम्ममा २४ वटा सञ्चित नाफामा र १८ वटा सञ्चित नोक्सानमा रहेका छन्।

तालिका ३.५

विगत पाँच आर्थिक वर्षको सञ्चित नाफा/नोक्सानको स्थिति

रकम (रु.लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	(१३६८३५)	(१४०१६४)	(१३८७८५)	(१६२५०५)	(१७४९५६)
व्यापारिक	(५९४८)	१०३०५६	१४३०४४	१२१०६५	२१४७९१
सेवा	९८०२१	७७४६८	८८४८८	११३३९७	९१११६
सामाजिक	(२८५१०)	(३२५५२)	(३४१९२)	(३२५१८)	(३५६४४)
जनोपयोगी	३२७७०९	२४५४०५	३३६८९९	४११६२६	५०३६८७
वित्तीय	(३०८६३)	२४४९२	२७८७६	१३१९०८	१५६१२५
कुल जम्मा	**२२३५७३**	**२७७७०५**	**४२३३२९**	**५८२९७२**	**७५५११९**
वार्षिक वृद्धि/ह्रास (%)	**३७३.५३**	**(१७.१८)**	**५२.४४**	**३७.७१**	**२९.५३**

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

क्षेत्रगत रूपमा विश्लेषण गर्दा जनोपयोगी क्षेत्रमा रु. ५० अर्ब ३६ करोड ८७ लाख, व्यापारिक क्षेत्रमा रु. २१ अर्ब ४७ करोड ९१ लाख, वित्तीय क्षेत्रमा रु. १५ अर्ब ६१ करोड २५ लाख र सेवा क्षेत्रमा रु. ९ अर्ब ११ करोड १६ लाख सञ्चित नाफा रहेको छ भने औद्योगिक क्षेत्रमा रु. १७ अर्ब ४९ करोड ५६ लाख र सामाजिक क्षेत्रमा रु. ३ अर्ब ५६ करोड ४४ लाख सञ्चित नोक्सान रहेको देखिन्छ।

३.६ नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको लाभांश

नेपाल सरकारले गरेको शेयर लगानीको प्रतिफलस्वरुप सम्बन्धित सार्वजनिक संस्थानबाट लाभांश प्राप्त हुने गर्दछ। यस्तो लाभांश रकम आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा रु. ७ अर्ब ८१ करोड १४ लाख रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा आइपुग्दा रु. १४ अर्ब ९ करोड ९५ लाख पुगेको छ। यसरी हेर्दा विगत पाँच वर्षमा लाभांश रकम उल्लेख्य वृद्धि भएको देखिन्छ। तर, कुल शेयर लगानीको तुलनामा लाभांश अनुपात विश्लेषण गर्दा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा ४.८८ प्रतिशतमात्र प्रतिफल प्राप्त भएको छ। लाभांश जम्मा ५ वटा सार्वजनिक संस्थानबाट मात्र प्राप्त भएको र यसको ४३.८२ प्रतिशत नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. तथा ३६.५६ प्रतिशत नेपाल आयल निगम लि. बाट प्राप्त भएको छ।

तालिका ३.६

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा लाभांश प्राप्तिको विवरण

रकम (रु.लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	-	-	-	-	-
व्यापारिक	-	१४५४		५६०५	५१५४७
सेवा	४२	८१	१६४३१	३८२३	२५७४
सामाजिक	-	-		-	-
जनोपयोगी	६८६२०	६९९९२	७५४८१	७५४८२	६१७७७
वित्तीय	९४५१	६२४२	७०३६	९७९९	२५०९७
कुल जम्मा	७८११४	७७७७०	९८९४८	९४७१०	१४०९९५
वार्षिक वृद्धि/ह्रास	२०.९५	(०.४४)	२७.२३	(४.२८)	४८.८७

स्रोतः सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालय

रेखाचित्र नं. ३.१

शेयर लगानी र लाभांश अनुपात

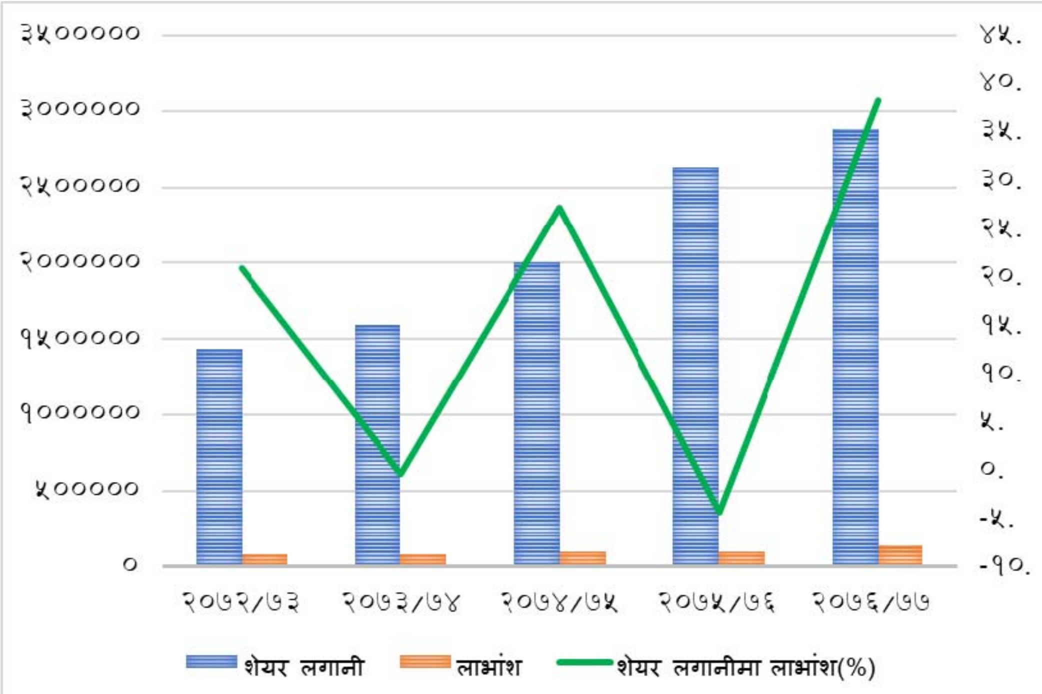

स्रोतः सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालय

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा जनोपयोगी, व्यापारिक, वित्तीय र सेवा क्षेत्रबाट लाभांश प्राप्त भएको छ भने औद्योगिक र सामाजिक क्षेत्रबाट लाभांश प्राप्त भएको छैन।

३.७ शेयरधनीकोष/नेटवर्थ

सार्वजनिक संस्थानको सम्पत्ति र दायित्वको फरक शेयरधनीकोषअन्तर्गत देखाइएको छ जसले संस्थानको चालु वित्तीय स्थितिलाई प्रतिविम्बित गर्दछ। सार्वजनिक संस्थानको शेयरधनीकोष २०७६/७७ सम्ममा रु. ७ खर्ब ३ अर्ब ९० करोड ३४ लाख पुगेको छ भने सो अवधिसम्ममा ३२ वटाको शेयरधनीकोष धनात्मक र १० वटाको शेयरधनीकोष ऋणात्मक रहेको छ।

तालिका ३.७

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा शेयरधनीकोष/नेटवर्थको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	(४८८६०)	(८०५८३)	(७९२०४)	(९७३९१)	(८७३१६)
व्यापारिक	२६०१०	१३२९६६	२३६३९५	३६६०४८	३७०७५८
सेवा	३२६६३१	४७२५२९	१८६९७६३	२०९२६२७	२४८४८८४
सामाजिक	३५०१५	२७८५७	३३३७५	९१५५९	८१७६८
जनोपयोगी	१०४७४३५	१४९९१७९	१८३३९२३	२२९९३५२	२५५२५२५
वित्तीय	७०८७२६	८४३६७७	१२०१९५७	१४५४३५१	१६३६४१६
कुल जम्मा	२०९४९५७	२८९५६२५	५०९६२०८	६२२३४३१	७०३९०३४
वार्षिक वृद्धि/ह्रास	१८.२२	३८.२२	७६.००	२२.१२	१३.११

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

औद्योगिक क्षेत्रको शेयरधनीकोष ऋणात्मक रहेको छ भने अन्य क्षेत्रको धनात्मक रहेको छ। बढी शेयरधनीकोष हुने तीन सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण (रु.२ खर्ब २ अर्ब ८ करोड ७२ लाख), नेपाल विद्युत प्राधिकरण (रु.१ खर्ब ५६ अर्ब ९० करोड १९ लाख) तथा नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि. (रु. ९१ अर्ब ८४ करोड २२ लाख) रहेका छन् र यी तीनको अंश ६४.०५ प्रतिशत हुन आउँछ।

३.८ कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व

विद्यमान कानुनअनुसार दीर्घकालमा तिर्नुपर्ने दायित्व सिर्जना भएको तर त्यसको लागि सार्वजनिक संस्थानले रकमको व्यवस्था नगरेको भएमा त्यस्तो रकमलाई कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वअन्तर्गत देखाइन्छ। आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा रु. ४८ अर्ब ६० करोड ८१ लाख रहेकोमा यस प्रकारको दायित्व आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा रु. ५७ अर्ब ७० करोड ९३ लाख भई १८.७२ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ।

तालिका ३.८

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्वको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	१७३५५	२३५६७	५८३८	२००९१	२४०८८
व्यापारिक	६७२०	४४००	५३३०	७७६३	६७२६
सेवा	९९६८	९२३३	२८०३३	२८५८२	३१४३७
सामाजिक	८५४२	१३६२८	१६५१५	५५३८	११९६२
जनोपयोगी	२८०५११	३३१५६२	३२१५७६	३९८२७९	४६६७५८
वित्तीय	२६९	३२८६	१०९८६	२५८२८	३६१२२
कुल जम्मा	३२३३६५	३८५६७७	३८८२७४	४८६०८१	५७७०९३
वार्षिक वृद्धि/ह्रास	२५.३०	१९.२७	०.६७	२५.१९	१८.७२

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २२ वटा सार्वजनिक संस्थानले कोषमा व्यवस्था नगरिएको र सम्भावित दायित्व रकम यकिन गरेको विवरण पेश गरेका छन्। विद्यमान कानुनअनुसार सार्वजनिक संस्थानले यस्तो दायित्ववापतको रकम यकिन गरेर छुट्टै कोष खडा गरी राख्नुपर्नेमा अझै पनि कतिपयले यस्तो व्यवस्था पालन गरेको पाइएन।

३.९ कार्यरत जनशक्ति

सार्वजनिक संस्थानमा कार्यरत जनशक्ति आर्थिक वर्ष २०७५/७६ मा २८ हजार ७३८ रहेकोमा आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा २८ हजार ३६४ कायम रही १.३० प्रतिशतले घटी भएको देखिन्छ।

तालिका ३.९

विगत पाँच आर्थिक वर्षमा कार्यरत कर्मचारीको अवस्था (संख्यामा)

क्षेत्र	आर्थिक वर्ष				
	२०७२/७३	२०७३/७४	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
औद्योगिक	२२४१	२२४५	२१७२	२१५६	१९५९
व्यापारिक	१७२८	१५६८	१२९१	१४४२	१२७९
सेवा	२७८७	२५७६	२७५९	२९६८	२७९५
सामाजिक	१४८७	१३७३	१३८६	१२५९	१४३८
जनोपयोगी	१२७२९	१३२३२	१३९८३	१३९८०	१३४०४
वित्तीय	८०१९	७४११	६९३१	६९३३	७४८९
कुल जम्मा	**२८९९१**	**२८४०५**	**२८५२२**	**२८७३८**	**२८३६४**
वार्षिक वृद्धि/ह्रास	**(४.९०)**	**(२.०२)**	**०.४१**	**०.७६**	**(१.३०)**

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

आधुनिक प्रविधिको उपयोग एवं कतिपय संस्थान बन्द तथा एकार्कामा गाभिएकाले सार्वजनिक संस्थानको कारोबार बढ्दै गए पनि समग्र कर्मचारीको संख्यामा वृद्धि भएको छैन।

३.१० लेखा परीक्षणको अवस्था

कार्यसम्पादन स्तर, आर्थिक सुशासन तथा वित्तीय उत्तरदायित्वको मापन गर्ने प्रमुख औजार नै लेखा परीक्षण हो। कानुनले तोकेको विधि र समयसीमाभित्रै लेखा परीक्षण सम्पन्न गरी विवरण सार्वजनिक गरेमा कारोबारको पारदर्शितालाई बल पुऱ्याउने हुँदा सार्वजनिक संस्थानको लेखा परीक्षण गर्न कानुनी रुपमै बाध्यकारी बनाइएको छ। तथापि, अधिकांश सार्वजनिक संस्थानले नियमित रूपमा लेखा परीक्षण गराएका छैनन्।

जनकपुर चुरोट कारखाना लि., बुटवल धागो कारखाना लि., नेपाल आयल निगम लि., साझा यातायात, सांस्कृतिक संस्थान, राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि., नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि., कृषि विकास बैङ्क लि., राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि., निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष, नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लि., हाइड्रोइलेक्ट्रिसिटी एण्ड डेभलपमेण्ट कम्पनी लि. र नेपाल बैङ्क लि.

गरी १३ वटा सार्वजनिक संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्मकै लेखा परीक्षण सम्पन्न गराएका छन्।

दुग्ध विकास संथान, जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि., उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि., नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा. लि., नेपाल मेटल कम्पनी लि., कृषि सामग्री कम्पनी लि., नेपाल वन निगम लि., औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि., नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि., नेपाल वायुसेवा निगम, राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि., नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, नेपाल रेल्वे कम्पनी लि., गोरखापत्र संस्थान, जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि., नेपाल टेलिभिजन, नेपाल खानेपानी संस्थान, नेपाल विद्युत प्राधिकरण, विद्युत उत्पादन कम्पनी लि., राष्ट्रिय प्रसारण ग्रिड कम्पनी, नागरिक लगानी कोष, हेटौडा सिमेन्ट उद्योग लि., नेपाल औषधी लि., धौबादी फलाम कम्पनी लि. र नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि. गरी २५ वटा सार्वजनिक संस्थानले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखा परीक्षण गराएका छैनन्।

खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि. ले आर्थिक वर्ष २०७५/७६ र २०७६/७७ गरी दुई वर्षको र विशालबजार कम्पनी लि.ले आर्थिक वर्ष २०७३/७४, २०७४/७५, २०७५/७६ र २०७६/७७ गरी ४ वर्षको लेखा परीक्षण गराएका छैनन्। राष्ट्रिय बीमा संस्थान (जीवन) र राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लि. ले आर्थिक वर्ष २०६९/७० देखि आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म गरी ८ वर्षको लेखा परीक्षण गराएका छैनन्।

महालेखापरीक्षकको कार्यालय, अर्थ मन्त्रालय र सार्वजनिक संस्थानको तालुक मन्त्रालयबाट सार्वजनिक संस्थानको लेखा परीक्षणका लागि आवश्यक प्रबन्ध तथा निर्देशन जारी हुनेगरेको छ। तापनि सबै सार्वजनिक संस्थानले समयमै लेखा परीक्षण सम्पन्न गरी कानुनको परिपालना गर्नुपर्नेमा त्यसो गरेको पाइएन। समयमा नै लेखा परीक्षण नहुँदा वित्तीय पारदर्शिता र आर्थिक अनुशासन कमजोर हुन जान्छ। तसर्थ प्रत्येक सार्वजनिक संस्थानका कार्यकारी प्रमुखलाई लेखा परीक्षणका लागि जिम्मेवार बनाउने र यस विषयलाई निजको कार्यसम्पादनको आधार बनाउनु जरुरी छ।

३.११ बढी खुद नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानहरू

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा बढी खुद नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानमा क्रमशः नेपाल आयल निगम लि., नेपाल विद्युत प्राधिकरण (लेखा परीक्षण हुन बाँकी), नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि., राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि. र कृषि विकास बैङ्क रहेका छन्। ती सार्वजनिक संस्थानको

खुद नाफा, शेयर लगानी, शेयर लगानीमा खुद नाफा प्रतिशत, सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफामा यी संस्थानको योगदान र सञ्चित नाफा/नोक्सान झल्कने तालिका निम्नानुसार रहेको छ:

तालिका ३.१०

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय स्थिति

रकम (रु. लाखमा)

सि. नं.	संस्थान	खुद नाफा	शेयर लगानी	शेयरमा खुद नाफा प्रतिशत	सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफामा प्रतिशत	सञ्चित नाफा/नोक्सानी
१	नेपाल आयल निगम लि.	१२९१४८	११००००	११७.४०	२६.७५	२१२७१८
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (लेखा परीक्षण हुन बाँकी)	११०३८५	१४१५२८०	८.२५	२२.८६	५४०११
३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	९७४९०	१५००००	६५	२०.१९	४६४९६९
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	४३७७३	९००४८	४८.६१	९.०७	७६१६
५	कृषि विकास बैङ्क	३३३१८	१४९८९१	२२.२३	६.९०	२३४२१
	जम्मा	४१४११४	१९१५२१९			७६२७३५

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

उपरोक्त पाँच सार्वजनिक संस्थानको विगत पाँच आर्थिक वर्षको नाफा/नोक्सानको अवस्था देहायबमोजिम रहेको पाइयो:

तालिका ३.११

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ मा बढी नाफा आर्जन गर्ने पाँच सार्वजनिक संस्थानको विगत पाँच आर्थिक वर्षको खुद नाफा/नोक्सानको अवस्था

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	संथान	आर्थिक वर्ष २०७२/७३	आर्थिक वर्ष २०७३/७४	आर्थिक वर्ष २०७४/७५	आर्थिक वर्ष २०७५/७६	आर्थिक वर्ष २०७६/७७
१	नेपाल आयल निगम लि.	१९३५९१	१०४११४	३५८७४	८७५३६	१२९१४८
२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण (लेखा परीक्षण हुन बाँकी)	(८९०३२)	१५१२२	२८४८१	९२१२८	११०३८५
३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१३२७०५	१५३७२८	१७४८३८	९७५७६	९७४९०
४	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	२३५५३	२७७६३	३६५९३	५६४६५	४३७७३
५	कृषि विकास बैङ्क	२५३१४	२५६५२	३४४२३	४१९१६	३३३१८

स्रोतः सम्बन्धित संस्थानबाट प्राप्त विवरण

नेपाल आयल निगम लि., नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि., राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि. तथा नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण समीक्षा अवधिभर खुद नाफामा रहेको देखिन्छ भने नेपाल विद्युत प्राधिकरण आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा खुद नोक्सानमा रहेको र त्यसपछिका आर्थिक वर्षमा खुद नाफामा रहेको छ। नेपाल विद्युत प्राधिकरणको आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखा परीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त नभएकोले खुद नाफा र सञ्चित नाफाको अङ्क अपरिष्कृत तथ्याङ्क उल्लेख गरिएको छ।

नोटः *अन्तिम लेखा परीक्षण भइसकेका सार्वजनिक संस्थानको अङ्क मिलान, सार्वजनिक संस्थान एकापसमा गाभिई हिसाब मिलान तथा नयाँ थप भएकाको हिसाब थप हुन गएको कारणले सञ्चालन आय, प्रशासकीय खर्च, खुद नाफा/नोक्सान, सञ्चित नाफा/नोक्सान, शेयरधनीकोष र कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व शीर्षकको आर्थिक वर्ष २०७५/७६ को रकम सार्वजनिक संस्थानको वार्षिक स्थिति समीक्षा २०७७ मा र यस समीक्षा पुस्तिकामा हेरफेर हुनगएको छ।*

खण्ड चार

सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनका चुनौती र सुधारको मार्गचित्र

४.१ सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनका चुनौती

अत्यावश्यक वस्तु तथा सेवाको उत्पादन तथा बिक्री वितरणलाई प्रभावकारी बनाउने, रोजगारी सिर्जना गर्ने, मूल्यस्थिरता कायम गर्ने, बजारमा प्रतिस्पर्धात्मक वातावरण तयार गर्ने र ठूला भौतिक पूर्वाधार निर्माणको गतिलाई तीव्रता दिने उद्देश्यले सार्वजनिक संस्थानको स्थापना भएको हो। यी उपलब्धिहरू हासिल गर्न केही संस्थानले सफलता पाएका छन् भने केही संस्थान अझै सरकारको लागि वित्तीय बोझको रूपमा रहेका छन्।

संस्थानको समग्र आर्थिक तथा वित्तीय अवस्थाको विश्लेषण गर्दा मिश्रित उपलब्धि हासिल भएको पाइन्छ। वित्तीय क्षेत्र र जनोपयोगीलगायत अन्य क्षेत्रका केही संस्थानको व्यावसायिक कार्यकुशलता र सञ्चालन नतिजा सन्तोषजनक रहेको छ। तर केही ठूला आकारका संस्थान र उद्योगहरूको अवस्था तत्काल सुधार गर्नुपर्ने देखिन्छ। हालसम्म राम्रो कार्यसम्पादन भएका संस्थानहरूलाई जोगाउने र समस्याग्रस्त संस्थानको कठोर ढङ्गबाट सुधार गर्ने चुनौती सरकार सामु छ। गैरव्यावसायिक सोच र कार्यशैली, सञ्चालन कार्यकुशलतामा कमी, प्रक्रियामुखी निर्णय, संस्थागत सुशासनको कमी, पारदर्शिता, व्यावसायिकता र जवाफदेहिताको कमजोर प्रबन्धले आगामी दिनमा समेत सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन र व्यवस्थापन थप चुनौतीपूर्ण बन्दै जाने देखिन्छ। सार्वजनिक संस्थानको व्यावसायिक सम्भावना, स्रोत र साधनको उपलब्धता, जनशक्ति र संरचनागत सबलता रहँदा रहँदै पनि सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालनमा निम्नानुसार चुनौतीहरू कायमै रहेका छन्ः

१. उद्यमशीलता र सार्वजनिकतालाई समिश्रण गरी वस्तु तथा सेवाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्ने, बजार पहुँच विस्तार गर्ने, व्यवस्थापकीय क्षमता बढाउने र निजी क्षेत्रसँग प्रतिस्पर्धा गरी सञ्चालन दक्षता बढाउन खरीद, मूल्य निर्धारण एवं जनशक्ति व्यवस्थापनमा पूर्ण स्वायत्तता प्रदान गर्न नसकिएको।

२. सार्वजनिक संस्थानको मानव संसाधनको कार्यक्षमता, उत्पादकत्व, कार्यकुशलता बढाई प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन थप सुधार गरी बढ्दो प्रशासकीय खर्च नियन्त्रणका लागि सार्वजनिक संस्थानको कर्मचारी संख्यालाई उपयुक्त आकारमा राख्न नसकिएको।

३. सार्वजनिक संस्थानमा कोषमा व्यवस्था नगरिएको दायित्व (Unfunded Liability) बढ्दै गएको।

४. संस्थान सञ्चालनमा संस्थागत सुशासन (Corporate Governance) प्रवर्द्धन गर्दै पारदर्शिता र जवाफदेहिताको पद्धति विकास गर्ने र संस्थानका प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको नियुक्ति योग्यता र क्षमताको आधारमा खुला प्रतिस्पर्धाबाट गर्ने र निजको वार्षिक कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको परिपाटी अवलम्बन नभएको।

५. दैनिक प्रशासनिक खर्च, तलब भत्ता लगायतका अनिवार्य दायित्वको व्ययभार बढ्दै गएको।

६. निरन्तर घाटामा सञ्चालित संस्थानको वित्तीय जोखिम (Fiscal Risk) ले सरकारमाथि आर्थिक भार बढ्दै गएकोले त्यसलाई घटाउने उपाय अवलम्बन गर्न संस्थानको पुनर्संरचनामा ढिलाई भइरहेको।

७. सञ्चालन गरिरहन आवश्यक नदेखिएका संस्थानमा रहेको नेपाल सरकारको शेयर छनौटपूर्ण आधारमा उपयुक्त विधि र प्रक्रियाबाट विनिवेश गरी निजीकरणप्रति सर्वसाधारणको दृष्टिकोण सकारात्मक बनाउने प्रक्रिया अवरुद्ध भएको।

८. सार्वजनिक संस्थानको सञ्चालन एवं व्यवस्थापन फरक फरक ऐनबाट भएकोले सञ्चालक समितिको संख्या एवं योग्यता, व्यवस्थापकको योग्यता, क्षमता तथा नियमन सुपरिवेक्षणमा एकरूपता ल्याउने गरी कानुन र मापदण्ड तर्जुमा हुन नसकेको।

४.२ नेपालमा सार्वजनिक संस्थान सञ्चालनको आगामी मार्गचित्र

नागरिकको संविधानप्रदत्त मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त र नीति, आवधिक योजना तथा सरकारका वार्षिक नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन र विपद्को समयमा अत्यावश्यक पर्ने वस्तु तथा सेवाको नियमित र सुलभ आपूर्तिका लागि सार्वजनिक संस्थानको सान्दर्भिकता थप सशक्त बनेको छ। कानुनी व्यवस्था, स्रोत तथा बजारलगायतका पक्षमा सार्वजनिक संस्थानको सुधार गरी कार्यसम्पादनस्तर उकास्न आगामी दिनका लागि संस्थानको प्रभावकारी सञ्चालन र व्यवस्थापनको मार्गचित्र देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

(क) सार्वजनिक संस्थानले प्रदान गर्ने सेवा, प्रतिष्पर्धा, सञ्चालन लागत एवं संस्थानको सान्दर्भिकता विश्लेषण गरी हाल सञ्चालनमा रहेका संस्थानलाई सरकार संलग्न रहनुपर्ने, विनिवेश गर्नुपर्ने, सार्वजनिक निजी साझेदारीमा सञ्चालन गर्नुपर्ने, व्यवस्थापन करारमा दिने, पूर्णरूपमा निजी क्षेत्रलाई सञ्चालन गर्न दिने तथा खारेज गर्नुपर्ने गरी प्राथमिकता निर्धारण र वर्गीकरण गर्नुपर्दछ। यसका लागि अर्थ मन्त्रालयमा लेखा विज्ञ (सि.ए.), व्यवस्थापन विज्ञ, वित्तीय विश्लेषक, संस्थान विज्ञ र कानुन विज्ञ समेतको "सार्वजनिक संस्थान सुधार एकाइ" गठन गर्ने।

(ख) सार्वजनिक संस्थानलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न सञ्चालन र व्यवस्थापनसम्बन्धी एकीकृत कानुन तर्जुमा गर्ने। लगानी, प्रमुख कार्यकारी अधिकृतको नियुक्ति, कर्मचारीको सेवा सुविधासम्बन्धी मापदण्ड निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्न र तालुक मन्त्रालयले प्रभावकारी अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको भरपर्दो संयन्त्र बनाउने।

(ग) हाल सञ्चालनमा रहेका सार्वजनिक संस्थानमध्ये ठूला संस्थानको आवश्यकता, सान्दर्भिकता र कार्यप्रकृतिका आधारमा पुनर्संरचना गर्न आवश्यक छ। समान उद्देश्य तथा एकै प्रकृतिका कार्य गर्ने विभिन्न संस्थानलाई एकापसमा गाभ्ने (Merger), गाभिने (Acquisition) तथा ठूला संस्थानलाई कार्य विशिष्टिकरणका लागि छुट्याउने (Unbundling) नीतिको कार्यान्वयन गर्दै जाने।

(घ) प्रत्येक संस्थानको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतसँग तालुक मन्त्रालयले कार्यसम्पादन सूचक निर्धारण गरी कार्यसम्पादन उपलब्धिको न्यूनतम मापदण्ड तोकी प्रत्येक वर्ष कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने, आर्थिक वर्ष समाप्त भएको एक

महिनाभित्र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने र मूल्याङ्कनको नतिजाको आधारमा नियुक्तिले निरन्तरता पाउने वा अवकाश दिने व्यवस्था मिलाउने।

(ङ) सार्वजनिक संस्थानलाई छरितो बनाई उत्पादकत्व र कार्यक्षमता प्रभावकारी बनाउन संस्थानको व्यावसायिक योजना र कार्यबोझको आधारमा नयाँ सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण (Organization and Management Survey) गरी कर्मचारीको संख्या उपयुक्त आकारमा राख्ने नीतिलाई प्रभावकारी रूपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ। प्रत्येक कर्मचारीले सम्पादन गर्नुपर्ने कामको स्पष्ट विवरण र कार्यसूचकहरूको निर्माण गरी संस्थानको कार्यसम्पादनलाई कर्मचारीको वृत्ति विकाससँग आवद्ध गर्ने नीति अवलम्बन गर्ने।

(च) सार्वजनिक संस्थानमा आर्थिक अनुशासन कायम गर्न लेखाप्रणालीलाई वैज्ञानिक, पारदर्शी र अन्तर्राष्ट्रिय लेखामानअनुरूप बनाउन सबै संस्थानमा पूर्णरूपमा नेपाल वित्तीय प्रतिवेदन मानहरू (Nepal Financial Reporting Standards) कार्यान्वयन गर्ने। समयमै लेखा परीक्षण सम्पन्न गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई कडाइकासाथ कार्यान्वयन गर्ने। आन्तरिक नियन्त्रण र आन्तरिक लेखा परीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउने।

(छ) सरकारले सार्वजनिक संस्थानको व्यावसायिक योजनाका आधारमा आर्थिक र वित्तीय सम्भाव्यता देखिएका संस्थानमा मात्र लगानी गर्ने। सम्भाव्य दायित्व र नोक्सानी ब्यहोर्न कोष खडा गर्ने। साथै, संस्थानको जोखिम व्यहोर्ने क्षमता अभिवृद्धि गर्न पुँजी वृद्धि योजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाउने।

(ज) सरकारको ठूलो लगानी रहेका नेपाल विद्युत प्राधिकरण, नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण, नेपाल टेलिकमलगायतका संस्थानमा सुधारका लागि विशेष कार्ययोजना बनाई कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ। ठूलो कारोबार भएका केही सार्वजनिक संस्थानलाई पर्याप्त पुँजी र नवीनतम प्रविधिमार्फत प्रतिस्पर्धी बनाउन उपयुक्त विधि तय गरी रणनीतिक साझेदार (Strategic Partner) भित्र्याउने वा व्यवस्थापन करारमा दिने नीति अवलम्बन गर्ने।

(झ) विविध कारणले सञ्चालनको सम्भावना नै नभएका, बन्द भएका एवं रुग्ण सार्वजनिक संस्थानलाई खारेजी वा बहिर्गमनसहितको कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था गर्ने। बन्द रहेका र खारेज गरिएका संस्थानको जग्गा, भवन, मेशिनरी र पाटपूर्जाको प्रतिफलयुक्त क्षेत्रमा उपयोग तथा कागजातहरूको सुरक्षा गर्न आवश्यक विधि र संयन्त्र बनाउने।

(ञ) निजीकरण गरिएका संस्थानमा लामो समयदेखि समाधान हुन नसकेका विवाद (Unsolved Issues) निरुपण गर्नुपर्ने आवश्यकता छ। निजीकरण गरिएका संस्थानको सम्झौतामा उल्लिखित प्रावधान कार्यान्वयन भए नभएको विषयमा सम्बन्धित निकायबाट अनिवार्य रूपमा वर्षको एकपटक अनगुमन गरेर सम्झौताको पूर्णपालना भए नभएको प्रतिवेदन अर्थ मन्त्रालयमा पठाई सोको कार्यान्वयन गराउने। सम्झौताको पालना नगर्ने निजीकृत कम्पनीका सञ्चालक/लगानीकर्तासँग भएका सम्झौताको शर्तबमोजिम कारबाही प्रक्रिया अगाडि बढाउने।

खण्ड पाँच

सार्वजनिक संस्थानको तथ्याङ्कीय विवरण

सार्वजनिक संस्थानको तथ्याङ्कीय विवरण

सि.नं.	विवरण
५.१	सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय कार्यकुशलतासम्बन्धी संक्षिप्त विवरण
५.२	सार्वजनिक संस्थानहरुको २०७७ आषाढ मसान्तको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण
५.३ (क)	सार्वजनिक संस्थानको आ.व.२०७६/७७ को खुद नाफा/नोक्सान विवरण
५.३ (ख)	सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत वासलात
५.३ (ग)	सार्वजनिक संस्थानको एकीकृत नाफा/नोक्सान
५.४	सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण (संस्थानको वित्तीय विवरण अनुसार)
५.५	सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण (सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको वित्तीय विवरण अनुसार)
५.६	२०७७ आषाढ मसान्तको सार्वजनिक संस्थानको शेयर लगानी संरचना
५.७	सार्वजनिक संस्थानहरुको कुल सञ्चालन/बिक्री आय
५.८	सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा/नोक्सान
५.९	सार्वजनिक संस्थानको प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित) को विवरण
५.१०	खुद नाफाका आधारमा प्रतिकर्मचारी योगदान
५.११	नेपाल सरकारको शेयर लगानीमा देखिएको फरक रकम
५.१२	नेपाल सरकारको ऋण लगानीमा देखिएको फरक रकम
५.१३	सार्वजनिक संस्थानहरुको सञ्चित नाफा तथा नोक्सान रकमको विवरण
५.१४	कोषमा व्यवस्था नभएको सम्भावित दायित्वको विवरण (आ.व.२०७६/७७)
५.१५	विगतमा विनिवेश वा खारेज गरिएका सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारबाट दायित्व भुक्तानी गर्न गरिएको लगानी विवरण
५.१६	सार्वजनिक संस्थानको शेयरधनीकोष (नेटवर्थ)
५.१७	सार्वजनिक संस्थानको डेब्ट/इक्विटी अनुपात
५.१८	नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरित पुँजीको विवरण (आ.व. २०७६/७७ मा डिफर्डका रुपमा देखाएको)
५.१९	नेपाल सरकारबाट सार्वजनिक संस्थानलाई आ.व.२०७६/७७ मा प्रदान गरिएको अनुदान (सब्सिडी) विवरण
५.२०	सार्वजनिक संस्थानको विवरण

नोटः *नेशनल कन्सट्रक्शन कम्पनी लि. र नेपाल ईन्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सि प्रा. लि. को कारोबार निरन्तर शुन्य रहेकोले यी सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय विवरणमा समावेश गरिएको छैन।*

५.१ - सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय कार्यकुशलतासम्वन्धी संक्षिप्त विवरण

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	खुद नाफा रकम (रु.लाखमा)			खुद पुँजी लगानी रकम (रु.लाखमा)			कर्मचारी संख्या		
		२०७६/७७ वास्तविक	२०७७/७८ को संशोधित अनुमान	२०७८/७९ को अनुमान	२०७६/७७ वास्तविक	२०७७/७८ को संशोधित अनुमान	२०७८/७९ को अनुमान	२०७६/७७ वास्तविक	२०७७/७८ को संशोधित अनुमान	२०७८/७९ को अनुमान
	औद्योगिक									
१	दुग्ध विकास संथान	(१,५८१)	१४८	४३०	२३,६५१	२६,९१९	२७,१०४	८०५	१,०६३	१,०६३
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१२२	२२८	२९३	२,२९३	२,६०६	३,१५९	१६६	२६०	२६०
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	(१,७६४)	१५०	५००	६,८०७	६,२७४	११,२१२	४८५	१,५७९	१,६७८
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	(१९)	(२०)	(२३)	८४२	६५८	७२४	११	-	-
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	(७६५)	-	-	(३,८६५)	-	-	९२	-	-
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	(३,३३६)	१,५१८	१,४३२	(२१०)	-	-	३५४	३४०	३४०
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	(१,४८८)	(१,८८८)	(२,१९४)	(२५,५५९)	-	-	२०	२०	२०
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	(३४४)	-	-	(१२,३३८)	-	-	५	-	-
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	(४१)	-	-	१,२९३	-	-	१०	-	-
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	७०	-	-	७७०	-	-	११	-	-
	जम्मा	***(९,१४७)***	***१३६***	***४३८***	***(६,३१७)***	***३६,४५७***	***४२,१९९***	***१,९५९***	***३,२६२***	***३,३६१***
	व्यापारिक									
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१,०५१	-	-	१४,७५९	-	-	२४५	-	-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	७०८	१,०९९	१,५१४	७,३८७	२,६९२	२,८३३	२६४	४१३	४१३
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१२९,१४८	१२५,७३९	३९,५१९	१०३,५३५	५५४,७१८	४३६,३८६	६३९	८७२	८७२
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	(९७७)	३,१८३	४,२२०	६,३२६	-	-	१३१	५६	९६
	जम्मा	***१२९,९३१***	***१३०,०२१***	***४५,२५३***	***१३२,००७***	***५५७,४१०***	***४३९,२१९***	***१,२७९***	***१,३४१***	***१,३८१***
	सेवा									
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१,१२१	९८२	१,०८१	२१,४००	१५९,५७३	१७,५५३	२२६	२३१	२३१
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	२७१	६०५	४५०	३,५५५	-	-	७४	७१	७१
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	(३८,९८३)	४०,९४०	-	३७३,१७७	-	-	१,३९२	-	-
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	(१३७)	-	-	२१५	-	-	९	१०	११
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२५,२५८	(२९,०४५)	-	२,०७५,०२१	१,९८५,९३८	-	७४९	१,०६५	१,०६५
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	(९)	-	-	२,५००	-	-	२१	-	-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	२,४६६	-	-	३,९२८	-	-	२७०	-	-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	(७३)	-	-	१,३१२	-	-	१५	-	-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१,३१४	-	-	७,८०१	-	-	३९	-	-
जम्मा		***(८,७७२)***	***१३,४८३***	***१,५३१***	***२,४८८,९०९***	***२,१४५,५११***	***१७,५५३***	***२,७९५***	***१,३७७***	***१,३७८***

५.१ - सार्वजनिक संस्थानको वित्तीय कार्यकुशलतासम्वन्धी संक्षिप्त विवरण

क.सं	सार्वजनिक संस्थानको नाम	खुद नाफा रकम (रु.लाखमा)			खुद पुंजी लगानी रकम (रु.लाखमा)			कर्मचारी/कामदार संख्या		
		२०७६/७७ वास्तविक	२०७७/७८ को संशोधित अनुमान	२०७८/७९ को अनुमान	२०७६/७७ वास्तविक	२०७७/७८ को संशोधित अनुमान	२०७८/७९ को अनुमान	२०७६/७७ वास्तविक	२०७७/७८ को संशोधित अनुमान	२०७८/७९ को अनुमान
	सामाजिक									
२४	सांस्कृतिक संस्थान	(२९०)	-	-	(१,२२०)	-	-	४३	-	-
२५	गोरखापत्र संस्थान	२०२	-	-	२,३५५	-	-	४४८	-	-
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	(६१०)	१,४२२	१,८५०	७६,८२५	-	-	३६२	३८०	३७१
२७	नेपाल टेलिभिजन	(२,०६३)	(२,०६२)	-	१७,५५३	७,१२७	-	५१३	५१९	५१९
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	(२६५)	-	-	२३,८९९	-	-	७२	-	-
	जम्मा	***(३,०२६)***	***(६४०)***	***१,८५०***	***११९,४१२***	***७,१२७***	***-***	***१,४३८***	***८९९***	***८९०***
	जनोपयोगी									
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	(३,५६९)	(४,५००)	(३,०००)	७२,८४४	४०,०००	४०,०००	५३०	१,०५०	१,०५०
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	११०,३८५	१०९,००२	८२,३५३	२,९४६,३०३	१,७१९,०२९	१,८५९,०२९	८,६५८	११,१५१	११,२१९
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	९७,४९०	१०१,३०४	१०७,२३८	८७९,३६२	९७८,२७६	१,०१०,२६४	४,१६१	२,३२५	२,२६९
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	४६३	१,१५५	१,२७१	३४,३०१	१,५७४	१,७३२	२५	३६	५०
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	१,५४०	-	-	३१,३२४	-	-	३०	-	-
	जम्मा	**२०६,३०९**	**२०६,९६१**	**१८७,८६२**	**३,९६४,१३४**	**२,७३८,८७९**	**२,९११,०२५**	**१३,४०४**	**१४,५६२**	**१४,५८८**
	वित्तीय									
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	३३,३१८	-	-	२३२,४९६	२२,०७२	-	२,३६४	२,६७३	-
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	५९१	६९०	६९०	१२६,६२४	१,५०२	१,७०५	१०८	१८०	१८०
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	६,३८६	-	-	४०,८२८	-	-	८८	-	-
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	४३,७७३	५०,४२७	५१,३०४	१६९,२४६	-	-	२,५१५	२,८५०	२,८५०
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१८,७११	१६,२२६	१६,३२९	६,३३७	-	-	५३	५१	५१
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	३,३६९	३,७०६	४,०७६	१६,२४०	२,६१३	२,८७५	४१	-	-
४०	नागरिक लगानी कोष	२७,९२९	३०,९८०	१७,६५७	७०४,७३६	-	-	१२७	१४९	१५०
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन	१०,२८१	९,९७७	८,२५४	४,०७९	-	-	२१	-	-
४२	नेपाल बैङ्क लि.	२३,३२९	३५,३२२	-	२२८,३०१	-	-	२,१७२		
जम्मा		***१६७,६८६***	***१४७,३२८***	***९८,३१०***	***१,५२८,८८६***	***२६,१८७***	***४,५८०***	***७,४८९***	***५,९०३***	***३,२३१***
कुल जम्मा		***४८२,९८२***	***४९७,२८९***	***३३५,२४३***	***८,२२७,०३२***	***५,५११,५७०***	***३,४१४,५७६***	***२८,३६४***	***२७,३४४***	***२४,८२९***

५.२ - सार्वजनिक संस्थानको २०७७ आषाढ मसान्तको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	पुँजी तथा दायित्व									सम्पत्ति						
		चुक्ता पुँजी	शेयर प्रिमियम	शेयर लगानी वापत प्राप्त एडभान्स रकम	जगेडा कोष	संचित नाफा/(नोक्सान)	मध्यम तथा दिर्घकालीन ऋण/ गैर चालु दायित्व	अल्पकालीन ऋण/निक्षेप	चालु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	कुल जम्मा	खुद स्थिर सम्पत्ति	लगानी	कर्जा लगानी	नगद तथा बैङ्क मौज्दात	चालु सम्पत्ति	अन्य सम्पत्ति	कुल जम्मा
	औद्योगिक																
१	दुग्ध विकास संथान	३,६६४		-	२३,४०८	(७,६८०)	१४,३३०	-	९,०३३	**४२,७५६**	२६,८२७	३४८	-	२,६२५	३,२३२	९,७२४	**४२,७५६**
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कं. लि.	२७५		१५६		२,९६७	१,२९४	-	२,७३५	**७,४२७**	१,०२४	२,४००	-	७५५	३,२४९	-	**७,४२८**
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००७		-	१००	(४,३१४)	५,८६५	८४७	७,०७६	**१८,५८१**	२,८३०	३००		५३७	१०,५१५	४,३९८	**१८,५८१**
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४०८		-	५४५	(२९,०८९)	२९,४६३	९	१,२६०	**२,५९७**	२४३	४९५		७१२	१,१४७	-	**२,५९७**
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७५५		-	३०९	(१७,०८०)	१२,१६४		५,९८६	**२,१३४**	३१८	१३		७१८	१,०८५	-	**२,१३४**
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१		-		(५२,५१५)	१७,३१८		३५,१९०	**३६,४७३**	१७,९८८	३२८	१,१६६	१२१	१६,८७१		**३६,४७३**
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	४,५००		-		(४७,२८८)	१६,७१३	५१७	३०,७६९	**५,२१०**	३,९१४			१५०	१,१४६		**५,२१०**
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३,७३१				(१८,८६५)	२,७९६		१३,३०८	**९७०**	७७४			७९	११८		**९७०**
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,७८३		१७	०	(१,१६३)	६६५		४००	**१,७०३**	१,६१८			२५	५०	१०	**१,७०३**
१०	धौवादि फलाम कम्पनी लि.	२,५००				७०			४१	**२,६१०**	५२४	१,८००		२६२	२४		**२,६१०**
	जम्मा	**६३,१०५**	**-**	**१७३**	**२४,३६२**	**(१७४,९५६)**	**१००,६०७**	**१,३७३**	**१०५,७९८**	**१२०,४६२**	**५६,०५९**	**५,६८४**	**१,१६६**	**५,९८३**	**३७,४३८**	**१४,१३३**	**१२०,४६३**
	व्यापारिक									-							-
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	५,४४९		-	५,९१५	१०,०८२			३२,२९६	**५३,७४१**	१०,५११	६,६८६		२६,६७२	९,८७१	-	**५३,७४१**
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,५९८		-	२०,६२०	(१०,४१२)	३,५९३	-	२३,०१५	**४८,४१४**	३,१०१	१८,०१२		३,८४९	२३,४५२	-	**४८,४१४**
१३	नेपाल आयल निगम लि.	११०,०००		-		२१२,७१८	१९,८३७		२८७,०७३	**६२९,६२७**	५८,९७५	२७२,७२३	१,५३२	१७१,४०९	१२०,२४२	४,७४६	**६२९,६२७**
१४	नेपाल बन निगम लिमिटेड	६६१		-	१,७२४	२,४०३	२,५२४		२,५९२	**९,९०४**	२,२२९	-	-	४९४	६,१९५	९८६	**९,९०४**
	जम्मा	**१२७,७०८**	**-**	**-**	**२८,२५९**	**२१४,७९१**	**२५,९५३**	**-**	**३४४,९७५**	**७४१,६८७**	**७४,८१६**	**२९७,४२१**	**१,५३२**	**२०२,४२५**	**१५९,७६०**	**५,७३२**	**७४१,६८७**
	सेवा									-							-
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२४,६७२			४०६,८६४	५,२५३	१३६,३४३		१,२११	**५७४,३४४**	५,००२	५५१,०९७	-	२,७१४	१४,८९६	६३६	**५७४,३४४**
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१२२		-	७४९	३,४०३	-		५०५	**४,७७९**	२८६	७१९		३,०९७	६७७	-	**४,७७९**
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१,६२३		-	७४,७५३	(९५,५२४)	४००,११५		१०७,८८३	**४८८,८५०**	४१८,७५९	६२		३,४४३	५८,८५८	७,७२८	**४८८,८५०**
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	७९		-	-	(६९९)	८६५		३८	**२८३**	२	३०		२४५	५	-	**२८३**
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	५३१,५७२		-	१,३१५,३०५	१७३,९९५	२०३,२४७		६७,९८८	**२,२९२,१०७**	१,९१४,३६४	१३४,२६७		१२५,९५५	१०२,६९०	१४,८३१	**२,२९२,१०७**
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,५०९				(९)				**२,५००**				२,५००			**२,५००**
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३४,७३३			३६	९५	१,४१०	१४७	१६६	**३६,५८८**	२,७३६	३२,४९३		५६०	७९८		**३६,५८८**
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	१००				(२,५४९)	४,११२		१७८	**१,८४१**	५			२,०४९	(५६४)	३५१	**१,८४१**
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	५००			१४९	७,१५२			२,६३३	**१०,४३४**	४४७			७,१४१	२,८४७		**१०,४३४**
	जम्मा	**५९५,९११**	**-**	**-**	**१,७९७,८५६**	**९१,११६**	**७४६,०९३**	**१४७**	**१८०,६०२**	**३,४११,७२५**	**२,३४१,६००**	**७१८,६६८**	**-**	**१४७,७०४**	**१८०,२०७**	**२३,५४६**	**३,४११,७२५**

५.२ - सार्वजनिक संस्थानको २०७७ आषाढ मसान्तको सम्पत्ति तथा दायित्वको विवरण

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	पुँजी तथा दायित्व									सम्पत्ति						
		चुक्ता पुँजी	शेयर प्रिमियम	शेयर लगानी वापत प्राप्त एडभान्स रकम	जगेडा कोष	संचित नाफा/(नोक्सान)	मध्यम तथा दिर्घकालीन ऋण/ गैर चालु दायित्व	अल्पकालीन ऋण/निक्षेप	चालु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	कुल जम्मा	खुद स्थिर सम्पत्ति	लगानी	कर्जा लगानी	नगद तथा बैङ्क मौज्दात	चालु सम्पत्ति	अन्य सम्पत्ति	कुल जम्मा
	सामाजिक									-							-
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२		-	३	(२,२०७)	८५५		२,९५६	**१,७४०**	१,५२१	४		११	२०४	-	**१,७४०**
२५	गोरखापत्र संस्थान	११५			१,३७५	२४४	६२०		७,९८४	**१०,३३८**	२,२६१	-		२,५३२	५,५४६	-	**१०,३३८**
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,५६४		-	५२,९५०	(१६,१५५)	३५,८५८		८,३०५	**८५,५२१**	७६,६२७	१		३२७	८,१७६	३९०	**८५,५२१**
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०१२		-	२	(१७,२६१)	८००		६,३५३	**२३,९०६**	७,१२७	-		९,९१७	६,८६२	-	**२३,९०६**
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५२०		-	२३,७३९	(२६५)	-		७९०	**२४,७८३**	२,१२६	४३		१,५५६	२१,००७	५२	**२४,७८३**
	जम्मा	**३९,३४३**		**-**	**७८,०६९**	**(३५,६४४)**	**३८,१३३**	**-**	**२६,३८७**	**१४६,२८९**	**८९,६६२**	**४८**	**-**	**१४,३४३**	**४१,७९४**	**४४२**	**१४६,२८९**
	जनोपयोगी									-							-
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७६		-	५,९४५	(१९,२८६)	९०,५७६		१७,५८७	**९८,२९७**	५०,७९१	-		३२,८६९	६,७७१	७,८६६	**९८,२९७**
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,४१५,२८०		-	९९,७२८	५४,०११	१,५७४,०११	३५५,६३३	६७०,५१५	**४,१६९,१७८**	२,७२५,१६१	५०८,९२३	१४,००६	४०७,७७१	४८३,८८५	२९,४३०	**४,१६९,१७८**
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१५०,०००		-	३०३,४५३	४६४,९६९	२३४,४४६		३००,०३७	**१,४५२,९०५**	५९६,९००	१४४,९०८	११४,५०३	११९,१२३	४६३,३७६	१४,०९४	**१,४५२,९०४**
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	४०,५५८		-	-	६६१	१०		१,२७९	**४२,५०८**	१,६३४	५,७९६		१,८४०	३२,१०६	१,१३४	**४२,५०८**
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	३०,४००		-	-	३,३३२	३२	-	४८१	**३४,२४५**	२,०४६	२८१	-	३,०७७	२६,६८१	२,१६०	**३४,२४५**
	जम्मा	**१,६३९,७१३**	**-**	**-**	**४०९,१२५**	**५०३,६८७**	**१,८९९,०७५**	**३५५,६३३**	**९८९,८९९**	**५,७९७,१३२**	**३,३७६,५३२**	**६५९,९०७**	**१२८,५०९**	**५६४,६८०**	**१,०१२,८२०**	**५४,६८३**	**५,७९७,१३२**
	वित्तीय									-							-
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१४९,८९२			१११,३९६	२३,४२१	-	१,४६३,००३	४५,४९१	**१,७९३,२०२**	१५,८३३	२४७,४१२	१,२२९,८७०	८४,८९४	१७७,२५९	३७,९३४	**१,७९३,२०२**
३५	राष्ट्रिय विमा संस्थान (जीवन)	१,८१०		-	२६५,४३९	२,८५८		-	३४,०६०	**३०४,१६८**	६७४	९०,१८४	८,६०१	७,५३२	१५२,४७८	४४,६९९	**३०४,१६८**
३६	राष्ट्रिय विमा कम्पनी लि.	२,६६६		-	२२,५००	२९,६८३	-	-	१४,१८०	**६९,०३०**	४०३	१४,०२२	-	५,६४१	४८,९६४	-	**६९,०३०**
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९०,०४८		-	१३२,६३१	७,६१६	-	२,३१३,३७८	१२३,९८९	**२,६६७,६६३**	१५,९८६	७५१,७६९	१,५५२,५४६	७०,९३९	२०६,३१०	७०,११३	**२,६६७,६६३**
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१००,०००		-	३९,७२९	१,६१३	५,३१३	-	१,०१६	**१४७,६७१**	२,८५६	१४०,२१२	-	४,०४०	४५७	१०६	**१४७,६७१**
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	५,०००		-	१८,६००	९,२७३	२१४	-	११,२१३	**४४,३००**	२,३७६	१६,३५२	-	२,४३७	२२,६४०	४९६	**४४,३००**
४०	नागरिक लगानी कोष	१७,७६७		-	८०,९७०	४७,३७८	-	१,४०५,९०५	२५५,०७८	**१,८०७,०९७**	१८,३७५	१७७,२०६	४६१,२३८	४९,०४५	८९२,३९४	२०८,८४०	**१,८०७,०९७**
४१	हाइड्रोईलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१६५,०००			७,५५९	३,२५४	१२,३२४	-	४,७६१	**१९२,८९९**	५१९	४,५६३	१७९,४६२	५,६५४	२,६६८	३३	**१९२,८९९**
४२	नेपाल बैङ्क लि.	११२,८२८	१७,८९९	-	१३८,५५५	३१,०२७	-	१,५३१,१९१	८०,१२७	**१,९११,६२८**	१२०,४७५	१,०३१	१,३९४,२१०	४९,७१६	१३८,२३६	२०७,९५९	**१,९११,६२८**
	जम्मा	**६४५,०११**	**१७,८९९**	**-**	**८१७,३८१**	**१५६,१२५**	**१७,८५१**	**६,७१३,४७७**	**५६९,९१५**	**८,९३७,६५९**	**१७७,४९७**	**१,४४२,७५०**	**४,८२५,९२७**	**२७९,८९८**	**१,६४१,४०६**	**५७०,१८१**	**८,९३७,६५९**
	कुल जम्मा	**३,११०,७९१**	**१७,८९९**	**१७३**	**३,१५५,०५१**	**७५५,११९**	**२,८२७,७१३**	**७,०७०,६३०**	**२,२१७,५७६**	**१९,१५४,९५३**	**६,११६,१६७**	**३,१२४,४७७**	**४,९५७,१३५**	**१,२१५,०३३**	**३,०७३,४२६**	**६६८,७१६**	**१९,१५४,९५४**

५.३ (क) - सार्वजनिक संस्थानको आ.व.२०७६/७७ को खुद नाफा/नोक्सान विवरण

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	ग्राहकसँगको सम्झौतामा आधारित आय/ बिक्रि आय/ ब्याज आय	लगानीबाट प्राप्त आय	अन्य आय	कुल आय	प्रत्यक्ष व्यापारिक खर्च	कर्मचारी खर्च	प्रसासनिक खर्च	व्याज खर्च	ह्रासकट्टी/ अमोरटाइजेसन/ ईम्पेयरमेन्ट खर्च	जोखिम व्यवस्था	अन्य खर्च	अन्य व्यवस्था	कर्मचारी बोनस व्यवस्था	चालु कर खर्च	डेफर्ड कर खर्च (आम्दानी)	कुल खर्च	खुद नाफा
	औद्योगिक																	
१	दुग्ध विकास संस्थान	३८,४४२		६०४	**३९,०४६**	३५,८९५	३,७२८	१,१९८	१७५	४५८	-	-	-		-	(८२६)	**४०,६२८**	**(१,५८१)**
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कं. लि.	१,३४६	३०२	३	**१,६५१**	७७१	२३५	१४९	३३	९८	-		२०६	८	३१	-	**१,५२९**	**१२२**
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,५५२	-	५५१	**१०,१०३**	१०,३१०	१,३९१	५७४	२२६	१४२		-	-	-	(१६)	(७५९)	**११,८६८**	**(१,७६४)**
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४२	-	-	**४२**	-	३४	१९	-	९		-	-				**६१**	**(१९)**
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	२४९	२३	२९७	**५६९**	२६	३६८	११८	५६२	४४			२१६				**१,३३३**	**(७६५)**
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१०,९०६	२१९	-	**११,१२५**	१०,६३९	३४४	८२५	९४३	१,१९८		५१२	-				**१४,४६१**	**(३,३३६)**
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	-		६	**६**	२९	८०	-	१,०९२			२९४	-				**१,४९४**	**(१,४८८)**
८	बुटवल धागो कारखाना लि.			२०	**२०**		१९	१८	३०२	२५							**३६३**	**(३४४)**
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.				**-**		१९	३	२०	०							**४१**	**(४१)**
१०	धौवादि फलाम कम्पनी लि.			१२३	**१२३**		८	१७		६					२३		**५३**	**७०**
	जम्मा	**६०,५३६**	**५४३**	**१,६०५**	**६२,६८४**	**५७,६७०**	**६,२२४**	**२,९१९**	**३,३५१**	**१,९८०**	**-**	**८०५**	**४२२**	**८**	**३७**	**(१,५८५)**	**७१,८३२**	**(९,१४७)**
	व्यापारिक																-	-
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१२५,८७०	७२७	८९७	**१२७,४९४**	१२१,३९८	३,४२०	८१४	३२	२६५		९४	-	७०	३५०		१२६,४४२	१,०५१
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	१२,०२७	-	४,०९५	**१६,१२१**	११,०१३	३,६३६	६३८	४	१२१		-	-	-	-	-	१५,४१३	७०८
१३	नेपाल आयल निगम लि.	२,०५७,४५३	-	१८,४८२	**२,०७५,९३५**	१,८२९,५१३	८,८७६	६,८७६	-	१,२६०		५५,१४१	-	१,७४३	४४,१४३	(७६५)	१,९४६,७८७	१२९,१४८
१४	नेपाल बन निगम लिमिटेड	३,०९९	२०७	२४	**३,३३०**	२,४१३	९८९	४५५	-	४६		-	-	-	४९	३५६	४,३०८	(९७७)
	जम्मा	**२,१९८,४४९**	**९३३**	**२३,४९८**	**२,२२२,८८०**	**१,९६४,३३६**	**१६,९२१**	**८,७८३**	**३६**	**१,६९३**	**-**	**५५,२३५**	**-**	**१,८१३**	**४४,५४२**	**(४०९)**	**२,०९२,९४९**	**१२९,९३१**
	सेवा																-	-
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१०,८२३	-	१,६४३	**१२,४६६**	७,९१२	१,८०९	६६१	११	४९८	७१				३९८	(१४)	११,३४५	१,१२१
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	९६९	२८६	१४	**१,२६९**	५७	२३१	२४५		२६		३१८		३१	९०		९९८	२७१
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१४२,४६१	-	२,४३१	**१४४,८९२**	७३,२५८	७,०२९	२०,७२१	४०,१३२	२१,०९६		२१,६३९				-	१८३,८७५	(३८,९८३)
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१६	-	३०	**४६**		४४	१३८	-	१							१८३	(१३७)
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	७०,०२८	-	१२,३५५	**८२,३८४**	८,६३३	१५,०१७	५,२३७	७३	१९,१०३				६४४	८,४१९		५७,१२६	२५,२५८
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.				**-**		-	९									९	(९)
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	१,०७५	२,९५९	३३९	**४,३७४**	१,६९०	१०५	६२	२	३४						१४	१,९०८	२,४६६
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४०			**४०**		५५	५८		१							११३	(७३)
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१,९६४		५६०	**२,५२४**	१२२	२७२	१५३		५०				१७५	४३८		१,२१०	१,३१४
	जम्मा	**२२७,३७७**	**३,२४५**	**१७,३७३**	**२४७,९९५**	**९१,६७१**	**२४,५६१**	**२७,२८५**	**४०,२१८**	**४०,८०८**	**७१**	**२१,९५७**	**-**	**८५१**	**९,३४५**	**(०)**	**२५६,७६७**	**(८,७७२)**

५.३ (क) - सार्वजनिक संस्थानको आ.व.२०७६/७७ को खुद नाफा/नोक्सान विवरण

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	ग्राहकसँगको सम्झौतामा आधारित आय/ बिक्रि आय/ ब्याज आय	लगानीबाट प्राप्त आय	अन्य आय	कुल आय	प्रत्यक्ष व्यापारिक खर्च	कर्मचारी खर्च	प्रसासनिक खर्च	व्याज खर्च	ह्रासकट्टी/ अमोरटाइजेसन/ ईम्पेयरमेन्ट खर्च	जोखिम व्यवस्था	अन्य खर्च	अन्य व्यवस्था	कर्मचारी बोनस व्यवस्था	चालु कर खर्च	डेफर्ड कर खर्च (आम्दानी)	कुल खर्च	खुद नाफा
	सामाजिक																-	-
२४	सांस्कृतिक संस्थान	४६		३५१	**३९७**	३४	३४१	२५	९५	९५		९८					६८८	(२९०)
२५	गोरखापत्र संस्थान	६,२७३		१८४	**६,४५६**	२,२५५	२,४३४	८२१	३४	२१७			४२६		६७		६,२५४	२०२
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१३,९६०		१३२	**१४,०९२**	८,४७६	३,८१२	६७७	१,७०१	१९३			-			(१५७)	१४,७०२	(६१०)
२७	नेपाल टेलिभिजन	३,९८५		१,१५५	**५,१४०**	५४२	३,५८७	८४६	३	१,१०५		१,१२०	-				७,२०२	(२,०६३)
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	८३१		६६	**८९७**	४१२	३८२	१९०	-	२७			-		१५२	-	१,१६२	(२६५)
	जम्मा	**२५,०९५**	**-**	**१,८८८**	**२६,९८३**	**११,७१८**	**१०,५५७**	**२,५६०**	**१,८३३**	**१,६३६**	**-**	**१,२१७**	**४२६**	**-**	**२१९**	**(१५७)**	**३०,००९**	**(३,०२६)**
	जनोपयोगी																-	-
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	५,९१५		२,४४९	**८,३६४**	३,९१८	९९३	६०५	३,७६६	१,०४८		६३९	९६४				११,९३२	(३,५६९)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	६८४,४८५	५३,६७२	४६,६०३	**७८४,७६०**	५०१,२५८	५८,००२	२,४६६	३७,२३१	५३,४८९	५,३९६	१,८३५	-	३,४७३	४४५	१०,७८२	६७४,३७५	११०,३८५
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	३४६,२००	६१,५९६	२२,०७९	**४२९,८७४**	७३,२५८	५८,५९३	११,४००	१२,०५७	६०,८७७		६३,८२५.९८	-	७,४९३	६२,७११	(१७,८३०.८५)	३३२,३८४	९७,४९०
३२	बिद्युत उत्पादन कम्पनी लि.		३,०१४	३	**३,०१७**	२,११३	१२७	१४६	-	५५		-	-	-	११०	४	२,५५४	४६३
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	-	-	२,२८०	**२,२८०**	-	२०३	५५	-	४३		३८	-		३९५	७	७४१	१,५४०
	जम्मा	**१,०३६,६००**	**११८,२८२**	**७३,४१४**	**१,२२८,२९६**	**५८०,५४७**	**११७,९१७**	**१४,६७२**	**५३,०५३**	**११५,५११**	**५,३९६**	**६६,३३८**	**९६४**	**१०,९६६**	**६३,६६०**	**(७,०३८)**	**१,०२१,९८६**	**२०६,३०९**
	वित्तीय																**-**	**-**
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१५८,२१७	३,९२२	२०,१८८	**१८२,३२७**		२७,९३९	९,४२२	९१,०५६	२,१६६	५,१७२	२५८		२,३१६	१०,२७२	४०९	१४९,०१०	३३,३१८
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	७०,८३९	२१,४६२	१,९१६	**९४,२१७**	३०,०२५	१,२२६	८३९				२,६२९	५८,८६०	४७			९३,६२७	५९१
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	३,९९५	७,२३९	८,४५८	**१९,६९२**	६०७	१,३०७	५२६		८०	१,१२३	७९४	६,५५२	६४५	१,६७३		१३,३०६	६,३८६
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	१७१,६०२	५४७	१६,६४८	**१८८,७९७**	-	२७,७५८	१२,७६२	७७,११८	२,१७९	१,६०५	१,७४६		३,२८१	१३,०४४	५,५३१	१४५,०२४	४३,७७३
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१६,४१६	१२,६३४	३३६	**२९,३८७**	-	४७४	१,५७७	३१५	-	-	-		२७०	८,२०५	(१६६)	१०,६७६	१८,७११
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	३,२७९	-	३,२२५	**६,५०४**	२०३	५२८	७९१		३४४	-	-		२२१	१,०५५	(७)	३,१३५	३,३६९
४०	नागरिक लगानी कोष	१३१,८५९	१,०३४	१०,०७६	**१४२,९६९**		१,५६२	९,१५२	९३,१२५	६७	७,८९७	७४६		४१४	२,००९	६८	११५,०४०	२७,९२९
४१	हाइड्रोईलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	३०	१६,६०८	५	**१६,६४३**	-	२९२	४१७		१७०	-	-		७८८	४,७२६	(३०)	६,३६२	१०,२८१
४२	नेपाल बैङ्क लि.	११५,२६८	४,१२६	१५,११७	**१३४,५११**	-	२०,४६१	६,६८७	५९,०८०	१,५०८	८,७९६	४४०		१,७८८	८,२०५	४,२१८	१११,१८२	२३,३२९
	जम्मा	**६७१,५०५**	**६७,५७३**	**७५,९७०**	**८१५,०४८**	**३०,८३५**	**८१,५४६**	**४२,१७४**	**३२०,६९३**	**६,५१४**	**२४,५९४**	**६,६१३**	**६५,४१२**	**९,७७०**	**४९,१८८**	**१०,०२२**	**६४७,३६१**	**१६७,६८६**
	कूल जम्मा	**४,२१९,५६१**	**१९०,५७६**	**१९३,७४८**	**४,६०३,८८५**	**२,७३६,७७७**	**२५७,७२६**	**९८,३९३**	**४१९,१८५**	**१६८,१४२**	**३०,०६१**	**१५२,१६५**	**६७,२२४**	**२३,४०७**	**१६६,९९२**	**८३३**	**४,१२०,९०४**	**४८२,९८२**

५.३ (ख) - सार्वजनिक संस्थानको एकिकृत वासलात

(रकम रु. लाखमा)

विवरण	आषाढ मसान्त २०७६	आषाढ मसान्त २०७७	आषाढ २०७६ को तुलनामा % फरक
चुक्ता पुँजी	२,८५५,५४५	३,११०,७९१	८.९४
शेयर प्रिमियम	३२,६२८	१७,८९९	(४५.१४)
शेयर लगानी वापत प्राप्त एडभान्स रकम	६६,४००	१७३	(९९.७४)
जगेडा कोष	२,६६८,९९९	३,१५५,०५१	१८.२१
संचित नाफा/(नोक्सान)	५८२,९७३	७५५,११९	२९.५३
मध्यम तथा दिर्घकालीन ऋण	२,४९७,७६९	२,८२७,७१३	१३.२१
अल्पकालीन ऋण/निक्षेप	५,५९१,६८७	७,०७०,६३०	२६.४५
चालु र अन्य दायित्व तथा व्यवस्था	२,०७९,४९२	२,२१७,५७६	६.६४
कुल जम्मा	**१६,३७५,४९२**	**१९,१५४,९५३**	**१६.९७**
खुद स्थिर सम्पत्ति	४,२९६,४१५	६,११६,१६७	४२.३६
लगानी	२,७५६,८६४	३,१२४,४७७	१३.३३
कर्जा लगानी	३,७१९,४०३	४,९५७,१३५	३३.२८
नगद तथा बैङ्क मौज्दात	१,८२२,२४१	१,२१५,०३३	(३३.३२)
चालु सम्पत्ति	२,३४६,८००	३,०७३,४२६	३०.९६
अन्य सम्पत्ति	१,४३३,७६९	६६८,७१६	(५३.३६)
कुल जम्मा	**१६,३७५,४९२**	**१९,१५४,९५४**	**१६.९७**

५.३ (ग) - सार्वजनिक संस्थानको एकिकृत नाफा/नोक्सान

		रकम रु. लाखमा	
विवरण	आ.व. २०७५/७६	आ.व. २०७६/७७	फरक प्रतिशतमा
ग्राहकसँगको सम्झौतामा आधारित आय/बिक्री आय/ब्याज आय	४,५१८,०५८	४,२१९,५६१	(६.६१)
लगानीबाट प्राप्त आय	२०१,७३३	१९०,५७६	(५.५३)
अन्य आय	२२६,०८६	१९३,७४८	(१४.३०)
कुल आय	**४,९४५,८७८**	**४,६०३,८८५**	**(६.९१)**
प्रत्यक्ष व्यापारिक खर्च	३,२२९,२९५	२,७३६,७७७	(१५.२५)
कर्मचारी खर्च	२१६,९७५	२५७,७२६	१८.७८
प्रसासनिक खर्च	९९,०८३	९८,३९३	(०.७०)
व्याज खर्च	३४२,२०५	४१९,१८५	२२.५०
ह्रासकट्टी/अमोरटाइजेसन/ईम्पेयरमेन्ट खर्च	१४५,४५८	१६८,१४२	१५.५९
जेखिम व्यवस्था	११,२००	३०,०६१	१६८.३९
अन्य खर्च	१५८,५१६	१५२,१६५	(४.०१)
अन्य व्यवस्था	५९,१७७	६७,२२४	१३.६०
चालु कर खर्च	१५२,२३२	१६६,९९२	९.७०
डेफर्ड कर खर्च/(आम्दानी)	१३,७६६	८३३	(९३.९५)
कर्मचारी बोनस व्यवस्था	२९,०५४	२३,४०७	(१९.४४)
कुल खर्च	**४,४५६,९६२**	**४,१२०,९०४**	**(७.५४)**
खुद नाफा	**४८८,९१६**	**४८२,९८१**	**(१.२१)**

५.४ - सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण

(संस्थानको वित्तीय विवरणअनुसार)

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	२०७६/७७ सम्मको शेयर लगानी	२०७६/७७ सम्मको ऋण लगानी			कुल लगानी	प्राप्त लाभाश
			आन्तरिक	वाह्य	जम्मा		
	औद्योगिक						
१	दुग्ध विकास संथान	३,६६४	-	-	-	३,६६४	०
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२४१	१,२९३	-	१,२९३	१,५३४	०
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००७	१,२००	-	१,२००	१०,२०७	०
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४०८	२९,४६३	-	२९,४६३	२९,८७१	०
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७५५	१२,१६४	-	१२,१६४	१२,९१९	०
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१	१७,२५०	-	१७,२५०	५३,७३१	११
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	३,७५०	८,१९५	-	८,१९५	११,९४५	०
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३,३४९	१०,०५५		१०,०५५	१३,४०४	
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,२२९	६६५		६६५	१,८९४	
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	२,५००	-		-	२,५००	
	जम्मा	**६१,३८४**	**८०,२८५**	**-**	**८०,२८५**	**१४१,६६९**	**११**
	व्यापारिक					-	
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	५,४४९	-	-	-	५,४४९	०
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,५९८	३,५९३	-	३,५९३	१५,१९१	०
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१०९,४०७	-		-	१०९,४०७	२१८००
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	६६१	-	-	-	६६१	०
	जम्मा	**१२७,११५**	**३,५९३**	**-**	**३,५९३**	**१३०,७०८**	**२१८००**
	सेवा					-	
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२४,५७९	-	-	-	२४,५७९	०
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१२२	-	-	-	१२२	०
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१,६२३	३५,८१०	-	३५,८१०	३७,४३३	०
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१९	८६५	-	८६५	८८४	०
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	५३१,५७२	१८४,२४०		१८४,२४०	७१५,८१२	३५७६
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,५०९	-		-	२,५०९	
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३२,६१५	-		-	३२,६१५	
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	१००	४,०७०		४,०७०	४,१७०	
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	३९,६००	-		-	३९,६००	
	जम्मा	**६३२,७३९**	**२२४,९८५**	**-**	**२२४,९८५**	**८५७,७२४**	**३५७६**
	सामाजिक					-	
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२	२,६८६	-	२,६८६	२,८१८	०
२५	गोरखापत्र संस्थान	११५	६२०	-	६२०	७३५	०
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,५६४	१३,९००		१३,९००	१८,४६४	०
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०१२	८००	-	८००	३४,८१२	०
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५२०	-	-	-	५२०	०
	जम्मा	**३९,३४३**	**१८,००६**	**-**	**१८,००६**	**५७,३४९**	**०**
	जनोपयोगी					-	
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७६	९२,००३	-	९२,००३	९५,४७९	०
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,४१५,२८०	१,०३०,३८०	५४३,६३१	१,५७४,०११	२,९८९,२९०	०
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१३७,२४२	-	-	-	१३७,२४२	६१७५८
३२	बिद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	२७,६६०	-		-	२७,६६०	
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	२९,९००	-		-	२९,९००	
	जम्मा	**१,६१३,५५७**	**१,१२२,३८३**	**५४३,६३१**	**१,६६६,०१४**	**३,२७९,५७१**	**६१७५८**
	वित्तीय					-	
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१००,३०६	१०९	-	१०९	१००,४१६	१०८८३
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	५०३	-	-	-	५०३	०
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	१,२६७	-	-	-	१,२६७	०
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९०,०१७	-	-	-	९०,०१७	१०८०३
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०,०००	-	-	-	९०,०००	
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२,९३३	-	-	-	२,९३३	११७३
४०	नागरिक लगानी कोष	१,७७७	-	-	-	१,७७७	०
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	११०,०००	-	-	-	११०,०००	०
४२	नेपाल बैङ्क लि.	५७,५४२	-		-	५७,५४२	०
जम्मा		**४५४,३४५**	**१०९**	**-**	**१०९**	**४५४,४५४**	**२२८५९**
कुल जम्मा		**२,९२८,४८३**	**१,४४९,३६२**	**५४३,६३१**	**१,९९२,९९३**	**४,९२१,४७६**	**११०,००४**

५.५ - सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारको लगानी र प्राप्त लाभांशको विवरण

(सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन कार्यालयको वित्तीय विवरणअनुसार)

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	२०७६/७७ सम्मको शेयर लगानी	२०७६/७७ सम्मको ऋण लगानी			कुल लगानी	प्राप्त लाभाश
			आन्तरिक	वाह्य	जम्मा		
	औद्योगिक						
१	दुग्ध विकास संथान	३,६६४	-	-	-	३,६६४	-
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	३९७	८००	४९३	१,२९३	१,६९०	-
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००७		१,२००	१,२००	१०,२०७	-
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४०८	२९,४६३	-	२९,४६३	२९,८७१	-
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७४८	११,६५१	-	११,६५१	१२,३९९	-
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१		१७,२५०	१७,२५०	५३,७३१	-
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	३,७५०	८,१९५	-	८,१९५	११,९४५	
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३,३५१	११,२०१	-	११,२०१	१४,५५२	
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,२२९	६६५	-	६६५	१,८९४	
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	२,५००	-	-	-	२,५००	
	जम्मा	**६१,५३५**	**६१,९७४**	**१८,९४३**	**८०,९१८**	१४२,४५३	**-**
	व्यापारिक					-	
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	८,७१०	-	-	-	८,७१०	-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,६८६	३,२७८	-	३,२३५	१४,९२१	-
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१०९,४०७	-	-	-	१०९,४०७	५१,५४७
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	१५५		३०	३०	१८५	-
	जम्मा	**१२९,९५८**	**३,२७८**	**३०**	**३,२६५**	१३३,२२३	**५१,५४७**
	सेवा					-	
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२४,५७९	-	-	-	२४,५७९	-
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१२२	-	-	-	१२२	-
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	३,७९३	५,८९३	६५	५,९५८	९,७५१	-
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१९	८६५	-	८६५	८८४	-
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	५६०,५९०	१११	१८३,३५८	१८३,४६९	७४४,०५८	२,५७४
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,५०९	-		-	२,५०९	
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३२,६१५	-		-	३२,६१५	
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	१००	४,०७०		४,०७०	४,१७०	
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	३९,६००	-		-	३९,६००	
	जम्मा	**६६३,९२६**	**१०,९३९**	**१८३,४२३**	**१९४,३६२**	**८५८,२८८**	**२,५७४**
	सामाजिक					-	
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२	२,३७५	-	२,३७५	२,५०७	-
२५	गोरखापत्र संस्थान	११५	४००	-	४००	५१५	-
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,५६४	१३,९००	-	१३,९००	१८,४६४	-
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०१२	८००	-	८००	३४,८१२	-
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५२०	-	-	-	५२०	-
	जम्मा	**३९,३४३**	**१७,४७५**	**-**	**१७,४७५**	५६,८१९	**-**
	जनोपयोगी					-	
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७६	७८,८८१	६९,७२२	१४८,६०३	१५२,०७९	-
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,३३८,३७८	५९४,१११	१,२६१,३०९	१,८५५,४२०	३,१९३,७९८	-
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१३७,२४४	-	-	-	१३७,२४४	६१,७७७
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	२७,६६०		७,९२१	७,९२१	३५,५८१	-
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	२९,९००	-		-	२९,९००	-
	जम्मा	**१,५३६,६५८**	**६७२,९९२**	**१,३३८,९५१**	**२,०११,९४३**	**३,५४८,६०१**	**६१,७७७**
	वित्तीय					-	
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१००,३०६	१०९	८३६	९४५	१०१,२५१	१४२९५
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	५०३	-	-	-	५०३	०
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	१,२६७	-		-	१,२६७	०
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९०,१५१	-	-	-	९०,१५१	१०८०२
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०,०००	-	-	-	९०,०००	-
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२,९३३	-	-	-	२,९३३	-
४०	नागरिक लगानी कोष	२,४६२	-	-	-	२,४६२	-
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	११०,०००	-	-	-	११०,०००	-
४२	नेपाल बैङ्क लि.	५७,५४२	-		-	५७,५४२	
	जम्मा	**४५५,१६४**	**१०९**	**८३६**	**९४५**	**४५६,१०९**	**२५,०९७**
	कुल जम्मा	**२,८८६,५८५**	**७६६,७६७**	**१,५४२,१८३**	**२,३०८,९५१**	**५,१९५,५३५**	**१४०,९९५**

५.६ - २०७७ आषाढ मसाान्तको सार्वजनिक संस्थानको शेयर लगानी संरचना

रकम (रु. लाखमा)

सि.नं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	सरकारको शेयर लगानी	संस्थान तथा अन्य	कुल चुक्ता पुँजी	सरकारको शेयर लगानी %	संस्थान तथा अन्यको शेयर लगानी %
	औधोगिक					
१	दुग्ध विकास संस्थान	३,६६४	-	३,६६४	१००.००	-
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२४१	३४	२७५	८७.५८	१२.४२
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००७	-	९,००७	१००.००	-
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४०८	-	४०८	१००.००	-
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७५५	-	७५५	१००.००	-
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१	-	३६,४८१	१००.००	-
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	३,७५०	७५०	४,५००	८३.३३	१६.६७
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३,३४९	३८२	३,७३१	८९.७५	१०.२५
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,२२९	५५४	१,७८३	६८.९१	३१.०९
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	२,५००	-	२,५००	१००.००	-
	जम्मा	**६१,३८४**	**१,७२१**	**६३,१०५**	**९७.२७**	**२.७३**
	व्यापारिक					
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	५,४४९		५,४४९	१००.००	-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,५९८	-	११,५९८	१००.००	-
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१०९,४०७	५९३	११०,०००	९९.४६	०.५४
१४	नेपाल बन निगम लिमिटेड	६६१	०	६६१	१००.००	०.००
	जम्मा	**१२७,११६**	**५९३**	**१२७,७०८**	**९९.५४**	**०.४६**
	सेवा					
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२४,५७९	९४	२४,६७२	९९.६२	०.३८
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१२२	-	१२२	१००.००	-
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१,६२३	-	१,६२३	१००.००	-
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१९	६०	७९	२३.९५	७६.०५
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	५३१,५७२	-	५३१,५७२	१००.००	-
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,५०९	-	२,५०९	१००.००	-
२१	साझा यातायात	३२,६१५	२,११८	३४,७३३	९३.९०	६.१०
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	९९.७७	-	९९.७७	१००.००	-
२३	#विशाल बजार कम्पनी लि.	३९,६००	५००	४०,१००	९८.७५	१.२५
	जम्मा	**६३२,७३९**	**२,७७२**	**६३५,५११**	**९९.५६**	**०.४४**
	सामाजिक					
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२	०	१३२	१००.००	०
२५	गोरखापत्र संस्थान	११५	०	११५	१००.००	०
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,५६४	(०)	४,५६४	१००.००	(०)
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०१२	-	३४,०१२	१००.००	-
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५२०	-	५२०	१००.००	-
	जम्मा	**३९,३४३**	**(०)**	**३९,३४३**	**१००.००**	**(०)**

५.६ - २०७७ आषाढ मसान्तको सार्वजनिक संस्थानको शेयर लगानी संरचना

रकम (रु. लाखमा)

सि.नं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	सरकारको शेयर लगानी	संस्थान तथा अन्य	कुल चुक्ता पुँजी	सरकारको शेयर लगानी %	संस्थान तथा अन्यको शेयर लगानी %
	जनोपयोगी					
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७६	-	३,४७६	१००.००	-
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,४१५,२८०	-	१,४१५,२८०	१००.००	-
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१३७,२४२	१२,७५८	१५०,०००	९१.४९	८.५१
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	२७,६६०	१२,८९८	४०,५५८	६८.२०	३१.८०
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	२९,९००	५००	३०,४००	९८.३६	१.६४
	जम्मा	**१,६१३,५५७**	**२६,१५६**	**१,६३९,७१३**	**९८.४०**	**१.६०**
	वित्तीय					
३४	*कृषि विकास बैङ्क लि.	१००,३०६	४९,५८६	१४९,८९२	६६.९२	३३.०८
३५	राष्ट्रिय बीमा संस्थान (जीवन)	५०३	१,३०७	१,८१०	२७.७८	७२.२२
३६	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लि.	१,२६७	१,४००	२,६६६	४७.५०	५२.५०
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९०,०१७	३१	९०,०४८	९९.९७	०.०३
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०,०००	१०,०००	१००,०००	९०.००	१०.००
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२,९३३	२,०६७	५,०००	५८.६६	४१.३४
४०	नागरिक लगानी कोष	१,७७७	१५,९९०	१७,७६७	१०.००	९०.००
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	११०,०००	५५,०००	१६५,०००	६६.६७	३३.३३
४२	नेपाल बैङ्क लि.	५७,५४२	५५,२८६	११२,८२८	५१.००	४९.००
जम्मा		**४५४,३४५**	**१९०,६६६**	**६४५,०११**	**७०.४४**	**२९.५६**
कुल जम्मा		**२,९२८,४८३**	**२२१,९०८**	**३,१५०,३९१**	**९२.९६**	**७.०४**

नोटः **कृषि विकास बैङ्क लि. को साधारण शेयर पुँजी रु. ९,५५,६४.६१ लाखमा नेपाल सरकारको ५१ प्रतिशत र नन्रीडिमेवल प्रिफरेन्स शेयरमा नेपाल सरकारको शतप्रतिशत लगानी रहेको छ।*

#विशाल बजार क.लि. को आ.व. २०७६/७७ को Provisional वित्तीय बिवरणबमोजिम रु.५०० लाख शेयर पुँजी भएको तर कम्पनी रजिष्ट्रार कार्यालयको मिति २०७४/०६/१० को पत्रबाट सर्वोच्च अदालतको फैसलासमेतको आधारमा चुक्ता पुँजी रु.४,०१.०० लाख कायम गरिएकोले सरकारको शेयर लगानी उपरोक्त बमोजिम रु. ३९,६०० लाख हुन आउँछ।

५.७ - सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन/बिक्री आय

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६ को तुलनामा परिवर्तन %	संशोधित अनुमान २०७७/७८	२०७६/७७ को तुलनामा अनुमानित वृद्धि %
	औद्योगिक					
१	दुग्ध विकास संथान	४०,७४८	३८,४४२	(५.६६)	५९,५९०	५५.०१
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१,२२७	१,३४६	९.६४	१,८४५	३७.१२
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	१५,४७२	९,५५२	(३८.२६)	२२,६२०	१३६.८२
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	-	४२	-	४६	९.००
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	२४५	२४९	१.५९	-	-
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१६,५५२	१०,९०६	(३४.११)	१९,४०४	७७.९२
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	-	-	-	१,८८८	-
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	-	-	-	-	-
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.		-			
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.		-			
	जम्मा	**७४,२४४**	**६०,५३६**	**(१८.४६)**	**१०५,३९३**	**७४.१०**
	व्यापारिक					
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१२१,५८३	१२५,८७०		-	
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	१०,०१९	१२,०२७		१३,०४२	
१३	नेपाल आयल निगम लि.	२,४६६,९९२	२,०५७,४५३	(१६.६०)	२,७१९,८५९	३२.२०
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	१,३२७	३,०९९	१३३.६१	११,७६२	२७९.५०
	जम्मा	**२,५९९,९२०**	**२,१९८,४४९**	**(१५.४४)**	**२,७४४,६६३**	**२४.८५**
	सेवा					
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१२,७८२	१०,८२३	(१५.३२)	१३,१२०	२१.२२
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१,१२१	९६९	(१३.५०)	१,५४८	५९.७०
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१६०,५५१	१४२,४६१	(११.२७)	१७८,८४३	२५.५४
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	२७	१६	(४०.६३)	२०	२५.८७
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	८२,७४०	७०,०२८	(१५.३६)	(२९,०४५)	(१४१.४८)
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.		-	-		-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	१,३०९	१,०७५	(१७.८४)	-	-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.		४०	-	-	-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१,८३२	१,९६४	७.१७		-
	जम्मा	**२६०,३६२**	**२२७,३७७**	**(१२.६७)**	**१६४,४८६**	**(२७.६६)**

५.७ - सार्वजनिक संस्थानको कुल सञ्चालन/बिक्री आय

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७५/७६ को तुलनामा परिवर्तन %	संशोधित अनुमान २०७७/७८	२०७६/७७ को तुलनामा अनुमानित वृद्धि %
	सामाजिक					
२४	सांस्कृतिक संस्थान	४१७	४६	(८८.९०)	-	-
२५	गोरखापत्र संस्थान	५,६०४	६,२७३	११.९३	८,६००	३७.१०
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१०,३८७	१३,९६०	३४.४०	२१,२७७	५२.४१
२७	नेपाल टेलिभिजन	४,६३४	३,९८५	(१४.०१)	४,६७९	१७.४३
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	१,३६६	८३१	(३९.१६)	-	-
	जम्मा	**२२,४०८**	**२५,०९५**	**११.९९**	**३४,५५६**	**३७.७०**
	जनोपयोगी					
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	६,०८७	५,९१५	(२.८३)	७,३४६	२४.२०
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	६६६,१२९	६८४,४८५	२.७६	७५८,६००	१०.८३
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	३६८,६७६	३४६,२००	(६.१०)	४०९,०४३	१८.१५
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	-	-	-	७०७	-
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	-	-	-	-	-
	जम्मा	**१,०४०,८९२**	**१,०३६,६००**	**(०.४१)**	**१,१७५,६९६**	**१३.४२**
	वित्तीय					
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१६८,९९४	१६२,१३९	(४.०६)	२०४,२२०	२५.९५
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	८१,१२५	९२,३०१	१३.७८	-	-
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	१३,७५३	११,२३४	(१८.३२)	-	-
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	१६५,८२९	१७२,१४९	३.८१	२२४,०२४	३०.१३
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२२,४६८	२९,०५१	२९.३०	२०,८९२	(२८.०९)
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	४,५३४	३,२७९	(२७.६८)	१,९५९	(४०.२६)
४०	नागरिक लगानी कोष	१२१,१२६	१३२,८९३	९.७१	१६७,८००	२६.२७
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१७,५६१	१६,६३८	(५.२६)	१६,३२८	(१.८६)
४२	नेपाल बैङ्क लि.	११९,२२९	११९,३९४	०.१४	१७२,५४६	४४.५२
जम्मा		**७१४,६१९**	**७३९,०७८**	**३.४२**	**८०७,७६९**	**९.२९**
कुल जम्मा		**४,७१२,४४६**	**४,२८७,१३४**	**(९.०३)**	**५,०३२,५६३**	**१७.३९**

नोटः *राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.को आ.व. २०७५/०७६ को बिक्री आय रु.५२८३ लाख तथा लगानी आय रु.८४६९ लाखको कुल संशोधित संचालन आय रु.१३७५३ उल्लेखित मा समावेश गरिएको छ।*

५.८ - सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा/नोक्सान

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	वास्तविक २०७५/७६	वास्तविक २०७६/७७	२०७५/७६ को तुलनामा परिवर्तन %	संशोधित अनुमान २०७७/७८
	औद्योगिक				
१	दुग्ध विकास संथान	२०१	(१,५८१)	(८८६.८१)	१४८
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१९२	१२२	(३६.२८)	२२८
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	(१०५)	(१,७६४)	१,५८०.०६	१५०
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४८	(१९)	१३९.७१	(२०)
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	(८८२)	(७६५)	(१३.२८)	-
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	(१,९६३)	(३,३३६)	६९.९६	१,५१८
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	(१,०८०)	(१,४८८)	३७.७५	(१,८८८)
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	(३४८)	(३४४)	(१.२८)	-
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	-	(४१)	-	-
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	-	७०	-	-
	जम्मा	**(३,९३७)**	**(९,१४७)**	**१३२.३२**	**१३६**
	व्यापारिक				
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	१,७९९	१,०५१		-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	१,१६७	७०८		
१३	नेपाल आयल निगम लि.	८७,५३६	१२९,१४८	४७.५४	१२५,७३९
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	३६९	(९७७)	(३६४.८६)	३,१८३
	जम्मा	**९०,८७१**	**१२९,९३१**	**४२.९८**	**१२८,९२२**
	सेवा				
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१,२८१	१,१२१	(१२.४८)	९८२
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	५६५	२७१	(५२.०६)	६०५
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	(१९,६५४)	(३८,९८३)	९८.३५	४०,९४०
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	(१९०)	(१३७)	(२८.०५)	-
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	४३,१०५	२५,२५८	(४१.४०)	(२९,०४५)
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	(९)	-	-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	(३५४)	२,४६६	(७९६.७४)	-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	(५५)	(७३)	३३.४१	-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१,१७५	१,३१४	११.८०	-

५.८ - सार्वजनिक संस्थानको खुद नाफा/नोक्सान

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	वास्तविक २०७५/७६	वास्तविक २०७६/७७	२०७५/७६ को तुलनामा परिवर्तन %	संशोधित अनुमान २०७७/७८
	जम्मा	**२५,८७३**	**(८,७७२)**	**(१३३.९०)**	**१३,४८३**
	सामाजिक				
२४	सांस्कृतिक संस्थान	(२२५)	(२९०)	२९.०६	-
२५	गोरखापत्र संस्थान	(८६०)	२०२	(१२३.४९)	-
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	२०६	(६१०)	(३९६.१८)	१,४२२
२७	नेपाल टेलिभिजन	(१,२६२)	(२,०६३)	६३.४४	(२,०६२)
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	४०	(२६५)	(७६२.७३)	-
	जम्मा	**(२,१०१)**	**(३,०२६)**	**४४.०४**	**(६४०)**
	जनोपयोगी				
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	(१,२५५)	(३,५६९)	१८४.३८	(४,५००)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	९८,१२५	११०,३८५	१२.४९	१०९,००२
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	९७,५७६	९७,४९०	(०.०९)	१०१,३०४
३२	बिद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	४२१	४६३	९.९८	१,१५५
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	१,३०२	१,५४०	१८.२८	-
	जम्मा	**१९६,१६९**	**२०६,३०९**	**५.१७**	**२०६,९६१**
	वित्तीय				
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	४१,९१६	३३,३१८	(२०.५१)	-
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	५७०	५९१	३.६८	६९०
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	७,८१३	६,३८६	(१८.२६)	-
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	५०,४६५	४३,७७३	(१३.२६)	५०,४२७
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१३,८६३	१८,७११	३४.९७	१६,२२६
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२,८००	३,३६९	२०.३२	३,७०६
४०	नागरिक लगानी कोष	२७,६८७	२७,९२९	०.८७	३०,९८०
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१०,९५९	१०,२८१	(६.१९)	९,९७७
४२	नेपाल बैङ्क लि.	२५,९६७	२३,३२९	(१०.१६)	३५,३२२
	जम्मा	**१८२,०४०**	**१६७,६८७**	**(७.८८)**	**१४७,३२८**
	कुल जम्मा	**४८८,९१६**	**४८२,९८२**	**(१.२१)**	**४९६,१९०**

५.९ - सार्वजनिक संस्थानको प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित) को विवरण

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	नाम	प्रशासकीय खर्च		कर्मचारी खर्च		कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित)		संशोधित अनुमान प्रशासकीय खर्च २०७७/७८	प्रतिशतमा	
		वास्तविक २०७५/७६	वास्तविक २०७६/७७	वास्तविक २०७५/७६	वास्तविक २०७६/७७	वास्तविक २०७५/७६	वास्तविक २०७६/७७		२०७५/७६ को तुलनामा परिवर्तन %	२०७६/७७ को तुलनामा अनुमानित परिवर्तन %
	औद्योगिक									
१	दुग्ध विकास संथान	२,५२९	१,१९८	१,१८२	३,७२८	३,७१२	४,९२६	३,६१२	३२.७१	(२६.६७)
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१७३	१४९	१३३	२३५	३०६	३८४	३८५	२५.४८	०.३७
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	१,२८०	५७४	१,०९०	१,३९१	२,३७०	१,९६४	२,८५०	(१७.१३)	४५.०९
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	२१	१९	४२	३४	६२	५२	५७	(१६.०१)	८.७४
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	११३	११८	३३४	३६८	४४७	४८६	-	८.७३	-
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	७९१	८२५	९३५	३४४	१,७२७	१,१७०	७९५	(३२.२५)	(३२.०४)
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	१८	-	५७	८०	७५	८०	१२४	५.४२	५५.८४
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३२	१८	-	१९	३२	३७	-	१४.१९	-
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	-	३	-	१९	-	२१	-	-	-
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	-	१७	-	८	-	२५	-	-	-
	जम्मा	***४,९५८***	***२,९११***	***३,७७३***	***६,२२४***	***८,७३१***	***९,१४३***	***७,८२३***	***४.७३***	***(१४.४४)***
	व्यापारिक									
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	६२४	८१४	२,२५५	३,४२०	२,८७९	४,२३३	०	४७.०४	-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	७४९	६३८	३,४३२	३,६३६	४,१८१	४,२७४	४,४८८	२.२३	५.००
१३	नेपाल आयल निगम लि.	४,९८०	६,८७६	४,८९२	८,८७६	९,८७३	१५,७५२	१२,९७४	५९.५४	(१७.६३)
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	४५४	४५५	६७२	९८९	१,१२५	१,४४४	१,०९०	२८.३४	(२४.५४)
	जम्मा	***६,८०७***	***८,७८३***	***११,२५१***	***१६,९२१***	***१८,०५८***	***२५,७०४***	***१८,५५२***	***४२.३४***	***(२७.८२)***
	सेवा									
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१,७३१	६६१	-	१,८०९	१,७३१	२,४७०	२,४१९	४२.६८	(२.०६)
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१४६	२४५	३०६	२३१	४५२	४७५	१,०८८	५.१३	१२८.८२
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	२३,१०५	२०,७२१	६,९३२	७,०२९	३०,०३७	२७,७५०	३०,४६८	(७.६१)	९.८०
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	३७	१३८	६३	४४	९९	१८२	-	८३.०५	-
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	५,६७५	५,२३७	१२,४६१	१५,०१७	१८,१३६	२०,२५४	२४,५९६	११.६८	२१.४४
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	९	-	-	-	९	-	-	-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	१५५	६२	-	१०५	१५५	१६७	-	७.८०	-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	९४	५८	-	५५	९४	११३	-	१९.७८	-
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	१४५	१५३	२७६	२७२	४२१	४२६	-	१.१२	-
	जम्मा	***३१,०८७***	***२७,२८५***	***२०,०३९***	***२४,५६१***	***५१,१२५***	***५१,८४६***	***५८,५७१***	***१.४१***	***१२.९७***

५.९ - सार्वजनिक संस्थानको प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित) को विवरण

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	नाम	प्रशासकीय खर्च		कर्मचारी खर्च		कुल प्रशासकीय खर्च (कर्मचारी खर्चसहित)		संशोधित अनुमान प्रशासकीय खर्च २०७७/७८	प्रतिशतमा	
		वास्तविक २०७५/७६	वास्तविक २०७६/७७	वास्तविक २०७५/७६	वास्तविक २०७६/७७	वास्तविक २०७५/७६	वास्तविक २०७६/७७		२०७५/७६ को तुलनामा परिवर्तन %	२०७६/७७ को तुलनामा अनुमानित परिवर्तन %
	सामाजिक									
२४	सांस्कृतिक संस्थान	९६	२५	२७८	३४१	३७४	३६७	-	(१.८९)	-
२५	गोरखापत्र संस्थान	८७४	८२१	२,२४५	२,४३४	३,११८	३,२५६	३,४००	४.४१	४.४४
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	५९२	६७७	३,०१३	३,८१२	३,६०५	४,४८९	८७५	२४.५३	-
२७	नेपाल टेलिभिजन	३,८३१	८४६	-	३,५८७	३,८३१	४,४३३	४,४३६	१५.६९	०.०७
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	२२६	१९०	४४६	३८२	६७३	५७२	-	(१४.९०)	-
	जम्मा	***५,६१९***	***२,५६०***	***५,९८२***	***१०,५५७***	***११,६०१***	***१३,११६***	***८,७११***	***१३.०७***	***(३३.५९)***
	जनोपयोगी									
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	५१०	६०५	७६९	९९३	१,२७८	१,५९९	-	२५.०४	-
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	२,६९५	२,४६६	४७,४४४	५८,००२	५०,१३९	६०,४६७	१२५,८०१	२०.६०	१०८.०५
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१३,८१६	११,४००	५४,१६१	५८,५९३	६७,९७७	६९,९९३	-	२.९७	-
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	९५	१४६	१४५	१२७	२४०	२७३	२९७	१४.१४	८.६२
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	४६	५५	१४४	२०३	१९०	२५७	-	३५.३५	-
	जम्मा	**१७,१६२**	**१४,६७२**	**१०२,६६२**	**११७,९१७**	**११९,८२४**	**१३२,५९०**	**१२६,०९८**	**१०.६५**	**(४.९०)**
	वित्तीय									
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	८,७६३	९,४२२	२६,२७६	२७,९३९	३५,०३९	३७,३६१	४८,२०२	६.६३	२९.०२
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	२,००३	८३९	-	१,२२६	२,००३	२,०६५	२५६	३.०९	(८७.६१)
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	१,८००	५२६	-	१,३०७	१,८००	१,८३३	-	१.८०	-
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	११,३१७	१२,७६२	२७,४२९	२७,७५८	३८,७४७	४०,५२०	५२,५३७	४.५८	२९.६६
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१,५३४	१,५७७	४०२	४७४	१,९३६	२,०५२	-	५.९९	-
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	४०७	७९१	४५१	५२८	८५७	१,३२०	१,३८६	५३.८९	५.०३
४०	नागरिक लगानी कोष	१,७५३	९,१५२	-	१,५६२	१,७५३	१०,७१४	२,५००	५११.१९	(७६.६७)
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	३७६	४१७	२४२	२९२	६१८	७०९	१,१०२	१४.७७	५५.४९
४२	नेपाल बैङ्क लि.	५,४९८	६,६८७	१८,४६८	२०,४६१	२३,९६६	२७,१४८	३८,५९९	१३.२८	४२.१८
	जम्मा	***३३,४५१***	***४२,१७४***	***७३,२६८***	***८१,५४६***	***१०६,७१९***	***१२३,७२०***	***१४४,५८२***	***१५.९३***	***१६.८६***
	कुल जम्मा	**९९,०८३**	**९८,३९२**	**२१६,९७५**	**२५७,७२६**	**३१६,०५८**	**३५६,११९**	**३६४,३३६**	***१२.६८***	***२.३१***

नोटः *आ.व. २०७५/७६ मा कर्मचारी खर्च प्रशासकीय खर्चभित्र रहेको सन्दर्भमा सोलाई यस आ.व. देखि छुट्टाछुट्टै प्रस्तुतीकरण गरिएको छ । साथै, नेपाल आयल निगम लि. तथा नागरिक लगानी कोषको यस आ.व. २०७६/७७ देखि NFRS बमोजिम Staff Cost प्रस्तुतीकरण गरिएको तथा Actuarial valuation गरिएको सन्दर्भमा गत आ.व. को तुलनामा यस आ. व. मा बृद्धि अनुपात उच्च रहेको देखिन्छ ।*

५.१० - खुद नाफाका आधारमा प्रतिकर्मचारी योगदान

रकम (रु.लाखमा)

सि.नं.	क्षेत्र	आ.व. २०७५/७६			आ.व. २०७६/७७		
		खुद नाफा	कर्मचारी संख्या	खुद नाफा/कर्मचारी	खुद नाफा	कर्मचारी संख्या	खुद नाफा/कर्मचारी
१	औद्योगिक	(३,९३७)	२,१५६	(१.८३)	(९,१४७)	१,९५९	(४.६७)
२	व्यापारिक	९०,८७१	१,४४२	६३.०२	१२९,९३१	१,२७९	१०१.५९
३	सेवा	२५,८७३	२,९६८	८.७२	(८,७७२)	२,७९५	(३.१४)
४	सामाजिक	(२,१०१)	१,२५९	(१.६७)	(३,०२६)	१,४३८	(२.१०)
५	जनोपयोगी	१९६,१६९	१३,९८०	१४.०३	२०६,३०९	१३,४०४	१५.३९
६	वित्तीय	१८२,०४०	६,९३३	२६.२६	१६७,६८६	७,४८९	२२.३९
जम्मा		**४८८,९१५**	**२८,७३८**	**१०९**	**४८२,९८२**	**२८,३६४**	**१७.०३**

नोटः *आ.व. २०७५/७६ को औद्योगिक क्षेत्रको कर्मचारी संख्या ४२२९ लाई संशोधन गरी २१५६ अद्यावधिक गरिएको छ।*

५.११ - नेपाल सरकारको शेयर लगानीमा देखिएको फरक रकम

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.व.२०७६/७७ सम्मको रकम रकम			कैफियत
		संस्थानले देखाएको रकम	सार्वजनिक ऋण व्य.का.ले देखाएको रकम	फरक रकम	
	औद्योगिक				
१	दुग्ध विकास संथान	३,६६४	३,६६४	०	
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२४१	३९७	१५६	नेपाल सरकारको नाममा शेयर कायम गर्नेसम्बन्धी नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०५१।०५।१३ को निर्णयबमोजिम सम्बन्धित संस्थाले शेयर कायम गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	९,००७	९,००७	-	
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	४०८	४०८	-	
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	७५५	७४८	(७)	सम्बन्धित संस्थाबाट प्रमाण लिई शेयर कायम गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	३६,४८१	३६,४८१	०	
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	३,७५०	३,७५०	-	
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	३,३४९	३,३५१	२	
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,२२९	१,२२९	०	
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	२,५००	२,५००	-	
	जम्मा	**६१,३८४**	**६१,५३५**	**१५१**	
	व्यापारिक	-	-		
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	५,४४९	८,७१०	३,२६१	
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	११,५९८	११,६८६	८८	
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१०९,४०७	१०९,४०७	०	
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	६६१	१५५	(५०६)	तत्कालिन नेपाल टिम्बर कर्पोरेसनबाट नयाँ संरचनापश्चात्को पुँजी संरचना महालेखा नियन्त्रक कार्यालयमा उपलब्ध गराई हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
	जम्मा	**१२७,११५**	**१२९,९५८**	**२,८४३**	
	सेवा	-	-		
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२४,५७९	२४,५७९	(०)	
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	१२२	१२२	-	
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	१,६२३	३,७९३	२,१७०	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास के.लि.	१९	१९	-	
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	५३१,५७२	५६०,५९०	२९,०१८	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२,५०९	२,५०९	-	संस्था दर्ता प्रयोजनको लागि आ.ब.२०७५/७६ मा रु.९ लाख १० हजार लगानी भएको देखिन्छ ।
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३२,६१५	३२,६१५	(०)	
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	१००	१००	-	
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	३९,६००	३९,६००	-	

५.११ - नेपाल सरकारको शेयर लगानीमा देखिएको फरक रकम

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	आ.व.२०७६/७७ सम्मको रकम रकम			कैफियत
		संस्थानले देखाएको रकम	सार्वजनिक ऋण व्य.का.ले देखाएको रकम	फरक रकम	
	जम्मा	६३२,७३९	६६३,९२६	३१,१८७	
	सामाजिक	-	-		
२४	सांस्कृतिक संस्थान	१३२	१३२	-	
२५	गोरखापत्र संस्थान	११५	११५	-	
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४,५६४	४,५६४	०	
२७	नेपाल टेलिभिजन	३४,०१२	३४,०१२	-	
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५२०	५२०	-	
	जम्मा	३९,३४३	३९,३४३	*०*	
	जनोपयोगी	-	-		
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	३,४७६	३,४७६	-	
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,४१५,२८०	१,३३८,३७८	(७६,९०२)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१३७,२४२	१३७,२४४	२	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	२७,६६०	२७,६६०	-	
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	२९,९००	२९,९००	-	
	जम्मा	१,६१३,५५७	१,५३६,६५८	*(७६,८९९)*	
	वित्तीय	-	-		
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१००,३०६	१००,३०६	-	
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	५०३	५०३	(०)	
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	१,२६७	१,२६७	०	
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	९०,०१७	९०,१५१	१३४	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	९०,०००	९०,०००	-	
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२,९३३	२,९३३	(०)	
४०	नागरिक लगानी कोष	१,७७७	२,४६२	६८५	आ.व. २०७६/७७ मा भएको शेयर लगानी रकमलाई Call In Advance भनी देखाएको देखिन्छ।
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	११०,०००	११०,०००	-	
४२	नेपाल बैङ्क लि.	५७,५४२	५७,५४२	०	
	जम्मा	४५४,३४५	४५५,१६४	*८१९*	
	कुल जम्मा	२,९२८,४८३	२,८८६,५८५	(४१,८९९)	

५.१२ - नेपाल सरकारको ऋण लगानीमा देखिएको फरक रकम

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्जनिक संस्थानको नाम	आ.व.२०७६/७७ सम्मको रकम			कैफियत
		संस्थानले देखाएको रकम	सार्वजनिक ऋण व्य.का.ले देखाएको रकम	फरक रकम	
	औद्योगिक				
१	दुग्ध विकास संथान	-	-	-	
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१,२९३	१,२९३	-	
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	१,२००	१,२००	-	
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	२९,४६३	२९,४६३	-	
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	१२,१६४	११,६५१	(५१३)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१७,२५०	१७,२५०	-	
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	८,१९५	८,१९५	०	
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	१०,०५५	११,२०१	१,१४६	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	६६५	६६५	-	
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	-	-	-	
	जम्मा	*८०,२८५*	८०,९१८	*६३४*	
	व्यापारिक		-		
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	-	-	-	
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	३,५९३	३,२३५	(३५८)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
१३	नेपाल आयल निगम लि.	-	-	-	
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	-	३०	३०	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
	जम्मा	***३,५९३***	**३,२६५**	***(३२८)***	
	सेवा		-		
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	-	-	-	
१६	नेपाल परिवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	-	-	-	
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	३५,८१०	५,९५८	(२९,८५२)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास के.लि.	८६५	८६५	-	
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	१८४,२४०	१८३,४६९	(७७१)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	-	-	
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	-	-	-	
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४,०७०	४,०७०	०	
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.		-		
	जम्मा	**२२४,९८५**	१९४,३६२	**(३०,६२४)**	

५.१२ - नेपाल सरकारको ऋण लगानीमा देखिएको फरक रकम

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्जनिक संस्थानको नाम	आ.व.२०७६/७७ सम्मको रकम			कैफियत
		संस्थानले देखाएको रकम	सार्वजनिक ऋण व्य.का.ले देखाएको रकम	फरक रकम	
	सामाजिक		-		
२४	सांस्कृतिक संस्थान	२,६८६	२,३७५	(३११)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
२५	गोरखापत्र संस्थान	६२०	४००	(२२०)	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	१३,९००	१३,९००	०	
२७	नेपाल टेलिभिजन	८००	८००	-	
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	-	-	-	
	जम्मा	*१८,००६*	**१७,४७५**	*(५३१)*	
	जनोपयोगी		-	-	
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	९२,००३	१४८,६०३	५६,६००	आन्तरिक स्रोतबाट भएको लगानी रकम भिडान भएको देखिन्छ भने बाह्य स्रोततर्फको थप अध्ययन गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,५७४,०११	१,८५५,४२०	२८१,४०९	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	-	-	-	
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	-	७,९२१	७,९२१	थप अध्ययनपश्चात् हिसाब मिलान गर्नुपर्ने देखिन्छ।
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	-	-	-	
	जम्मा	*१,६६६,०१४*	**२,०११,९४३**	*३४५,९२९*	
	वित्तीय		-	-	
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१०९	९४५	८३६	ए.डि.बि. लोन नं.४९० (आ.व. २०३८/३९) सम्बन्धमा थप अध्ययन गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्ने।
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	-	-	-	
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	-	-	-	
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	-	-	-	
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	-	-	-	
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	-	-	-	
४०	नागरिक लगानी कोष	-	-	-	
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	-	-	-	
४२	नेपाल बैङ्क लि.	-	-	-	
	जम्मा	*१०९*	९४५	*८३६*	
	कुल जम्मा	**१,९९२,९९३**	**२,३०८,९०८**	**३१५,९१७**	

५.१३ - सार्वजनिक संस्थानको सञ्चित नाफा तथा नोक्सान रकमको विवरण

रकम (रु.लाखमा)

क.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	सञ्चित नाफा तथा नोक्सान रकम (रु.लाखमा)		२०७५/७६ को तुलनामा परिवर्तन %
	औद्योगिक	**आ.व.२०७५/७६**	**आ.व.२०७६/७७**	
१	दुग्ध विकास संथान	(४,६६१)	(७,६८०)	६४.७८
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२,८४५	२,९६७	४.३०
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	(५,५१६)	(४,३१४)	(२१.७९)
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	(२९,०६९)	(२९,०८९)	०.०७
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	(१६,३१५)	(१७,०८०)	४.६९
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	(४५,५७१)	(५२,५१५)	१५.२४
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	(४५,८०१)	(४७,२८८)	३.२५
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	(१८,४१८)	(१८,८६५)	२.४३
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.		(१,१६३)	-
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.		७०	-
	जम्मा	**(१६२,५०५)**	**(१७४,९५६)**	**७.६६**
	व्यापारिक			
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	९,०८२	१०,०८२	११.०१
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	(१०,६९९)	(१०,४१२)	(२.६८)
१३	नेपाल आयल निगम लि.	११९,३०१	२१२,७१८	७८.३०
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	३,३८०	२,४०३	(२८.९१)
	जम्मा	**१२१,०६५**	**२१४,७९१**	**७७.४२**
	सेवा			
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	४,६०१	५,२५३	१४.१७
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	३,१३२	३,४०३	८.६५
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	(५५,३५२)	(९५,५२४)	७२.५७
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	(६३९)	(६९९)	९.४५
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	१६०,६९४	१७३,९९५	८.२८
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	(९)	-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	(२,४०१)	९५	(१०३.९४)
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	(२,४७६)	(२,५४९)	२.९६
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	५,८३८	७,१५२	२२.५१
	जम्मा	**११३,३९७**	**९१,११६**	**(१९.६५)**
	सामाजिक			
२४	सांस्कृतिक संस्थान	(१,९२०)	(२,२०७)	१४.९४
२५	गोरखापत्र संस्थान	(३८२)	२४४	(१६३.८१)
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	(१५,३३७)	(१६,१५५)	५.३४
२७	नेपाल टेलिभिजन	(१४,९३३)	(१७,२६१)	१५.५९
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	५४	(२६५)	(५९४.२०)
	जम्मा	**(३२,५१८)**	**(३५,६४४)**	९.६१
	जनोपयोगी			
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	(१३,७७२)	(१९,२८६)	४०.०४
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	(६१,८९५)	५४,०११	(१८७.२६)
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	४८५,३०३	४६४,९६९	(४.१९)
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	१९८	६६१	२३३.२८
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	१,७९२	३,३३२	८५.९३
	जम्मा	**४११,६२६**	**५०३,६८७**	२२.३७
	वित्तीय			
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	३४,२२०	२३,४२१	(३१.५६)
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	२,२६८	२,८५८	२६.०४
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	२४,६१३	२९,६८३	२०.६०
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	१३,९४५	७,६१६	(४५.३८)
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२,६११	१,६१३	(३८.२१)
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	८,९३३	९,२७३	३.८१
४०	नागरिक लगानी कोष	७,७९८	४७,३७८	५०७.५६
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	८,५६३	३,२५४	(६२.००)
४२	नेपाल बैङ्क लि.	२८,९५७	३१,०२७	(७.१५)
जम्मा		**१३१,९०८**	**१५६,१२५**	**१८.३६**
कुल जम्मा		**५८२,९७२**	**७५५,११९**	**२९.५३**

नोटः *नेपाल विद्युत प्राधिकरणको आ.व.२०७५/७६ को अन्तिम लेखापरिक्षणको आधारमा सञ्चित नोक्सान रकम रु.१२,२३,३९ लाखलाई सञ्चित नोक्सान रकम रु.६,१८,९५.४३ लाखले अद्यावधिक गरिएको छ ।*

५.१४ - कोषमा व्यवस्था नभएको सम्भावित दायित्वको विवरण

(आ.व.२०७६/७७)

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	कोषमा व्यवस्था नभएको दायित्व रकम	सम्भावित दायित्व रकम	कुल जम्मा रकम
	औद्योगिक			
१	दुग्ध विकास संथान	१३,२१७		१३,२१७
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	८०७		८०७
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	-		-
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	६४	-	६४
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	-	-	-
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१०,०००	-	१०,०००
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	-	४,०३६	४,०३६
८	बुटवल धागो कारखाना लि.			-
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.			-
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.			-
	जम्मा	**२४,०८८**	**४,०३६**	**२८,१२४**
	व्यापारिक			
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	-	-	-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	४,४००	-	४,४००
१३	नेपाल आयल निगम लि.	-	-	-
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	२,३२६		२,३२६
	जम्मा	**६,७२६**	**-**	**६,७२६**
	सेवा			
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	-	-	-
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	८५		८५
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	११,०३४		११,०३४
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	१६१		१६१
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२०,११७	४८,४३६	६८,५५३
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.			-
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.			-
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४०		४०
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	८८२	-	८८२
	जम्मा	**३१,४३७**	**४८,४३६**	**८०,७५५**
	सामाजिक			
२४	सांस्कृतिक संस्थान	३१		३१
२५	गोरखापत्र संस्थान	-		-
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	७,१३७		७,१३७
२७	नेपाल टेलिभिजन	४,७९४		४,७९४
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	-	-	-
	जम्मा	**११,९६२**	**-**	**११,९६२**
	जनोपयोगी			
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान			-
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	३१२,२६७	४३,३९८	३५५,६६५
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	१५४,४८०	-	१५४,४८०
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	१२		१२
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी			-
	जम्मा	**४६६,७५८**	**४३,३९८**	**५१०,१५७**
	वित्तीय			
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	-	७०५,८९१	७०५,८९१
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	-	-	-
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	२५०		२५०
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	३४,२६४	२३४,२५९	२६८,५२३
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१,६०८	७,३८५,७३३	७,३८७,३४१
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	-		-
४०	नागरिक लगानी कोष	-	-	-
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	-	-	-
४२	नेपाल बैङ्क लि.	-	१६३,३१७	१६३,३१७
	जम्मा	**३६,१२२**	**८,४८९,२००**	**८,५२५,३२२**
	कुल जम्मा	**५७७,०९३**	**८,५८५,०७१**	**९,१६३,०४५**

५.१५ - विगतमा विनिवेश वा खारेज गरिएका सार्वजनिक संस्थानमा नेपाल सरकारबाट दायित्व भुक्तानी गर्न गरिएको लगानी विवरण

रकम (रु.लाखमा)

सि.नं.	संस्थानको नाम	२०७६ आषाढ सम्मको लगानी	२०७६/७७ को लगानी	२०७७ आषाढ सम्मको लगानी
१	हिमाल सिमेण्ट कम्पनी	४,३०२	-	४,३०२
२	भक्तपुर ईंटा कारखाना	२,०६२	-	२,०६२
३	वीरगञ्ज चिनी कारखाना	१०,८६३		१०,८६३
४	कृषि औजार कारखाना	२,६०५		२,६०५
५	नेपाल रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन लि.	१,८०८	-	१,८०८
६	लुम्बिनी चिनी कारखाना	५,०९०	-	५,०९०
७	कृषि चुन उद्योग लि.	८२६	-	८२६
८	नेपाल कोल लि.	८४	-	८४
९	नेपाल यातायात संस्थान	४,९७८	-	४,९७८
१०	हेटौंडा कपडा उद्योग	५,३६०	-	५,३६०
११	घरेलु शिल्पकला विक्री भण्डार	८१०	-	८१०
१२	नेपाल चिया विकास निगम	१,१९२	-	१,१९२
१३	बुटवल धागो कारखाना लि.	४,७६५	-	४,७६५
१४	विराटनगर जुट मिल्स	१०,३८६	-	१०,३८६
१५	नेपाल बिटुमिन एण्ड व्यारेल उद्योग लि.	६	-	६
जम्मा		**५५,१३७**	**-**	**५५,१३७**

५.१६ - सार्वजनिक संस्थानको शेयरधनीकोष (नेटवर्थ)

रकम (रु. लाखमा)

क्र.सं.	सार्जनिक संस्थानको नाम	आर्थिक वर्ष	
	औद्योगिक	**२०७५/७६**	**२०७६/७७**
१	दुग्ध विकास संथान	१९,५२७	१९,३९२
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	३,१२२	३,३९८
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	३,४९१	४,७९३
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	(२८,११६)	(२८,१३५)
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	(१५,२५१)	(१६,०१६)
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	(९,०९१)	(१६,०३५)
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	(४१,३०१)	(४२,७८८)
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	(१४,६८६)	(१५,१३३)
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	१,८००	६३८
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	-	२,५७०
	जम्मा	**(८०,५०४)**	**(८७,३१६)**
	व्यापारिक		
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	२०,१८५	२१,४४५
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	२१,०९८	२१,८०७
१३	नेपाल आयल निगम लि.	३१८,९९९	३२२,७१८
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	५,७६५	४,७८८
	जम्मा	**३६६,०४८**	**३७०,७५८**
	सेवा		
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२४,२२४	४३६,७९०
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	३,९६१	४,२७४
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	२१,०२४	(१९,१४८)
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास के.लि.	(४८३)	(६२०)
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२,००६,१५८	२,०२०,८७२
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.		२,५००
२१	साझा यातायात सहकारी संस्था लि.	३३,६३३	३४,८६४
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	(२,३७६)	(२,४४९)
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	६,४८७	७,८०१
	जम्मा	**२,०९२,६२७**	**२,४८४,८८४**
	सामाजिक		
२४	सांस्कृतिक संस्थान	(१,७८५)	(२,०७२)
२५	गोरखापत्र संस्थान	६,०६२	१,७३५
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	४२,६९४	४१,३५८
२७	नेपाल टेलिभिजन	१९,०८२	१६,७५३
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	२५,५०६	२३,९९४
	जम्मा	**९१,५५९**	**८१,७६८**
	जनोपयोगी		
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	(४,३३५)	(९,८६६)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,३१९,४२४	१,५६९,०१९
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	९१९,११५	९१८,४२२
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	३८,२५६	४१,२१९
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	२६,८९२	३३,७३२
	जम्मा	**२,२९९,३५२**	**२,५५२,५२५**
	वित्तीय		
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	२८३,५२७	२८४,७०९
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	२१०,५६६	२७०,१०८
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	४४,७०९	५४,८५०
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	२१५,८५८	२३०,२९५
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	१२५,६८१	१४१,३४३
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	३१,६०४	३२,८७४
४०	नागरिक लगानी कोष	७०,८६०	१४६,११४
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१७८,७३३	१७५,८१३
४२	नेपाल बैङ्क लि.	२९२,८१३	३००,३१०
	जम्मा	**१,४५४,३५१**	**१,६३६,४१६**
	कुल जम्मा	**६,२२३,४३१**	**७,०३९,०३४**

नोटः *नेपाल विद्युत प्राधिकरणको आ.व.२०७५/७६ को सञ्चित नोक्सान रकम रु.१२,२३,३९ लाखलाई नोक्सान रकम रु.६,१८,९५.४३ लाखले अद्यावधिक गरी शेयरधनी कोष बढी रु.१,३१,९४,२४ लाख भएको छ ।*

५.१७ - सार्वजनिक संस्थानको डेब्ट/इक्विटी अनुपात

रकम (रु. लाखमा

सि.नं.	संस्थानको नाम	कुल डेब्ट (ऋण)	कुल इक्विटी (नेटवर्थ)	डेब्ट/इक्विटी अनुपात (%)
	औद्योगिक			
१	दुग्ध विकास संथान	१४,३३०	१९,३९२	७३.९०
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	१,२९४	३,३९८	३८.०८
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	६,७१२	४,७९३	१४०.०३
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	२९,४७२	(२८,१३५)	(१०४.७५)
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	१२,१६४	(१६,०१६)	(७५.९५)
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लि.	१७,३१८	(१६,०३५)	(१०८.००)
७	नेपाल ओरिण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	१७,२३०	(४२,७८८)	(४०.२७)
८	बुटवल धागो कारखाना लि.	२,७९६	(१५,१३३)	(१८.४७)
९	नेपाल मेटल कम्पनी लि.	६६५	६३८	१०४.१८
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लि.	-	२,५७०	-
	जम्मा	**१०१,९८१**	**(८७,३१६)**	**(११६.७९)**
	व्यापारिक		-	
११	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	-	२१,४४५	-
१२	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लि.	३,५९३	२१,८०७	१६.४८
१३	नेपाल आयल निगम लि.	१९,८३७	३२२,७१८	६.१५
१४	नेपाल वन निगम लिमिटेड	२,५२४	४,७८८	५२.७२
	जम्मा	**२५,९५३**	**३७०,७५८**	**७.००**
	सेवा		-	
१५	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	१३६,३४३	४३६,७९०	३१.२१
१६	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	-	४,२७४	-
१७	नेपाल वायुसेवा निगम	४००,११५	(१९,१४८)	(२,०८९.५६)
१८	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	८६५	(६२०)	(१३९.५०)
१९	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२०३,२४७	२,०२०,८७२	१०.०६
२०	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	-	२,५००	-
२१	साझा यातायात	१,५५७	३४,८६४	४.४७
२२	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	४,११२	(२,४४९)	(१६७.८९)
२३	विशाल बजार कम्पनी लि.	-	७,८०१	-
	जम्मा	**७४६,२३९**	**२,४८४,८८४**	**३०.०३**
	सामाजिक		-	
२४	सांस्कृतिक संस्थान	८५५	(२,०७२)	(४१.२८)
२५	गोरखापत्र संस्थान	६२०	१,७३५	३५.७४
२६	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	३५,८५८	४१,३५८	८६.७०
२७	नेपाल टेलिभिजन	८००	१६,७५३	४.७८
२८	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	-	२३,९९४	-
	जम्मा	**३८,१३३**	**८१,७६८**	**४६.६४**
	जनोपयोगी		-	
२९	नेपाल खानेपानी संस्थान	९०,५७६	(९,८६६)	(९१८.०५)
३०	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१,९२९,६४४	१,५६९,०१९	१२२.९८
३१	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	२३४,४४६	९१८,४२२	२५.५३
३२	विद्युत उत्पादन कम्पनी लि.	१०	४१,२१९	०.०३
३३	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रिड कम्पनी	३२	३३,७३२	०.१०
	जम्मा	**२,२५४,७०८**	**२,५५२,५२५**	**८८.३३**
	वित्तीय		-	
३४	कृषि विकास बैङ्क लि.	१,४६३,००३	२८४,७०९	-
३५	राष्ट्रिय बिमा संस्थान (जीवन)	-	२७०,१०८	-
३६	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लि.	-	५४,८५०	-
३७	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लि.	२,३१३,३७८	२३०,२९५	-
३८	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	५,३१३	१४१,३४३	३.७६
३९	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२१४	३२,८७४	०.६५
४०	नागरिक लगानी कोष	१,४०५,९०५	१४६,११४	-
४१	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लि.	१२,३२४	१७५,८१३	७.०१
४२	नेपाल बैङ्क लि.	१,५३१,१९१	३००,३१०	-
जम्मा		**६,७३१,३२८**	**१,६३६,४१६**	**-**
कुल जम्मा		**९,८९८,३४४**	**७,०३९,०३४**	**१४०.६२**

५.१८ - नेपाल सरकारबाट हस्तान्तरित पुँजीको विवरण

(आ.व.२०७६/७७ मा डिफर्डका रुपमा देखाएको)

रकम (रु.लाखमा)

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	रकम	कैफियत
१	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कं. लि.	२	
२	नेपाल वन निगम लिमिटेड	१९८	
३	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	७३६	
४	नेपाल खानेपानी संस्थान	४,९८१	
५	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लि.	२८२	
जम्मा		६,२००	

५.१९ - नेपाल सरकारबाट सार्वजनिक संस्थानलाई आ.व.२०७६/७७ मा प्रदान गरिएको अनुदान (सब्सिडी) विवरण

क्र.सं.	सार्वजनिक संस्थानको नाम	रकम (रु.लाखमा)
१	कृषि सामग्री कम्पनी लि.	५४२१९
२	नेपाल टेलिभिजन	१५५
जम्मा		५४,३७४

५.२० - सार्वजनिक संस्थानको विवरण

क.सं.	संस्थानको नाम	गठन मिति	ऐन	विषयगत मन्त्रालय	सञ्चालक समिति सदस्य	कैफियत
औद्योगिक क्षेत्र						
१	दुग्ध विकास संस्थान	२०२६/०४/०१	संस्थान ऐन	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	८	
२	जडिबुटी उत्पादन तथा प्रशोधन कम्पनी लि.	२०३७/०९/१७	कम्पनी ऐन	वन तथा वातावरण मन्त्रालय	७	
३	हेटौंडा सिमेन्ट उद्योग लि.	२०३३/०६/१३	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	
४	जनकपुर चुरोट कारखाना लि.	२०२१/०९/२९	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	-	खारेजीको प्रक्रियामा रहेको।
५	नेपाल औषधि लिमिटेड	२०२९/०६/०१	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	९	
६	उदयपुर सिमेन्ट उद्योग लिमिटेड	२०४४/०२/३१	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	८	
७	नेपाल ओरियण्ड म्याग्नासाइट प्रा.लि.	२०३५/१२/२५	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	६	सञ्चालनमा नरहेको।
८	बुटवल धागो कारखाना लिमिटेड*	२०३९/०३/१२	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	वन्द भएको।
९	नेपाल मेटल कम्पनी लिमिटेड*	२०३३/०३/०५	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	सञ्चालनमा नआएको।
१०	धौवादी फलाम कम्पनी लिमिटेड	२०७६/०६/०९	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	कच्चा पदार्थको परीक्षण जारी रहेको।
व्यापारिक क्षेत्र						
११	कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड	२०५९/०२/२१	कम्पनी ऐन	कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालय	५	कृषि सामग्री कम्पनी लि. र राष्ट्रिय बीऊ विजन कम्पनी लि. गाभिई सञ्चालन भएको।
१२	नेपाल आयल निगम लिमिटेड	२०२७/०९/२६	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	८	
१३	नेपाल वन निगम लिमिटेड	२०७६/०२/२३	कम्पनी ऐन	वन तथा वातावरण मन्त्रालय	५	
१४	खाद्य व्यवस्था तथा व्यापार कम्पनी लिमिटेड	२०७६/०२/१०	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	६	नेपाल खाद्य संस्थान र नेशनल ट्रेडिङ्ग कम्पनी लि. गाभिई कायम भएको।
सेवा क्षेत्र						
१५	विशाल बजार कम्पनी लिमिटेड*	२०२६/०४/२७	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	
१६	औद्योगिक क्षेत्र व्यवस्थापन लि.	२०४५/०४/०१	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	
१७	नेशनल कन्स्ट्रक्सन कम्पनी नेपाल लि.	२०१८/०५/०५	कम्पनी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	-	खारेजीको प्रक्रियामा रहेको।
१८	नेपाल पारवहन तथा गोदाम व्यवस्था कं.लि.	२०२८/०४/३०	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	७	
१९	नेपाल इञ्जिनियरिङ्ग कन्सल्टेन्सी सेवा केन्द्र लि.	२०४३/०९/११	कम्पनी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	-	खारेजीको प्रक्रियामा रहेको।
२०	नेपाल वायुसेवा निगम	२०१६/०९/१६	नेपाल वायुसेवा नि	संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	७	
२१	राष्ट्रिय उत्पादकत्व तथा आर्थिक विकास केन्द्र लि.	२०४५/०२/०२	कम्पनी ऐन	उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय	५	
२२	नेपाल नागरिक उड्डयन प्राधिकरण	२०५५/०९/१६	नेपाल नागरिक उड्डयन	संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	८	
२३	नेपाल पूर्वाधार निर्माण कम्पनी लि.	२०७६/०३/२५	कम्पनी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	७	
२४	साझा यातायात	२०१८/०१/०१	सहकारी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	९	
२५	नेपाल रेल्वे कम्पनी लि.	२०६१/०२/१८	कम्पनी ऐन	भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय	७	
सामाजिक क्षेत्र						
२६	साँस्कृतिक संस्थान	२०२९/०३/०५	सञ्चार संस्थान ऐन	संस्कृति, पर्यटन तथा नागरिक उड्डयन मन्त्रालय	५	
२७	गोरखापत्र संस्थान	२०१९/१२/३०	गोरखापत्र संस्थान ऐन	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	६	
२८	जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लि.	२०३५/०६/०८	कम्पनी ऐन	शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय	५	
२९	नेपाल टेलिभिजन	२०४२/१०/१७	सञ्चार संस्थान ऐन	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	५	
३०	राष्ट्रिय आवास कम्पनी लि.	२०४६/११/०९	कम्पनी ऐन	शहरी विकास मन्त्रालय	७	

५.२० - सार्वजनिक संस्थानको विवरण

क्र.सं.	संस्थानको नाम	गठन मिति	ऐन	विषयगत मन्त्रालय	सञ्चालक समिति सदस्य	कैफियत
				जनोपयोगी क्षेत्र		
३१	नेपाल खानेपानी संस्थान	२०४६/११/१५	नेपाल खानेपानी सं	खानेपानी मन्त्रालय	१५	
३२	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	२०४२/०५/०१	नेपाल विद्युत प्राधि	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय	८	
३३	नेपाल दूरसञ्चार कम्पनी लिमिटेड	२०६०/१०/२२	कम्पनी ऐन	सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय	७	२०३२।०३।०१ मा नेपाल दूरसञ्चार संस्थानको नाममा स्थापना भएको
३४	विद्युत उत्पादन कम्पनी लिमिटेड	२०७३/०५/०८	कम्पनी ऐन	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय	७	
३५	राष्ट्रिय प्रशारण ग्रीड कम्पनी लि.	२०७२/०३/२७	कम्पनी ऐन	ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय	७	
				वित्तीय क्षेत्र		
३६	कृषि विकास बैङ्क लिमिटेड	२०२४/१०/०७	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	
३७	राष्ट्रिय बिमा संस्थान	२०२४/०९/०१	राष्ट्रिय बिमा संस्था	अर्थ मन्त्रालय	६	
३८	राष्ट्रिय बिमा कम्पनी लिमिटेड	२०७१/०२/२१	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	८	
३९	राष्ट्रिय वाणिज्य बैङ्क लिमिटेड	२०२२/१०/१०	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	
४०	निक्षेप तथा कर्जा सुरक्षण कोष	२०३१/०६/०४	निक्षेप तथा कर्जा	अर्थ मन्त्रालय	७	कम्पनी ऐनबमोजिम स्थापित, २०७३ देखि कोष ऐनद्वारा सञ्चालन भइरहेको।
४१	नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेड	२०५०/०२/११	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	
४२	नागरिक लगानी कोष	२०४८/१०/०१	नागरिक लगानी क	अर्थ मन्त्रालय	९	
४३	हाइड्रोइलेक्ट्रीसिटी इन्भेष्टमेन्ट एण्ड डेभलपमेन्ट कम्पनी लिमिटेड (साविक जलविद्युत लगानी तथा विकास कम्पनी लि.)	२०६८/०३/२७	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	७	
४४	नेपाल बैङ्क लिमिटेड	१९९४/०७/३०	कम्पनी ऐन	अर्थ मन्त्रालय	६	

**नेपाल सरकारको अधिकांश शेयर स्वामित्व भएका संस्थान गत आर्थिक वर्षमा नेपाल सरकारको आंशिक शेयर स्वामित्व रहेका संस्थानको सूचीमा रहेकोले संशोधन गरिएको।*

अनुसूची

अनुसूची
शब्दावली

१	कुल सञ्चालन वा बिक्री आय	यसले सम्बन्धित संस्थानको प्रत्यक्ष आम्दानीलाई जनाउँदछ। यसमा अन्य स्रोतबाट आर्जन गरेको आय जस्तो लगानीबाट प्राप्त भएको ब्याज (वित्तीय संस्थानबाहेक), अचल सम्पत्ति बिक्रीबाट नाफा, दरखास्त दस्तूर, टेण्डर दस्तूर आदि संस्थानको कारोबारसँग असम्बन्धित र सालबसाली नभई आकस्मिक रुपमा भएको आय समावेश गरिएको छैन।
२	कुल लागत वा बिक्रीको उत्पादन लागत	यसले कुल सञ्चालन आय आर्जन गर्नका लागि खर्च भएको प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष सम्पूर्ण खर्चहरुलाई जनाउँदछ। उक्त सम्पूर्ण खर्चहरुमा शुरु मौज्दात जोडी अन्तिम मौज्दात घटाइएको छ। ह्रासकट्टी, अल्पकालीन र दीर्घकालीन ऋणको ब्याज, बिक्रीसम्बन्धी खर्च, प्रशासकीय शिरोभारको सम्पूर्ण खर्चसमेत यसमा समावेश छ। तर चालु आर्थिक वर्षको नाफाबाट आयकरको लागि व्यवस्था गरिएको रकम, बोनस र लाभांशको लागि व्यवस्था गरिएको रकम आदि जस्ता नाफाबाट बाँडफाँड गरिने रकमहरु समावेश गरिएको छैन।
		अथवा,
		बिक्रीको उत्पादन लागत = उत्पादन खर्चहरु + प्रशासकीय खर्चहरु + शुरु तयारी मौज्दात — अन्तिम तयारी मौज्दात + वित्तीय शुल्क + ह्रास कट्टी + कर्जाको लागि व्यवस्था (बैङ्कहरुको सम्बन्धमा)
३	सञ्चालन नाफा/नोक्सान	कुल सञ्चालन आय/कुल बिक्री आय –कुल लागत
४	अन्य आय	सञ्चालन आयमा समावेश नगरिएको संस्थानको कारोबारभन्दा भिन्नै किसिमको स्रोतबाट प्राप्त आय जस्तैः लगानीबाट प्राप्त ब्याज, लाभांश (वित्तीय संस्थानमाबाहेक), अचल सम्पत्ति बिक्रीबाट भएको नाफा र अन्य फूटकर आयहरु समावेश हुने।
५	खुद नाफा/नोक्सान	अन्य आयसमेत सञ्चालन/नाफा नोक्सानमा जोडी हुनआउने खुद नाफा/नोक्सान। यसले सो वर्षको नाफाबाट आयकर र बोनस आदि व्यवस्था पछिको खुद नाफा/नोक्सानलाई जनाउँदछ।

		अथवा,
		सञ्चालन नाफा/नोक्सान + अन्य आय – बोनस व्यवस्था – आयकर व्यवस्था
६	प्रशासकीय शिरोभार	यसले संस्थान सञ्चालन गर्न लाग्ने सम्पूर्ण अप्रत्यक्ष खर्च जस्तै तलबभत्ता, सवारी इन्धन, सेवा, मर्मतसंभार जस्ता प्रशासकीय खर्चलाई जनाउँदछ। यसमा अल्पकालीन/दीर्घकालीन ऋणको ब्याज र ह्रासकट्टी समावेश गरिएको छैन।
७	खुद स्थीर सम्पत्ति	कुल स्थीर सम्पत्ति – कुल सञ्चित ह्रास
८	चालु सम्पत्ति	नगद र बैङ्क मौज्दात + जिन्सी मौज्दात + पेश्की हिसाब + आसामी बाँकी + शाखा हिसाब + एल.सी. रकम आदि (वित्तीय क्षेत्रबाहेक अरुमा संस्थानले लगानी गरेको रकम समावेश गरिएको छैन)।
९	चालु दायित्व	एक आर्थिक वर्षभित्रमा जुनसुकै बखत पनि तिर्नुपर्ने दायित्व जस्तै छोटो अवधिको बैङ्क ऋण, म्याद नाघिसकेको ऋण, ब्याज, तिर्नुपर्ने हिसाब, साहुहरु, व्यवस्था आदि।
१०	चालु पुँजी	चालु सम्पत्ति – चालु दायित्व।
११	खुद पुँजी लगानी	खुद स्थीर सम्पत्ति + निर्माणाधिन सम्पत्ति + चालु पुँजी (वित्तीय क्षेत्रको हकमा लगानीसमेत समावेश गरिएको)।
१२	शेयरधनीकोष/नेट वर्थ	कुल सम्पत्ति – चालु तथा दीर्घकालीन दायित्व।
		अथवा,
		शेयर पुँजी + जगेडा तथा सञ्चित मुनाफा – (सञ्चित घाटा + वा अमूर्त खर्च)
१३	बिक्रीको प्रतिफल वा खुद सञ्चालन नाफा (क) अनुपातमा भए	सञ्चालन नाफा/नोक्सान कुल सञ्चालन वा बिक्री आय
	(ख) प्रतिशतमा भए	सञ्चालन नाफा/नोक्सान * १०० कुल सञ्चालन वा बिक्री आय

१४	सम्पत्तिको टर्न ओभर अनुपात	कुल सञ्चालन वा बिक्री आय / खुद स्थीर सम्पत्ति
१५	पुँजीको प्रतिफल वा ओभरअल सञ्चालन नाफा	नाफा/नोक्सान (आयकर र बोनसपछि) / खुद पुँजी लगानी
१६	इक्विटीको प्रतिफल प्रतिशत	खुद नाफा/नोक्सान / शेयरहोल्डर फण्ड
१७	श्रम उत्पादकत्व	कुल उत्पादित वस्तुको परिमाण / श्रमिक सङ्ख्या
१८	कर्मचारी उत्पादकत्व	कुल सञ्चालन आय / कुल कर्मचारी सङ्ख्या
१९	तरलता	चालु सम्पत्ति – जिन्सी / चालु दायित्व
२०	जिन्सी	तयारी माल + अर्ध तयारी माल + कच्चा पदार्थ + मार्गस्थ सामान + जिन्सी तथा पार्टपूर्जा सामान
२१	औसत आसामी असूली	आसामी बाँकी / कुल बिक्री (उधारो) * ३६५
२२	बचत (Contribution)	बिक्री – अस्थीर खर्च (Variable Cost)
२३	पारबिन्दु	१. परिमाणमा : स्थीर खर्च / बचत प्रति इकाई
		२. मूल्यमा : पारबिन्दु परिमाण * प्रति एकाई बिक्री मूल्य
२४	आसामी टर्नओभर अनुपात	बिक्री / औषत आसामी
		अथवा,
		बिक्री / अन्तिम आसामी
२५	औषत आसामी	शुरुको आसामी + अन्तिम आसामी / २

२६	औषत जिन्सी मौज्दात	शुरुको मौज्दात +अन्तिम मौज्दात २
२७	मौज्दात टर्नओभर अनुपात	बिक्री अन्तिम जिन्सी मौज्दात
		अथवा,
		उत्पादन लागत औषत जिन्सी मौज्दात
२८	सञ्चालन लागत (प्रतिशत)	बिक्रीको उत्पादन लागत वा सञ्चालन लागत * १०० कुल सञ्चालन बिक्री आय
२९	प्रशासकीय शिरोभार	प्रशासकीय खर्च * १०० कुल सञ्चालन आय
३०	डेब्ट– इक्विटी अनुपात	ऋण शेयरहोल्डर्स फण्ड
३१	वित्तीय लगानी	शेयर, वण्ड, निक्षेप, इक्विटी तथा कर्जा लगानी
३२	क्यापिटल ईम्प्ल्योइड	नेट वर्थ + गैर चालु दायित्व अथवा कुल सम्पत्ति — चालु दायित्व
३३	डेब्ट	गैर चालु दायित्व अथवा दिर्घकालीन / मध्यम / अल्पकालीन ऋण तथ निक्षेप दायित्व (आ.व. समाप्त भएको बाह्र महिनापछि मात्र म्याद नाघ्ने ऋणहरु)
३४	कुल आम्दानी(Gross Income)	सञ्चालन नाफा + ब्याज आम्दानी + भाडा आम्दानी + लाभांस आम्दानी आदि आम्दानी अथवा आयकर व्यवस्था तथा अन्य कुनै कटौती अघिको सम्पूर्ण आम्दानी

नोटः *ऋण भन्नाले चालू दायित्व बाहेकका सबै ऋण दायित्वलाई बुझाउँदछ।*